

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Előadás a megyei Politikai Akadémián

Az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottsága által szervezett megyei Politikai Akadémia ez évi soron következő foglalkozását tartották meg február 1-én, pénteken délután Debrecenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetem aulájában.

A megye különféle területein tevékenykedő párt-, állami, tömegszervezeti vezetőket, gazdasági vezetőket és vezető propagandistákat — a megyei Politikai Akadémia hallgatóit — a foglalkozáson dr. Onosi László, a megyei pártbizottság titkára üdvözölte, ezt követően dr. Huszár István, az MSZMP Központi Bizottságának tagja, a Társadalomtudományi Intézet főigazgatója tartott előadást A gazdaság társadalmi összefüggései címmel.

Országszerte megkezdődtek a pártértekezletek

A Magyar Szocialista Munkáspárt XIII. kongresszusát előkészítő munka újabb szakaszába érkezett: az alapszervezeti taggyűléseket követően február 1. és 10. között üzemi, hivatali, intézményi, nagyközségi és községi, valamint ágazati pártértekezleteket tartanak.

A tanácskozáson a pártbizottságok beszámolnak a XII. kongresszus óta végzett munkájukról, állást foglalnak a további teendőkről. Az értekezletek résztvevői megvitatják a Központi Bizottság kongresszusi irányelveit, illetve összegezik az alapszervezeti taggyűléseken ezzel kapcsolatban elhangzott észrevételeket.

A pártértekezletek napirendjén szerepel a pártbizottságok tagjainak megválasztása is; s itt döntenek arról, hogy a felsőbb szintű pártértekezleten kik képviseljék külsőként az üzemek, intézmények, települések kommunisztáit. Azokban a nagyüzemi pártszervezetekben, ahol megvan a kongresszusi küldöttek megválasztásához szükséges taglétszám, a pártértekezleten kongresszusi küldöttest is választanak. Ezeket a tanácskozáson követően február 10. és 24. között tartják meg a városi, városi jogú, a kerületi és a kerületi jogú pártértekezleteket. (MTI)

Tudósok a kongresszusi irányelvekről

Ülést tartott a Debreceni Akadémiai Bizottság

Február elsején a debreceni DAB-székházban megtartotta idejének első ülését a Debreceni Akadémiai Bizottság. A 27 állandó és 10 meghívott tagból álló testület dr. Bogdár Rezső akadémikus elnökletével elsőként az MSZMP Központi Bizottságának a XIII. kongresszusra közzétett irányelveit véleményezte. Az elhangzott hozzászólásokat, megjegyzéseket zárszámba vette dr. Benyey Miklós, az MSZMP Debrecen városi Bizottságának titkára összegezte.

A továbbiakban az orvostudományi és biológiai, illetve kémiai szakbizottság ed-

dig végzett munkájáról hangzott el beszámoló. Mindkét szakbizottság 1976-ban alakult, s azóta a régió adottságait kihasználva, jónak értékelhető munkát végzett. Az interdiszciplináris kutatások terén kínálkozó lehetőségek kiaknázásában vannak még feladataink. Ugyancsak a pénteki DAB-ülésen jelentették be, hogy megtették az előkészületeket egy úgynevezett biotechnológiai munkabizottság létrehozására; ebben orvosi, biológiai, kémiai és mezőgazdasági kérdésekkel foglalkozó szakemberek működnek majd együtt.

A Debreceni Akadémiai Bizottság következő napirendi pontként megvitatta az idejé esztendőre vonatkozó költségvetési tervet, majd ismertették az 1985-86-ra meghirdetendő pályatételeket. A DAB nyolc szakbizottsága különböző gazdasági és tudományos intézményekkel karöltve több mint száz pályázati tételt hirdet meg. A tematika kialakítói hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulójáról sem feledkeztek meg.

A Debreceni Akadémiai Bizottság tegnapi ülése a településfejlesztéssel foglalkozó munkabizottság tevékenységéről szóló beszámoló meghallgatásával és elfogadásával fejeződött be.

rendi pontként megvitatta az idejé esztendőre vonatkozó költségvetési tervet, majd ismertették az 1985-86-ra meghirdetendő pályatételeket. A DAB nyolc szakbizottsága különböző gazdasági és tudományos intézményekkel karöltve több mint száz pályázati tételt hirdet meg. A tematika kialakítói hazánk felszabadulásának negyvenedik évfordulójáról sem feledkeztek meg.

A Debreceni Akadémiai Bizottság tegnapi ülése a településfejlesztéssel foglalkozó munkabizottság tevékenységéről szóló beszámoló meghallgatásával és elfogadásával fejeződött be.

Sokrétű terv 1985-re

Ülést tartott a megyei népfrentbizottság

Pénteken délelőtt dr. Kozlovics Lajos elnökletével ülést tartott a Hafafias Népfrent Hajdú-Bihar megyei Bizottsága.

Első napirendi pontként a bizottság megvitatta a múlt évi népfrentmunkáról szóló jelentést, majd elfogadta a bizottság és az elnökség 1985. évre szóló munkatervét dr. Alberth Béláné titkár előterjesztése alapján.

A megyei népfrentbizottság, mint más években is, az idejé is igyekszik olyan témákat vizsgálni és ülésein megvitatni, amelyek az adott időben különösen érdekeltek és érdeklik a megye lakosságát. Ezért kerülnek a bizottsági ülések napirendjé-

re 1985-ben olyan kérdések, mint a műemlékvédelem, és a lakóházak felújítása; a megalakítandó társadalmi elöljáróságok szerepe, a településfejlesztési hozzájárulással kapcsolatos kérdések; az egészségügyi ellátás; a közlekedési szolgáltatások tapasztalatai, az alkoholizmus és bűnözés összefüggései, a párt ifjúságpolitikai határozatából adódó népfrentos feladatok — s természetesen az országgyűlési és tanácsválasztások előkészítésével, lebonyolításával kapcsolatos feladatok, valamint a megyei pártértekezlet és a XIII. kongresszus határozataiból adódó népfrentmunkák. Az elnökség ülésein többek között foglal-

koznak majd a környezetvédelem kérdéseivel, a tsz. nyugdíjasok helyzetével, a fogyasztás és szolgáltatás tapasztalataival, a kisiparosok és kiskereskedők mozgalmi tevékenységével, valamint áttekintik több községi népfrentbizottság munkáját.

Második napirendi pontként a megyei bizottság megvitatta a berettyóújfalui népfrentmunkáról szóló tájékoztatót, amelyet Kiss Lajos, a városi népfrentbizottság titkára terjesztett elő. A megyei testület elismerését fejezte ki a berettyóújfalui népfrentbizottság tagjainak, aktivistáinak a végzett munkájáért.

Az Országos Béketanács elnökségének nyilatkozata

Az Országos Béketanács elnöksége pénteken nyilatkozatot tett közre a tanácskozással kapcsolatban, amelyet január 28-án Delhiben rendeztek meg.

A nyilatkozat hangsúlyozza, hogy ezen a konferencián a Földünk sorsáért felelősséget érző hat vezető politikai nagy fontosságú határozatot hozott, Argentína, Mexikó és Tanzánia elnöke, illetve Görögország, India és Svédország kormányfője már tavaly is javaslatot tett a nukleáris fegyverek befagyasztására, jelezve, hogy fejkiállannak lépni a világot szorongató feszültség ellen. Biztató, hogy a „hatok” megerősítették korábbi felhívásukat, és olyan fenyegető veszedelmre is figyelmeztettek, amelyek haragra szólítottak ellene, mint amilyen az urfegyverkezés és az urhadviselés lehetősége.

A magyar nép — állapítja meg a nyilatkozat — ezután is küzd azért, hogy csökkentsen a fegyverkezési verseny és mérséklődjék a nemzetközi feszültség. Népünk tudja, mit jelent a háború, s ezért különösen értékeli a békét, de azaz is tisztában van, hogy ez a béke törékeny, és fenntartása sokba kerül, ha csak a fegyvereken nyugszik. Ezért is támogatjuk a delhi nyilatkozatot, amely a nukleáris fegyverek teljes megsemmisítését, végső soron pedig az általános és teljes leszerelést jelölte meg célként. Közvéleményünk fontos lépésévé tartja számunk és üdvözli azt a megállapodást, hogy Genfben március 12-én megkezdődnek a szovjet-amerikai tárgyalások.

A magyar békemozgalom úgy ítéli meg, hogy a „hatok” nyilatkozatában foglaltak megvalósítása közvetlenül hozzájárulna a béke megőrzéséhez, s ezért támogatja az abban foglalt kezdeményezéseket és javaslatokat — fejeződik be az OBTE elnökségének nyilatkozata. (MTI)

A szovjet-amerikai tárgyalások kilátásai

KONSZTANTYIN CSERNYENKO VÁLASZAI

A március 12-én Genfben kezdődő szovjet-amerikai tárgyalások kilátásaival, valamint a két ország kapcsolataival foglalkozott a Cable News Network (CNN) amerikai televíziós társaságnak adott interjújában Konsztantyin Csernyenko.

Az SZKP főtitkára, a Legfelsőbb Tanács Elnökségének elnöke a kábeltelevíziós társaság moszkvai tudósítójához eljuttatott válaszaiban megállapítja: a Szovjetunió számára nem kétséges, hogy a küszöbönálló szovjet-amerikai tárgyalások céljairól és tárgyról született megállapodás objektív lehetőséget teremt a világról militarizálásának megakadályozásával, valamint a földön folyó fegyverkezési hajszák megfékezésével összefüggő kérdések komoly és eredményes megvizsgálására. A tárgyalásokról szóló megállapodás kijelölte az adott körülmények között az egyetlen lehetséges és helyes módot a nukleáris és a kozmikus fegyverek problémájának megoldására. Jelenleg elképzelhetetlen a nukleáris fegyverzet korlátozása, illetve csökkentése a világról militarizálásának megakadályozását biztosító hatékony intézkedések nélkül. Ezt a szerves összefüggést pontosan rögzíti a közös szovjet-amerikai okmány.

A szovjet vezető emlékeztet arra, hogy a fontos megállapodás egyértelműen kimondja: azoknak az erőfeszítéseknek a végeredménye,

amelyeket a felek a fegyverzetkorlátozás és -csökkentés terén tesznek, a nukleáris fegyverek teljes felszámolása kell legyen. A Szovjetunió következetesen szorgalmazza ezt, amióta csak az atomfegyver megjelent — hangsúlyozta Csernyenko, s rámutatott arra, hogy az Egyesült Államok mind az ideig tárgyalni sem kívánt a nukleáris fegyverek teljes felszámolásáról.

A komoly, célrattörő tárgyalásoknak minden alapja megvan, s a legfontosabb feladat, hogy a gyakorlatban becsületesen és következetesen — minden részletében — betartsunk a genfi megállapodás előírásait. A Szovjetunió ennek a követelménynek megfelelő utasításokkal látja el küldöttségét és ugyanezt várja el az amerikai féltől is — hangsúlyozta Konsztantyin Csernyenko.

Az Egyesült Államok stratégiai védelmi kezdeményezésével kapcsolatban a szovjet vezető kifejtette, hogy ez valójában támadó, agresszív jellegű elgondolás, s a benne szereplő „védelmi” kifejezés csupán játék a szavakkal. Washington valódi célja, hogy lefegyverezze a másik felet, s egy nukleáris agresszió esetén megfossa őt a válaszcseppek lehetőségétől. Más szavakkal: a rakétaelhárító rendszer „pajzsa” mögé bújva biztosítani kívánja a maga számára egy büntetlen nukleáris csapás lehetőségét. Ez a korábbi, a katonai főlény megszerzését cél-

A korábbinál nagyobb fejlesztési lehetőségek a kereskedelemben

MEGNYITOTTÁK A XX. HAJDÚSÁGI FARSANGOT

Február 1-én délelőtt Debrecenben az Aranybika Szállóda konferenciatermében szakmai tanácskozással nyitott meg a XX. hajdúsági farsang rendezvénysorozatát. A megnyitón ott voltak a megyében működő kereskedelmi és vendéglátó vállalatok vezető szakemberei, az AFESZ-ek elnökei, a megye kiskereskedelmében és vendéglátásban fontos szerepet játszó intézmények képviselői is. Ott volt a megnyitón Ojajos Ernő, a városi pártbizottság titkára, Béres József, a ME-SZÖV elnöke, Fábian Lajos, a KPVDZ megyei bizottságának titkára is.

Dr. Juhász István, a megyei tanács elnökhelyettese köszöntötte a megjelenteket, méltatta a hajdúsági farsang rendezvénysorozat két évtizedét. Ezt követően Benics László, a Belkereskedelmi Minisztérium vendéglátó-ipari főosztályá-

nak vezetője mondott megnyitót, amelyben a kereskedelem- és vendéglátópolitika időszerű kérdéseit elemezte.

Bevezetőben a hazai kiskereskedelmi és vendéglátó vállalatok 1984. évi munkáját, gazdálkodását elemezte, majd az idejé tennivalókról szólt. Változatlan áron előreláthatólag 2 százalékkal növekszik 1985-ben a belkereskedelmi vállalatok forgalma. Ez a növekedés azonban szakmánként eltérő mértékű lesz. A tervek szerint dinamikus, változatlan áron 3 százalékkal növekszik a vegyipar-cikk-forgalom. Az élelmiszerek értékesítésénél 0,5-1 százalékkal nagyobb növekedéssel számolnak, míg a ruházati szakmában nem tervezik, csak az árvaltozásokból származó növekedést. A vendéglátás területén mintegy 1 százalékos változatlan áron számolt forgalomcsökkenéssel len-

nének elégedettek a szakma irányítói.

Ebben az esztendőben a népgazdasági terv előírásai összhangban javítani kell a hűsítőanyagok minőségét, és bővíteni a hűsítőanyagok készletét. Gondot kell fordítani a lakásépítéshez szükséges anyagok tavalynál jobb kínálatára, a tartós fogyasztási cikkek választékának bővítésére.

Az elképzelések szerint ebben az esztendőben rubel-elszámolású bevételeink mintegy 10 százalékkal haladják meg az elmúlt évit, a konvertibilis valuta bevétele 6-7 százalékos növekedése a cél. A belföldi turizmus várhatóan elmarad a tavalytól.

Az 1985. évi gazdálkodást változott körülmények között kezdték a kereskedelmi vállalatok. Az új szabályozás lehetővé teszi a korábbinál hatékonyabb gazdálkodás esetén a nyereség

növekedését is. A szakma irányítói 9-10 százalékos nyereségnövekedést várnak, s ha ez megvalósul, a kereskedelmi és vendéglátó vállalatok nyeresége elérheti a húszmilliárd forintot. Az 1984. évi gazdálkodás következményeként az idejé a korábbinál nagyobbak lesznek a fejlesztési, beruházási lehetőségek is. Stagnáló létszámmal átlagosan mintegy 6 százalékos bérnövekedéssel kell ebben az esztendőben a kereskedelmi vállalatoknak gazdálkodniuk.

Előadása befejező részében az érdekvédelmi kérdéseket elemezte a minisztérium főosztályvezetője.

A XX. jubileumi hajdúsági farsang szakmai megnyitóját követően ma, szombaton délelőtt 10 órakor a Vörös Hadsereg útján a nagyközönség számára farsangi felvonulással kezdődik a heteki tartó rendezvénysorozat.

IN — TEL.: 12-144

BRUÁR 1.

NAPJA

7.11 —

16.45 órákor

LÓNAPTÁR

an évvel ezelőtt,

1-én született, és 75

n, 1881-ben hunyt el

te Blaquie francia

neves utópista szo-

IX. századi munká-

emelkedő alakja.

on bekapcsolódott a

gi haladó mozgalm-

vett az 1830-as ju-

lomban is. 1839-ben

rsasága nevű titkos

felkelést akart ki-

am a tömegektől el-

kudarcot vallott,

ni börtönre ítélték

kiszabadult. Reszt

as francia forradá-

ben tízévi börtönre

zabadozása után

szervezkedés miatt

azonban sikerült

1870-ben a szeptem-

om után visszatér-

reszt vett az októ-

lésben. Ezután a

ságába esett, így a

ásban nem vehetett

ívolletében annak

ztották. A ver-

forradalmi bíróság

sságra ítélte, ahon-

— mint megválasz-

ti képviselő — ki-

atlan forradalmár

életét börtönben

ő a blanquisták

szocialista átalaki-

mi, erőszakos úton

szólítani, összees-

ortjának fegyveres

nem ismerték fel a

hunkáspárt megle-

nködésnek jelen-

AMOK

1. péntek

rvosi tanácsadás

ek és fogyciklár-

Import-souvenir

Wolfgang Borchert:

ú úton, végestelen

éma), Tihanyi Pé-

szek művészklub-

űnő táblát, két

ge igazán nem a

ünnepnek, ami-

ázak homlokza-

ejtélyének meg-

g egymáshoz, s

ükkel felvesszi

el kisebb betük-

mértű hivatal.

oknak való fel-

akarják eibe-

Nem valószínű.

— mégis viszik

lel is átlagos

telenség, mert

vaníthatóan an-

ettű volt a házi-

va tagjai? Most

ár az utcáról

edik.

h betűt a rend:

t. sz. j.

ASÁS. A

előlédi Köz-

asó tanfolya-

2-án 10 órákor

emben jelent-

rdéklődők.

k

ség a versírás-

a szakmai

sszük versek

zerepe a vers-

adott versek

se. Verselem-

latokra is sor-

lyam vezetői:

ltó és Nagy

lehet a TIT

ténéli (Debre-

adsereg útja

6-ig 16 óra-

tanfolyam dí-

00 forint. A

a megye

elfogadják.

Vörös Csillag

bélyegzője el-

1985. január

(x)

Debrecen,

144 — Felélt

516 forint —

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: Új-Delhiben a „hatok” felhívást fogadták el és követelték az atomfegyverek kifejlesztésének, kipróbálásának és telepítésének teljes tilalmát — II. János Pál pápa Venezuelában — Genfben összeültek az OPEC-országok miniszterei

KEDD: Stockholmban felújította munkáját a bizalomépítő intézkedésekről és a leszerelésről tárgyaló öszeurópai értekezlet, a szovjet küldöttség előterjesztette javaslatát — Papandreu görög miniszterelnök az amerikai atomfegyverek kivonását sürgeti Görögországból — Az USA 1,8 milliárd dollár hitelt nyújt Izraelnek, Rabin hadügyminiszter tárgyalásai Washingtonban

SZERDA: Pérez de Cuellar ENSZ-főtájtár sajtóértekezlete Hanoiban — Karami libanoni kormányfő elégedetten nyilatkozott damaszkuszi tárgyalásairól — A NATO-országok a katonai információk cseréjét javasolták a stockholmi értekezleten — Lemondott posztjáról Jeane Kirkpatrick aszszony, az USA állandó ENSZ-képviselője

CSÜTÖRTÖK: Bár nem tudták megegyezni az OPEC-országok miniszterei, a többség az olajár bizonyos csökkentését hajtja végre — II. János Pál Pápa Ecuadorban — Bécsben felújították a közép-európai haderő-csökkentési tárgyalásokat

PÉNTEK: Csernyenko-nyilatkozat a márciusi tárgyalásokról egy amerikai tévétársaság műsorában — Szovjet-csehszlovák külügyminiszeri tárgyalások Moszkvában — Bizalmatlansági indítvány a bécsi parlamentben Frischenschlager hadügyminiszter ellen

A HÉT 3 KÉRDÉSE

Hogyan hatnak egymásra a szovjet—amerikai és a kelet—nyugati tárgyalások?

A fizikából vett hasonlattal lehet válaszolni a kérdésekre: mint az úgynevezett közlekedő edények. Ha az egyik tartalmához hozzáadnak valamit, a többinek a szintje is emelkedik... Eszrevehetően javult a hangulat Stockholmban és Bécsben a genfi szovjet—amerikai érintkezéssel. A március 12-i dátum kitűzése nyomán. Amennyiben a genfi tárgyalásokon előrehaladás mutatkozik, minden bizonnyal kedvezőbb fordulatot vehet az események menete a 33 európai és a 2 észak-amerikai állam küldöttségeinek stockholmi értekezletén, vagy az osztrák fővárosban a Varsói Szerződés és a NATO országai delegációinak a haderő-csökkentéssel foglalkozó és régóta húzódozó tárgyalássorozatán.

Előbb Stockholmban „kerültek a kártyák az asztalra”: a bizalomépítő és leszerelési kérdésekkel foglalkozó öszeurópai értekezleten először a Szovjetunió küldöttsége terjesztette elő javaslatát, majd a NATO-országok hozakodtak elő indítványukkal. Természetesen kezdetben a kezdeményezések sorsa általában az, hogy csak bíráló, kifogásoló megjegyzések hangzanak el a szembenálló táborban...

A világ várakozását jól jelzi az úgynevezett „hatok” új-delhi tanácskozása, s az annak végén megszöve-

gezett felhívás a világ népeivel, parlamentjeivel, kormányaihoz. Ebben az indiai, az argentin, a görög, a mexikói, a svéd és a tanzániai vezető államférfiak egyrészt üdvözölték a március 12-én kezdődő szovjet—amerikai tárgyalásokat, másrészt állást foglaltak az atomfegyverkezés ellen. Új elem nyilatkozatukban, hogy fel-

Délkelet-ázsiai körutat tett az ENSZ főtájtár. A képen Pérez de Cuellar Pham Van Dong vietnami miniszterelnökkel (balra) a tárgyalások előtt Hanoiban

szólították a nukleáris fegyverekkel rendelkező nagyhatalmakat, vessenek gátat az úrfegyverkezésnek. A „hatok” szava elsősorban erkölcsi, társadalmi téren érvényesül, de kétségtelen, hogy véleményüknek megvan a politikai súlya is.

Mi a jelentősége az ENSZ-főtájtár délkelet-ázsiai útjának?

Pérez de Cuellar, az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtájtára Thaiföldön, Laoszban és Vietnámban tett látogatást. Erdemes emlékeztetni arra, hogy húsz-egyházy évvel ezelőtt, a vietnámi háború idején a világszervezet tehetetlen volt, nem tudott fellépni a térségben a béke helyreállítása érdekében. Most már az ENSZ tagja a szocialista Vietnam is, amely szívesen látta fővárosában a világszervezet „első emberét” (vagy ahogyan a főtájtárak magukról mondani szokták: „első szolgáját”).

Van probléma bőven ma is még a délkelet-ázsiai térségben. Hogy csak néhányat említsünk: Thaiföld szembenállása Vietnámmal, a bangkoki támogatás a kambodzsai polipolista erőknél s általában ahogyan a nyu-

Az indiai fővárosban hétfőn csúcstalálkozót tartottak a „hatok” vezetői, és a leszerelés kérdéseiről tanácskoztak

HAJDÚ-BIHARI NAPLO — 1985. FEBRUÁR 2.

Kedden megkezdődött a stockholmi konferencia ötödik fordulója. A képen a szovjet küldöttség a tanácskozáson

dését. Pérez de Cuellar szerint jelentős haladás tapasztalható is a vietnámi—amerikai kapcsolatokat eddig akadályozó problémák megoldási kísérleteiben.

Amerikaiak és angolok afrikai alkudozása: lesz-e eredmény?

Angola az utóbbi időben tárgyalásokra késznek mutatkozott az USA-val, de még a Dél-afrikai Köztársasággal is. Nemcsak az ország gazdasági gondjai és az Unita nevű ellenforradalmi szervezet támadásai készítik erre, hanem az a megfontolás is, hogy a kölcsönös engedmények alapján elérje a namíbiai probléma rendezését. Márpedig Angolának nem közömbös, hogy déli szomszédjában együttműködésre

Unita is bőven kap utánpótlást emberben és fegyverben. A nyugati hatalmak szintén támogatják, hogy Namíbia, az egykori Délnyugat-Afrika ne legyen tovább a Dél-afrikai Köztársaság ellenőrzése alatt. Amerikai tőkésék éppúgy, mint angolok, kanadaiak, franciák vagy nyugatnémetek érdekeltek abban, hogy a holnapi önálló Namíbiában megvessék a lábukat. Persze, egymással is versengenek! Frank Wisner, az afrikai ügyekkel megbízott amerikai államtitkár helyettes Luandában úgy tárgyal, hogy közvetíteni kívánt Pretoria és az angolai kormány között. Partnerét, Manuel Alexandre Rodrigues belügyminisztert tájékoztatta korábbi pretoriai megbeszéléseiről, a dél-afrikai kormány álláspontjáról.

Természetesen korai még jóslatokba bocsátkozni, hogy annyi sikertelen próbálkozás után most lesz-e eredmény az angolai—amerikai—dél-afrikai hármasként alkudozás végén? Hiszen még a negyedik résztvevő bevonására is szükség van: a SWAPO, a délnyugat-afrikai felszabadító szervezet joggal követeli meghallgatását. A Namíbia függetlenségéért 1966 óta harcoló SWAPO-t már az ENSZ is elismerte a 825 ezer négyzetkilométeren élő alig több mint egymillió ember törvényes képviselőjének.

Pálffy József

Felmentés — kinevezés — kitüntetés

A Minisztertanács dr. Selmei Lajosné belkereskedelmi miniszterhelyettes érdemei elismerésé mellett, saját kérésére, nyugállományba vonulására tekintettel;

Garai Róbert külügyminiszter-helyettes érdemei elismerésé mellett, saját kérésére, nyugállományba vonulására tekintettel;

Dr. Vincze Imre pénzügyminiszter-helyettes tisztességéből felmentette, egyidejűleg Dr. Vincze Imrét belkereskedelmi miniszterhelyettesé és dr. Bényi Józsefet külügyminiszter-helyettesé kinevezte.

Az Elnöki Tanács dr. Selmei Lajosné több évtizedes kiemelkedő gazdasági és társadalmi tevékenysége elismeréséül a Szocialista Magyarországi Érdemrend kitüntetését adományozta. A kitüntetést Marjai József, a Minisztertanács elnökhelyettese adta át; jelen volt Balai László, az MSZMP KB osztályvezetője.

Garai Róbertet a külügyi munka területén végzett több évtizedes, eredményes munkássága elismeréséül az Elnöki Tanács ugyan-csak a Szocialista Magyarországi Érdemrend kitüntetésben részesítette. (MTI)

Áruforgalmi jelentés

A Belkereskedelmi Minisztérium áruforgalmi jelentése szerint az elmúlt évben a kiskereskedelem 479,6 milliárd forintos forgalmat ért el, foyólván 8,7, összehasonlítható áron pedig 0,2 százalékkal magasabbat, mint egy esztendővel korábban.

Az áruforgalom nem egyenletesen alakult: az első félévben 9,5, a második félévben 7,9 százalékos volt a növekedés az egy évvel korábbihoz képest. Az áruellátás 1984-ben a népgazdasági terveknek megfelelően alakult.

Téli vásár

A ruházati kereskedelmi vállalatok február 4-től 16-ig rendezik meg a hagyományos téli szezon végi vásárt. Bár az idei zord télben keletlenek bizonyultak a meleg ruhák, kabátok, lábbelik, s a megmaradt készletek több helyütt kisebbek, mint az elmúlt években, a vállala-

tok tájékoztatása szerint azért bőven lesz miből válogatniuk a vásárlóknak. A vásár ideje alatt a divatos téli holmikak, amelyek még jövő télen is jó szolgálatot tehetnek, átlagosan 30—40 százalékos engedménnyel árúsítják.

A szovjet—amerikai tárgyalások kilátásai

(Folytatás az 1. oldalról)

rozottan fellép az ilyen elképzelések és tervek ellen. Az olyan kijelentések, amelyek szerint a fejlesztés egyelőre a tudományos kísérletek keretein belül marad, pusztán a megtévesztést szolgálják.

Konsztantyin Csernyenko leszögezte: a Szovjetunió képes megfelelő választ adni a washingtoni tervekre, s ha arra kényszerítik — a korábbiakhoz hasonlóan —, most is mindent meg fog tenni annak érdekében, hogy megvédelmezze saját, valamint szövetségesei és barátai biztonságát. Látni kell azonban, hogy a világűr militarizálása semmissé tenné a kétoldalú védelmi rendszerek korlátozásáról szóló, határidő nélküli szovjet—amerikai megállapodást, valamint sok más, ma még érvényben levő nemzetközi egyezményt is. A világűr militarizálása gyakorlatilag végtelme a nukleáris fegyverzetek korlátozása és csökkentése folyamatának, s egyben elősegíté a fegyverkezési hajszát minden irányú, ellenőrizhetetlen folytatásáig.

A szovjet vezető válaszában utalt arra, hogy a Szovjetunióban ismeretese az az amerikai kijelentések, amelyek jóval a tárgyalások megkezdése előtt máris a leküzdhetetlennek mondott akadályokat emlegetik, s az Egyesült Államok számára egyoldalúan előnyös részmegállapodások előérésére helyezik a hangsúlyt.

A Szovjetunió — hangsúlyozza Konsztantyin Csernyenko — reálisan szemléli a dolgokat, látja a nehézségeket, és úgy véli, hogy a küszöbönálló tárgyalások egyáltalán nem lesznek könnyűek. Ezek a nehézségek azonban leküzdhetők. Ehhez mindkét fél részéről jóakaratra, az ésszerű kompromisszum elérésére irányuló készsége, az egyenlőség és egyenlő biztonságot elveinek szigorú betartására van szükség. Természetesen megengedhetetlen, hogy a konstruktív tárgyalásokat gátló, a világűr militarizálásának megakadályozásával és a fegyverkezési hajszát megfékezésével ellentétes lépésekre kerüljön sor.

A tárgyalásokhoz szükséges kedvező légkör kialakítása szempontjából haladást jelentene, ha a Szovjetunióhoz hasonlóan, az

Egyesült Államok is lemondana a nukleáris fegyver elsőként történő alkalmazásáról, a felek befagyasztanák a nukleáris készleteiket és betiltanának a nukleáris fegyverekkel kapcsolatos mindenfajta kísérletet.

Arra a kérdésre válaszolva, hogy milyen hatással van a szovjet—amerikai viszony a nemzetközi helyzet egészére, az SZKP KB főtájtára megállapította, hogy a két ország kapcsolatai, sajnos, nem a legjobban alakulnak. Ez természetesen hatással van a nemzetközi helyzetre is, amely változatlanul bonyolult és feszült. Az egész világon meglepedéssel fogadták a hírt, hogy a két ország tárgyalásokat kezd a legfontosabb, az általános biztonság kérdésén leginkább érintő problémákról. Látni kell azonban azt is, hogy a jelenlegi nemzetközi feszültség okai továbbra sem szűntek meg — mutatott rá válaszában Csernyenko, s felhívta a figyelmet arra, hogy az Egyesült Államok nem mondott le a katonai fölény megszerzését célzó egyetlen programjáról sem, s tovább tart az amerikai nukleáris rakéták nyugat-európai telepítése.

A nemzetközi feszültség okait elemezve az SZKP KB főtájtára rámutatott arra is, hogy az Egyesült Államok más országokkal fennálló kapcsolataiban változatlanul diktatórikus módszereket alkalmaz.

Az emberiség történelmének fordulópontjához érkezett. A világ előtt álló legfontosabb feladatok megoldásától — a nukleáris fegyverkezéssel szembeni megakadályozásától, a kozmikus térség kizárólagos békés célokra történő felhasználásától, a globális gazdasági és környezetvédelmi problémák megoldásától — az egész emberi civilizáció jövője függ.

Konsztantyin Csernyenko vezetőül hangsúlyozta: a jelenlegi és a jövő nemzedék sorsáért rájuk háruló felelősség arra kötelezi a Szovjetuniót és az Egyesült Államokat, hogy tegyenek meg mindent a fegyverkezés elleni hajszák megfékezésére, a kozmikus térség békéjének megőrzésére, a nukleáris fegyverkezéssel szembeni megakadályozás érdekében.

Folytatódik a harcászati gyakorlat

A héten — a terveknek megfelelően — folytatódott az a harcászati gyakorlat, amelyet a Magyar Néphadsereg kijelölt csapatai és törzsei tartalékosok bevonásával hajtanak végre.

Pénteken felkereste a csapatokat Oláh István vezényel, honvédelmi miniszter, s tájékozdott a gyakorlat eddigi eseményeiről, eredményeiről, megtekinthette a soron levő harcászati feladatok végrehajtását. Találkozott a kemény teli időjárás viszonyai között példásan helytálló parancsnokokkal, s-or-és tartalékos katonákkal. (MTI)

Bizalmi szavazás

Hátórá, viharos parlamenti vita után Margaret Thatcher konzervatív kormánya csütörtökön megnyerte az első bizalmi szavazást, azóta, hogy az 1983-ban megrendezett választás nyomán hatalmon maradt.

Az ellenzéki Munkáspártja kormány gazdaságpolitikája miatt terjesztett a parlament elé bizalmatlansági indítványt, amelyben a rekord-

magasságú munkanélküliségi rátaért, a font krónikus betegeskedésért, a kamatláb sorozatos emeléséért és a bányásztrájk kezelésében megmutatókozó tehetetlenségért bírálta a kormányt.

A konzervatívok végül is — kényelmes törvényhozási többségük birtokában — 392—221 arányban megnyerték a szavazást.

Szovjet—csehszlovák tárgyalások

Közös közlemény elfogadásával pénteken befejeződtek a moszkvai szovjet—csehszlovák külügyminiszeri megbeszélések. Bohuslav Chroupek csütörtökön érkezett munkalátogatásra a szovjet fővárosba, a Szovjetunió kormányának meghívására.

MEZOGAZDASÁGI KÖNYVHONAP. Pénteken a mezőgazdasági miniszter, az országos mezőgazdasági és élelmiszer-ügyi államtitkár megnyitotta a sorrendben immár 28. alkalommal megrendezett országos mezőgazdasági könyvhonapot.

GAZDA

Nehéz kimondani, hogy az események meghatározták-e a további sorsát a társadalmi egyetlenség (bár a bak közül való) utóbbi négy évét, sőt a jövőt. Bár állhatatja, nem évek első hamiparositására, évtizedekre korlátok közé gazdaságpolitikai szabadságát, csak arra, hogy

Terv vagy

A háborút követően rendkívül el az ország, a ben, ezen belül a újjáélesztésében. 1949-ig tartó háború során egy saját talista gazdaság (amikor a központi a gazdaság alakult működés irányított-szabályviszonyok között megvalósítani) s leten a nálunkra országokat is me legfontosabb vagy túlteljesít megközelítettük szintet, miközben san nőtt az élets. Másrészt az évtizedes gyakorlatilag az államosítás cember 28-án m bennél többet magánvállalatok szűntek létezni. ha nagy lelkesedéssal célok kitűzött 1950-ben az terv megvalósítását az már nem volt, rú, hogy az elkerül szakadjanak a hely az ország s elős vezetők átkergessenek. A nagyvenes nyilvánosságra peció egyszerű

Alacsony

Bár az arányos fejlesztés mindvégig elvi cél volt, a ban hamar lemond. A bányászati, a gépipar a többi árs került túlsúlyba az is, hogy míg a változat alig 4 szánt az iparnak zási keretből, a iktatózott terv má léknál is többé egyébként való ágazatnak. Csakht oldalú (még az ip is egyoldalú) berlitika nemhogy a lok megvalósításá kalmatlan, de ráz hozott egy olyan szerkezetet, amely segei csak évtizede gyógyíthatók — lán gyógyíthatók.

További te okozott a gazda hogy a beruházás térbe szorultak követelmények. C ipar termelékenygre messzebb í csak a fejlett o még néhány szoc szág termelékeny vonalától is. Bere így írről a szoc daság fejlődése szágban 1945—19 könyvében (amely kényt a már idéző származnak).

„Az elmaradás beruházások áltacsony hatékonysá ben és döntően p alacsony műszaki lából következett zások hatékonysá vül lerontotta, h házási döntéstől helyezésig túlzott idő telt el. Egyemény olykor k késéssel került beruházási dönté korszerűnek tart mény végül is helyezés idejére már elavult. So nosabb és fontos azonban, hogy nyi erőket leköt si tevékenység fo anyagi erő jutott ruházásokra, eme ran az újonnan gépek sem képvics korszerűbb technolal.”

Nem érdemes a télre várni

A HÁTRALÉK KÜLÖNÖS MAGYARÁZATA

Vegyünk előbb egy nagy-közseget színhelyül, mondjuk Balmazújvárost. Körülötte sehol erdő. A Magdolna-éri fák közt, vagy a csatornapart nyársávjából ki tudja hányan szedik még mindig az ingyen gyűjtést a becses, apró gallyat.

De nézzünk rá az ÁFESZ TÚZEP-telepre!
Területre hatalmas. Vajon tűzifakészlete mekkora? Pontosítsuk, 1985. január 22-én délben. Bármikor érkezhet szállítmány, s az újságíró amúgy is a pillanat történetébe.

Húse János telepvezető helyettes visszaterő szava a hiány, a kevés.
— A még tavaly megrendelt és visszaigazolt tűzifából 2000 mázsa van oda.
Hol? Tóth István, a TÚZEP-vezető annyit tud, hogy a BEFAG, a Borsodi Erdős Fafeldolgozó Gazdaság, leírta az esedékes 2000 tonna tűzifát, semmisenk tekint a hátralékot, mert (s ez a BEFAG-tól származó indok) december 31-vel véget ért az év. Az új negyedik évben viszont igéri, hogy megjavul, s egy-két hét, nekilát, s útnak eresztí tüzfaküldeményeit Balmazújvárosra. „Befogom a szád alapon” küld gyorsan majd egy-két vagon fát, magyarázza meg érthetőbben a jótétemény Tóth István. E hátralék-felfogásra van

egy jó magyar szava: önkényes szerződésesség. Ok egyébként szervezetileg a „Kelet-TÚZEP-hez” tartoznak (Kelet-magyarországi Tűzelőszér- és Építőanyag-kereskedelmi Vállalat).
A mennyiség, a 2000 mázsa Balmazújváros húszeres lélekszámahoz képest elenyésző, de a napokban majdhogynem bezárt az iskola.
— Hányan álltak sorba? S hány órákor?
— Éjfél-től rostokolnak, s egy-egy nap ötszázán is összegyűlnek. Fából egy blokkra egy vagy két mázsát adunk. Kis adagokat porciózunk.
— S januárban mennyit vittek volna el?
— Most? Akár tízezer mázsa hasábfá se volna sok. Nemigen maradna a TÚZEP nyakán.
De ott maradt a hegyekben kb. 12 ezer mázsa szénpor a kerítésen kívül. Összegyűlt. Valamikor darabos berenteinek hívták. Tóth István még egyszer kirosztaltja egy apróbb lyukú rostán, mert még (szavait idézem) nem olyan, mint a homok Kétharmada fut. Sparheltek, cserépkályhákat. Majd.
Nyáron hallottam, hogy s mint járt egy fuvaros. A fuvardíjat kifizették neki, a visszavitették vele a szén. Gyengének találták.

fa után tudakozodom, amikor hallja, hogy találkozom a háromezer-valahányadik előjegyzés emberrel. Szoboszlai István látva a szén megindulását a telepről, előjegyzéssel nyugtatta meg a kedélyeket. A feliratkozás, mely levelezőlapon is érvényes, az igazságos elosztás egyik lehetséges módja. Csillapítólag hat, bár aki a háromszáz tóna sorszámat kapja, már legyint, beint. Kinek az ötlete volt az aknászén? Szoboszlai István nem sejteti. A súlyosbódi hény napjaiban csak arra koncentrált, hogy mi lesz, ha a bölcsödék, óvodák, iskolák, szóval a gyermektüntetmények hazaküldik kis lakóikat. Bizony a gyárak, üzemek, a hivatalok létszáma is pangott volna, hisz sok szülő mi mást tehetne ilyenkor, mint otthon marad.
S az aknászén se úgy adják a bányánál, hogy ne-ze, vidd, mert van belőle. A Borsodi Héörömi étvágya szabta meg, hogy Debrecen hány tonna poros kalóriát kaphat. Volt egy nap, amikor azt mondták: állj! No, és a fagy diktált. Ót fok hőmérsékletesség, vagyis öt ráadás mínusz, s kétszáz tonna szénnel több fogy, több megy ki a telepről, a Monostorpályi útról. „Mi ezt már tudjuk” — tündödtet azert az időjárás megengyhült szigora a telepvezetőt. Már a fának is rendezen „nekiesett” a lakosság Debrecenben. Van belőle, de néha kétszer akkora a kivétel, mint a behozatal. Mi segíthet? Ha nagyon megszorulnak a telepen, majd öt mázsájával adogatták. Az erdőgazdaságokat nem érheti se gáncs, se vad. Terven felül és terven belül ontja minden „FEFAG”-os a tűzifát, időbeli apró elcsúszásokról lehet beszélni. De minek? Szoboszlai István ha nem is dicsőítően, de sorolja, hogy jön ám az utánpótlás a termelőszövetkezetek és a SZÓVÁLL erdeiből: Nyirábrányból, Hajdúhadházi, Hajdúböszörményből. Száztonnaszám.

— A fa persze csak fa — fogalmazza az axiomát, de az állítás nem is kér más bizonyítást. Ertem.
Látom, bosszantja valami. Nem rejti véka alá. Egy gondolat bántja: hány kis szegényember sir amiatt, hogy a tíz mázsa szénét 300 forintért vitték haza. S egyek-epp ilyenkor drágítják a fuvar. Valahogy ennek csak véget kéne vetni. A jövőhavazott tarifadíj az első övegyzeten — intézi üzenetét Szoboszlai István a drágítókhöz — nullától 10 kilométerig mázsánként 10 forint. Nem lehet több!
A telepvezetőt most látom először megfáradtnak:
— Millió meg egy gond...
Az előtérben, a pénztár előtt szörmesapkájú fiatalasszony suttog.
— Itt csak kiabál mindenki, dolgozni meg ki megy le a bányába?
Szalai Csaba

— Eg! Látja, ez a szén. Hát nem vitás. Vajon hány vagon az, ami itt parázslak, s köhécselgető, monoxidot küld a levegőbe. Akárhogyis, nem jó reklám ez a TÚZEP-nek, de ha az ember gondolkodóba esik, rögtvén rájön, hogy a lakosság vásárlói szokását, vevői kénye-kedvét is csúfolja a bujkáló tűz; a roppant szénportémeg a nyári eladásból származhat, a hiába kínáltból.
Előre nem fejtegetek semmit. A vezető majd megmondja, mi történt, ha egyáltalán történt itt valami, mert csak a nyár lehetett a gyűjtogató.
Szoboszlai István vidékről jövet (húsz napja ki nem nyomban tisztázza is a szénvesztő tűz keletkezését, okát).
— Öngyulladás, még tavalyról. Egyszer, mert kirosztaltuk, úgy hittük, kialudt. Aztán mégis feléledt. Már 60 ezer liter vizet nyomtunk rá, mégsem alszik. Nem, a berakásnak nincs olyan szabványa, hogy ekkora tömegű szén áldozatul ne essék az öngyulladásnak. Kis vagy nagy halom, a hőfok gyűjt. Megpróbáljuk kiveszteni a tüzes göcököt, ha meg lehet. Hogy miért nem adtuk el idejében? Akár leértékelve? Egyedül a téglagyár emésztett volna fel ennyi szén, de az „alföldi” a múlt évben nem kérhető belőle, felújítják, a hőerőmű pedig messze.
— Most mi lesz?
— El nem adható, ez már parázstenger. Még se bontják, elfüstölök. Csúpan húsz vagon, azért ez még sem számottevő mennyiség.
Szoboszlai István fekete, árkolt szemmel gyűri le kérdéseimet, csak sejtem, hány órából állhat munkanapja. Oriási az áttekintése a tűzfelőnd felett. Sokat érünk vele, mondhatnánk, ki, csakhogy ő igyekszik a döntést azonnal meghozni és nem ide-oda tologatni. Amidőn a tömeg leltár idején ostrom alá vette a TÚZEP-kaput, cselekedett. Szerinte a dologban az árhisztéria is közrejátszott, de a bányagálya a leltárt, azt a keveset szénét, ami még össze-szedhető volt, kiadatta, ki-mérette. Fanyarul mosolyog,

— Eg! Látja, ez a szén. Hát nem vitás. Vajon hány vagon az, ami itt parázslak, s köhécselgető, monoxidot küld a levegőbe. Akárhogyis, nem jó reklám ez a TÚZEP-nek, de ha az ember gondolkodóba esik, rögtvén rájön, hogy a lakosság vásárlói szokását, vevői kénye-kedvét is csúfolja a bujkáló tűz; a roppant szénportémeg a nyári eladásból származhat, a hiába kínáltból.
Előre nem fejtegetek semmit. A vezető majd megmondja, mi történt, ha egyáltalán történt itt valami, mert csak a nyár lehetett a gyűjtogató.
Szoboszlai István vidékről jövet (húsz napja ki nem nyomban tisztázza is a szénvesztő tűz keletkezését, okát).
— Öngyulladás, még tavalyról. Egyszer, mert kirosztaltuk, úgy hittük, kialudt. Aztán mégis feléledt. Már 60 ezer liter vizet nyomtunk rá, mégsem alszik. Nem, a berakásnak nincs olyan szabványa, hogy ekkora tömegű szén áldozatul ne essék az öngyulladásnak. Kis vagy nagy halom, a hőfok gyűjt. Megpróbáljuk kiveszteni a tüzes göcököt, ha meg lehet. Hogy miért nem adtuk el idejében? Akár leértékelve? Egyedül a téglagyár emésztett volna fel ennyi szén, de az „alföldi” a múlt évben nem kérhető belőle, felújítják, a hőerőmű pedig messze.
— Most mi lesz?
— El nem adható, ez már parázstenger. Még se bontják, elfüstölök. Csúpan húsz vagon, azért ez még sem számottevő mennyiség.
Szoboszlai István fekete, árkolt szemmel gyűri le kérdéseimet, csak sejtem, hány órából állhat munkanapja. Oriási az áttekintése a tűzfelőnd felett. Sokat érünk vele, mondhatnánk, ki, csakhogy ő igyekszik a döntést azonnal meghozni és nem ide-oda tologatni. Amidőn a tömeg leltár idején ostrom alá vette a TÚZEP-kaput, cselekedett. Szerinte a dologban az árhisztéria is közrejátszott, de a bányagálya a leltárt, azt a keveset szénét, ami még össze-szedhető volt, kiadatta, ki-mérette. Fanyarul mosolyog,

KRÓNIKA

A jó és a rossz

Gyermekkoromban magam is úgy gondoltam — vélhetően kortársaimhoz hasonlóan —, hogy vannak jó emberek és rosszak. Utóbbiakat — hittem — jobb messzire elkerülni, átmenni az utca túloldalára, csak azt nem tudtam, miről ismerhetném fel őket. Különösen azután estem gondolko-dóba, mikor megtudtam, hogy az utca gyerekeinek kedven-cét börtönbe csukták. Az örökké mókás bácsit, aki sosem sajnálta tőlünk idejét, bezárták, mert sikkasztott. Amiről fogalmam sem volt, mit jelenthet magyarul, mégis kezdett inogni a meggyőződésem. Vajon tényleg szabad-e kétféle választani a sok-sok felnőttest? Jókra és gonoszakra. S ha így is van, tulajdonképpen mit jelentenek ezek a szavak? Hisz például ez a gyerekeket annyira szerető bácsi hozzám mindig nagyon jó volt, úgy látszik, másokhoz viszont rossz. Akkor milyen is volt valójában?

Azóta persze megtanultam, hogy a lényeget másfelé kell keresni. S ha vannak is úgynevezett jók és rosszak, az ilyesfajta mechanikus felosztással semmire sem megyünk. Csak akkor tudunk értelmes következtetésekre jutni, ha azt próbáljuk kihámozni, ki milyen tényezők hatására vált olyanná, amilyen. S minek a hatására változik ismét. Hozzá kell azonban tennem, hogy az ilyen — meglehet csekély értékű — felfedezésekhez sem az iskola segítette a cseperedő gyermeket. Példának okáért társadalmi problémáinkról — így például a bűnözésről — nem sok szó esett akkortájt. Sem a tankönyvekben, sem másutt.

Később aztán elkezdtünk beszélni arról, hogy a szocializmus talaján is újratermelőnek és tenyészek a problémák, így a bűnözés is. A megfogalmazásra érdemes figyelnünk. Mert még akkor sem az emberekről volt szó, akik — meglehet — bűnöznek, megvédnek, de mégiscsak köztünk élnek. Hanem a jelenségekről, amelyek — ezt is látnunk kell — terjednek. Felítotte a fejét a korrupció, a huliganizmus, a kispolgáriság, életszűrés, a prostitúció — mondjuk, csak arról látszottunk megelégedezni, hogy mindezeket valóságos, társadalmunkban élő emberek „terjesztik”.

Manapság — talán, mert annak előtte inkább hallgattunk problémáinkról, mintsem teljes nyíltsággal szóltunk — hallani olyan túlzó megfogalmazásokat, hogy a növekvő arányú bűnözés és a még inkább érzékelhető morális elbizonytalánosodás hamarosan társadalmunk erkölcsi arculatát is képes lesz eltorzítani. S az erkölcsi rendszer felbomlása bizonyára nem hagyja érintetlenül a társadalom egyéb struktúráit sem. Például a korrupció, a csúszópénz, a becsapás már-már képes lesz a kereskedelem egész működését megzavarni, s visszajára fordítani. A morális lazaság tehát átsap gazdasági veszteségekre. Vagy a gazdálkodás bizonyos bajai okozzák az előbbit? Abból a szempontból mind egy, hogy nem lehetnek függetlenek egymástól. Az aggodók tehát azt az alternatívát vázolják fel, hogy az erkölcsi romlás beláthatatlan károkhöz, romlásokhoz vezethet társadalmunk egészében.

Másfelől olyan véleményekkel is találkozni, hogy az ilyen természetű bajaink jórészt gazdasági nehézségeinkből táplálkoznak, s ezek múltán apad majd a bűnözési hullám, rohamosan szűkülni fog a negatív jelenségek köre.

Bárcaik igazuk lenne!
Az újságíró azonban napjainkban inkább aggódik, amikor egy-egy szakembert meghallgat a témával kapcsolatban.
Mert például kénytelen egyetérteni azzal, hogy nálunk ma nemigen működik olyan erkölcsi fékrendszer, amely hathatósan akadályozná a kivánatosul elterő cselekedeteket. A jog csak bűnösöket állapíthat meg, s talán bír némi visszatartó erővel. De az elkövetést megakadályozni a családnak, az iskolának, a munkahelynek, a mindennapi normáknak kellene.

Az egyén sok esetben olyan alapvető egyensúlyi zavarba kerül, ahonnan nem lát „normális” kiutat. A gyors változások, az értékek elvesztése, a követendő életvitel tisztázatlansága, a nagyvárosokban bekövetkező elszelvénytelenedés, ráadásul a megelhetés nehezítő terhei — mind-mind olyan jelenség, amely szinte gerjeszti a bűnözés (vagy éppen az önpusztítás) felé mutató magatartást.

Jóllehet ezek egy része korántsem csak a mi társadal-munkra jellemző. Úgy is fogalmazhatnánk, hogy mindeddig nemcsak a miénk, de a világ egyetlen országában sem tudott megbirkózni velük. A felelősségünket ez azonban korántsem csökkentheti. Már csak azért sem, mert a speciális „magyar” problémák meglehetősen tagadhatjuk.

Most különösen fontos figyelniük azokra, akiknek elképzelésük, ötletük van a bajok orvoslásának módjára. Mert egészében véve — úgy érzem — még csupán az elhárítás legelején vagyunk, a helyzetfelismerésnél. Annyi már kiderült, hogy jelenlegi bajainkat sem felmagyarázhat, sem ki-csinályitani nem szabad. Annak tekinteni, ami Veszélynek. Ami azonban — ha nem leszünk elég éretek az ellentmondások feloldására — később a mai helyzetnél súlyosabb szituációkat is hozhat magával.

Hazánkban a gépkocsik általában a városokba. Műszaki állapotuk ezzel arányban csökken. Arányban, ha nem lenne a szós, ami a várható aránytól hamarabb falrosok, egy táncos lépés, a köröttük szemérmesen
Van, ahogy van, a kátyút nem lenne szabad feltölteni. Hadd érezzük az élet rázás, mint a debreceni utcák.
Sz. G.

Párt párt

Néhány héttel ezelőtt, még december elején, egy alföldi naplószerkesztő ottani pártalapítási ülésén, azt az előterjesztést, amely a megválasztott tagok részéről szült öt esztendőre szóló, többé-kevésbé össze, azt a közelebbi és számottevő részét például a gazdasági nehézségeiből adódó lehetőségeiről viszonylag fiatal korú közéleti tette.

K
hogy üles fiatal, tel telt, hivat meg a begyűlésre, de ekkor töprengtem sok egyezésem. Csak után értem, van szó, amik maradtam az titkárával, s még igazán szerencsés van egy ilyen amelynek tagjai ilyen „jó fejt” kár mosolygott: elvtárs nem tag ségnek, sőt még párttag. Az dolgozik, a osztály helyett. Mint kiválóított beszámoló, ossz-való közreműködés ugyanezt a váll zottság pártmegtá neki. Hivatali munkáj ugyanolyan meggyőző, hogy jól felkészültszalátat, széle kreatív alkotói, tonkivül létező mien szocialista ségű szakember.

Pártunka, tás — egy párt. Az eset, bevalótt. El is me érdekes tapasztalásunk ismerős kiderült, nem nem egyedülálló van szó. Megem dával, hogy az é kötelepen működő pártszervezetben persze másutt is idős vagy beteg nem szívesen ha kásukat: még a látogatása alól is mentve. Őket a szervezet vezető váltva, egymás sá, de bizonyos séggel, általában — sorra látogatják, akik elbeszélgetnek kommunisztákkal lakótelep vagy ép dolga, arról, a rádióban-televízió tak-hallottak, va gokban olvastak miről volt szó tegyülésen, mi t zetben; meghallg száikat, s ha le nek, elintéznék s mást.

M
indebber semmi sokféle szép, más. Ar a gyakorlatban vezetőség tagjait kísérő ezreke a párton kívül. Vóvos, egy már nyugdíjkorhatár egyedülálló asszó, hivatásból e hívják, ha szükség is hához megy; a párttagok is a mégis más az, ha gálát céljából, felírni kopogtat ha vendégeként, társként. Mellest páciensei jobban nak, s jobban k merni betegsége tét, jobban jut idó vigasztaló szóra, m valatos futó viz val. Igaz, renge ideje rámeget, de a ja, szívesen tesz hogy sok meglát teg, idős ember ú doktornő is tagja. Pedig hát nem, megőrzést teljes

Pártmegbízások – pártonkívülieknek

Néhány héttel ezelőtt történt, még december elején, egy alföldi nagy iparvállalat egyik üzemszervezésében, az ottani pártalapszervezet vezetőségi ülésén. A vezetőség azt az előterjesztést tárgyalta meg előzetesen, amely a beszámoló taggyűlésre készült öt esztendő munkájáról. Nem egy „kéz” írta az anyagot, többen állították össze; azt a legterjedelmesebb és számomra, kívülálló számomra is legérdekesebb részt például, amely a vállalat gazdasági helyzetéről, a nehézségeiből való kilábalás lehetőségeiről szólt, egy viszonylag fiatal, harmincöt év körüli közgazdász készítette.

Kissé furcsálltam, hogy a vezetőségi ülés végén azt a fiatal, lelkes, ötlettel teli közgazdászt hívták meg a beszámoló taggyűlésre, de ekkor még nem töprengtem sokat a megjegyzésen. Csak az ülés után értettem meg, miről van szó, amikor kettesben maradtam az alapszervezet titkárával, s megjegyeztem: igazán szerencsés helyzetben van egy ilyen testület, amelynek tagjai között egy ilyen „jó fej” akad. A titkár mosolygott: nem, ez az elvtárs nem tagja a vezetőségnek, sőt még csak nem is párttag. Az igazgatóságon dolgozik, a kereskedelmi osztály helyettes vezetője. Mint kívülről kértek fel a beszámoló összeállításában való közreműködésre, illetve ugyanezt a vállalati pártbizottság pártmegbízásul adta neki. Hivatali és társadalmi munkája alapján ugyanis meggyőződtek arról, hogy jól felkészült, nagy tapasztalatú, széles látókörű, kreatív alkatú, amellett pártbizottsági létre egyetelműen szocialista elkötelezettségű szakember.

Pártmunka, pártmegbízás – egy pártonkívülinek? Az eset, bevallom, meglepett. El is meséltem, mint érdekes tapasztalatot pártmunkás ismerőseimnek. Am kiderült, nem kuriózumról, nem egyedülálló példáról van szó. Megemlítettek például, hogy az egyik nagy lakótelepen működő körzeti pártbizottságban – mint persze mást is – sok az idős vagy beteg ember, akik nem szívesen hagyják el lakásukat: még a taggyűlések látogatása alól is félnek mentve. Őket a körzeti pártbizottság vezetője – föl-váltva, egymás közt beosztva, de bizonyos rendszerességgel, általában felváltva – sorra látogatja. A látogatók elbeszélgetnek az idős kommunisztákkal a város, a lakótelep vagy épp az ország dolgairól, arról, amit azok a rádióban-televízióban lát-tak-hallottak, vagy az újságokban olvastak; elmesélik, miről volt szó a legutóbbi taggyűlésen, mi újság a körzetben; meghallgatják panaszait, s ha lehet, segítenek, elintéznék nekik egyet s mást.

Mindebben nincs semmi különös, sokfelé dívik ez a szép, emberi szokás. Ami itt ebben a gyakorlatban többlet: a vezetőség tagjait rendre elkíséri ezekre a látogatásokra a párton kívüli körzeti orvos, egy már maga is a nyugdíjkorhatár felé tartó, egyedülálló asszony. Igaz, az ő hivatásából eredően, ha hívják, ha szükséges, máskor is házhoz megy; ezek az idős párttagok is a betegek. De mégis más az, ha csak vizsgálat céljából, gyógyszerrel felírni kopogtat be; s más ha vendégként, beszélgetőtársként. Mellesleg, ilyenkor páciensei jobban kitáruszkodnak, ő jobban ki tudja ismerni betegségük természetét, jobban jut idő tanácsra, vizsgálatra, mint egy hivatalos futó vizit alkalommal. Igaz, rengeteg szabad ideje rámeleg, de nem sajnálja, szívesen teszi. Jellemző, hogy sok meglátogatott beteg, idős ember úgy tudja, a doktornő is tagja a pártnak. Pedig hát nem, „csak” pártmegbízást teljesít.

Az is előfordul nem egy gazdasági érdek fűződött; pártbizottságban, hogy a Kossuth-kiadványok terjesztését egy-egy pártonkívüli munkatársra bizzák; olyankor, akinek alkatánál, érdeklődésénél, irodalomszereténél, olvasási kultúrájánál fogva kézenfekvő ez a – lényegében – pártmunka. S van, ahol egy ifjú fotóamatőr kért meg arra a pártbizottságot, hogy állítson össze egy, az intézmény életmunkáját bemutató fényképjelentést; s ő hobbiját hasznosítva – szinte boldogan tett eleget a kérésnek, nem meditatál arról, hogy ez most politikai tevékenység, vagy egyszerűen szórakozás.

Végezvényben tehát nem ritka eset, hogy egy-egy pártbizottság kérésére pártonkívüliek is pártmunkát végeznek. Nem tudni, hol hányan lehetnek; valószínűleg nem nagy tömegekről van szó; de nem is a mennyiség a fontos, hanem maga a tény: az, hogy a szoros értelemben vett pártmunkában valóságos áthatolhatatlan, merev sánczatlan kommunista és párton kívüli szövetségesek között.

Fölvetődhet természetesen az a kérdés, hogy ha egyszer ezek az emberek ilyen lelkesen odaadón teljesítik azt, amire a helyi pártbizottság felkéri őket, akkor miért pártonkívüliek, miért nem a párt sorain belül teszik ezt? A kérdés jogos. Mellesleg azért is, mert a fenti jó példákkal ellentétben akadnak elszomorító, lehangoló esetek is; olyanok, amikor egyes párttagok kihúzzák magukat a pártmunka, a pártmegbízások teljesítése alól. Am a legfontosabb: az MSZMP nyolcszázötvenezes tagságának több mint háromnegyede nem van valamilyen pártmunkájára. Vagy folyamatos, vagy egyedi, alkalmi, de rendszeresen adott – mindig más és más – megbízása.

De hogy a kérdésre feleljünk: a pártonkívüliek pártmegbízást teljesítő többségének útja – azoké, akiket késznek vállalni a párttagsággal járó kötelezettséget is, előbb-utóbb természetesen elvezet a pártba. A bevezetőben említett közgazdász is: éppen az említett határára eszmélt rá a pártbizottság vezetője, hogy ennek az elvtársnak már rég köztük volna a helye. Az igazság az, hogy csak két éve jött a vállalatba dolgozni; korábban is több munkahelyen megfordult, általában olyan hivatásoknak engedve, amelyekhez valamiképpen nép-

gazdasági érdek fűződött; ámde igazi helyét nem lelve, sehol sem tudott annyira megmelegedni, hogy a szükséges ismeretségben, a közös munkában-tevékenységben eltöltött megfelelően hosszú időtartam alapján ajánlhatók volna. Most már úgy tűnik, sinen van, s nyugodt szívvel kérheti felvételét a pártba.

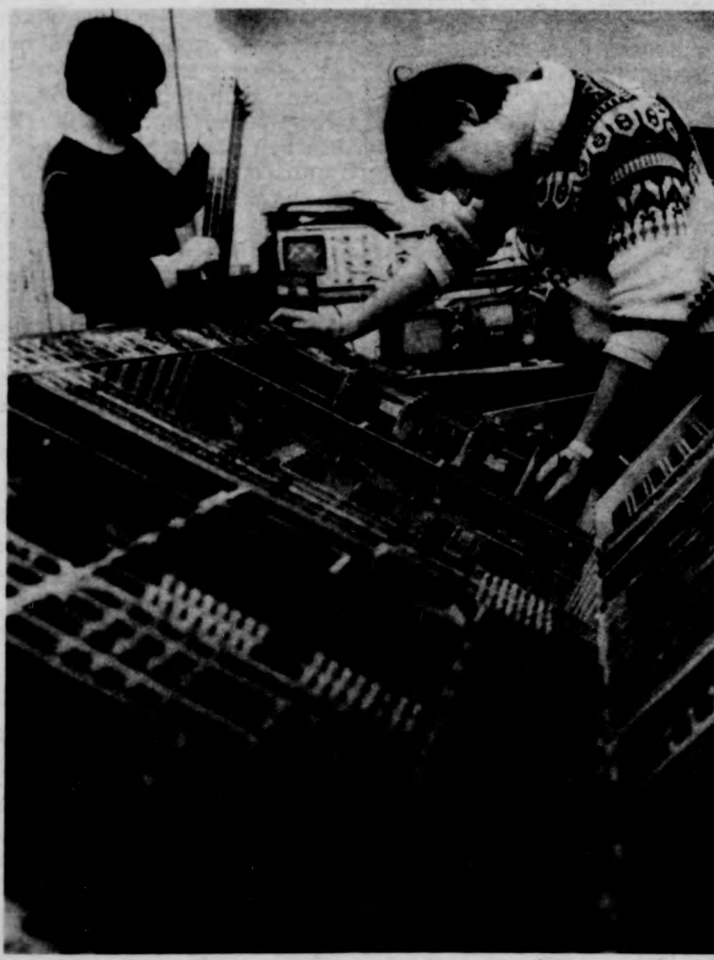
A legkevésbé sem vadonatúj jelenség az, hogy pártonkívüliek is végeznek pártmunkát, teljesítenek pártmegbízásokat; hozzátartozik ez a mozzalom nemes tradícióhoz. Gondoljunk csak azokra az ügyvédekre, akik a múlt rendszer osztálybíróságai előtt védtek a bebörtönzött illegális kommunizisták. Azokra az orvosokra, akik bejárta a börtönöket, s nem csak gyógyulást hoztak magukkal, hanem információkat is; vagy kint segítettek a lebukott családjaikat a Vörös Segély aktivistáiként. És akik a párt hívó szavára vállalkoztak a háború, a faszizmus elleni fegyveres küzdelemre, életüket kockáztatva vagy fel is áldozva. Nem voltak mind kommunizisták, még ha sokuk újja törvénytörő elvezetett is a pártba. Nem is szólva azokról, akik a kommunista kérésére, élére állva egy-egy helyi közösségnek, segítettek a földosztást, az újjáépítést, becsülettel védtek a néphatalom az ellenforradalmi támadás súlyos napjaiban, szervezték a termelőszövetkezeteket, és így tovább.

Pártunknak megbízásokat teljesítő szövetségei átmenetel képeznek a kommunizisták és azok között a párton kívüli szászok között, akik a tanácsokban és a tömegszervezetekben tevékenykednek, mondhatnánk, kettős kötelességet: választóik bizalmából, lakóhelyükön az állampolgárok, munkahelyükön dolgozó vagy tanuló társaik érdekeit képviselve; egyszerűen azonban a párt kérésére is. Kommunizisták és pártonkívüliek egyazon közös ügyért dolgoznak végeredményben: a szocialista társadalom építéséért, népünk boldogulásáért. Ezért nincs abban semmi különleges, ha pártmunkát végezni, pártmegbízást teljesíteni látunk pártonkívülieket is. Szervezeti kötelezetvényük nincs erőltetve, piros tagsági könyv nincs a zsebükből, de meggyőződéssel teszik, amit társadalmi felelősségérzetük, közösségi lelkiismeretük diktál.

Konez István

Jó évet zárt a Budapesti Elektroakusztikai Gyár. Szovjet megrendelésre szerelik a 24 csatornás keverőpultot.

MTI Fotó — Balaton József

40 év arc

1974: „Meg is maradtam”

Mire a nagy világegésnek vége lett, az öt éves Jung Feri teljesen árvává vált. Édesanyja életének egy bombatámadás vetett véget, édesapja, a fővárosi pékmester egy üldözött zsidónak adott búvóhelyet, életével kellett fizetnie emberséges tettéért. A németek elhurcolták, Hamburgban végezték ki. A fiú ekkor egy Békés megyei faluban élt a nagyszüleinél, a bombázások megkezdésekor menekítették oda.

— Ők neveltek fel. Valamivel pajkosabb lehettem a többi gyereknél, ennek ellenére csupa szép emlék köt

ahoz a faluhoz. Nagymamát nagyon szerettem, kevés iskolát járt, de sokat olvasott, főként újságot, mert könyv nemigen akadt akkoriban a falusi házakban. Tőle tanultam meg élni. Tőle örököltem azt az igényt, hogy a saját életemet igyekszem úgy alakítani, mindig rendben legyen.

Emberré cseperedve Jung Ferenc messze került Békéscsámtól, Oroszlányba ment banyába dolgozni. Közben Debrecenben katonáskodott, itt is nősült meg, majd pedig a gabonaforgalminal dolgozott három évig rakodómunkásként.

— Ők neveltek fel. Valamivel pajkosabb lehettem a többi gyereknél, ennek ellenére csupa szép emlék köt

Öszinte szóval, jószándékkal — Húsiipari munkások között címmel közölte a Napló 1974. július 10-i száma Boda László riportját, amelyet a Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalatnál készített.

„Sok minden szóba került még, jó hangulatban, őszintén, tiszta szándékokkal beszéltek a jelen levő munkások. Amit mondtak és ahogy mondták, egyértelműen azt az érzést váltotta ki bennem, hogy jól érzik magukat a vállalatnál. Jó együttműködés van a vezetők és a beosztottak, irányító szakember és dolgozó között. Közös céljaikat mindkét fél együttes, kitartó munkája teszi elérhetővé. S hogy mi az, ami nincs rendben? Amiben változtatásra, előbbre lépésre volna szükség?”

Jung Feri teszi elsőként szóvá azt, hogy például a vállalatokhoz pontosabb, még konkrétabb tervekre volna szükségük a brigádoknak. Ez persze triviális probléma, de mégis szorít, mivel a pontos tervek ismeretében hiányában az év első időszakában úgyszólván vakon megy a munka. Csak később alakulnak ki a pontos körvonalak, amikor már lehet látni a tervet, s a lehetőséget. Ezen változtatni kellene.”

Jung Feri teszi elsőként szóvá azt, hogy például a vállalatokhoz pontosabb, még konkrétabb tervekre volna szükségük a brigádoknak. Ez persze triviális probléma, de mégis szorít, mivel a pontos tervek ismeretében hiányában az év első időszakában úgyszólván vakon megy a munka. Csak később alakulnak ki a pontos körvonalak, amikor már lehet látni a tervet, s a lehetőséget. Ezen változtatni kellene.”

Minden sikerült

Sőt nemcsak hogy egyszerűen megmaradt, hanem hálásan — segédmunkás léte — szocialista brigád vezetőjévé választották. 1973-ban felvettek a pártba. Milyen lehetett, elvágta az iskolát, szakmunkás-bizonyítványt szerzett.

Pedig a vágócsarnok nem az a hely, ahol a dolgozó munka közben sokat foglalkozhatnának egymással. Szabályosan dolgoznak, nincs idő beszélgetésre, még arra se, hogy egy-egy sztorit elmondjanak. Nemcsak fizikailag nehéz a munka, nagyon figyelni is kell, hiszen éles késeikkel dolgoznak. Egy műszakban átlagosan 800 sertésből válik a kezük nyomán tökéletes, bár volt már úgy, hogy elérték az 1100-at is. A mennyiség azonban egy ponton túl a minőség rovására mehet. Szúrás, véreztetés, forrózódás, lángoló kemence, lemosás, bőrfejtés, bonthatás, belsej kivétel, hasítás — fűrészszel, ami modern, csak már eléggé elhasznált — állatorvosi vizsgálat, belsejvizsgálat, kamrajelölés, húslétszítás — ezeken a műveleteken megy keresztül egy sertés Jung Ferenc és kollégái keze között. A vágócsarnokból aztán vagy más üzemrészekbe kerül feldolgozásra, vagy viszik a kocsi a húsboltokba, esetleg a kamionok exportra.

Ketten a kislíval

Jung Ferenc mindig arra törekedett, hogy körülötte, vele kapcsolatban minden rendben legyen, sajnos a magánéletben ezt nem sikerült maradéktalanul megvalósítania. Két házassága jutott csödbe — „biztos hibás voltam én is” —, az elsőből származó nagylívalnak éppen néhány napja volt az est, a kicsit viszont öt éves kora óta — hét éve egyedül neveli. Jellemző az általános szemléletünkre, hogy természetesnek vesszük, egy anya elboldogul, egyedül is a gyerekeivel, de ha férfiről van szó, azonnal kíváncsivá válnak, hogyan tudta megoldani a problémákat.

— Az első két hónap nagyon nehéz volt. Nem a több munkától féltam, számomra mindig természetes volt, hogy a gyerekekkel az apámmal is foglalkozni kell. Az idővel nem tudtam megszokni. De aztán belejöttem. Tudtam, hogy a gyerekek rendszeresen kell enni, nem mehet piszkosan az óvodába, erre nagyon kényes voltam. Bodán laktunk, ott mindenki ismer mindenkit, nem akartam, hogy szó érje a ház elejét. Nem is volt kifogás, legálábbis olyanoknak nem, akik a szemembe mondták volna.

A vállalatnál lehetővé tették, hogy csúsztatott műszakban dolgozzon nyolcét

délután négyig. Fél ötkor kelt, kiválasztta a mosott holmit, ellátta a gyereket, elvitte az óvodába, onnan kéreklapra sietett az állomásra — nem rajta múlt, de neki okozott sok idegeskedést, hogy a vonat késés miatt gyakran nem ért időben a munkahelyre —, délután fél hatra ért a vonat Bodára, akkor rohant az óvodába, s ha Debrecenben nem tudott bevásárolni, a boltba is. Amikor a fiú iskolás lett, sokasodtak a gondok, esténként már nem tudott eleget foglalkozni vele.

Mindezt azonban múlt időben mondta, rövid ideje ugyanis már Debrecenben laknak. Újabb remény élteti, talán még sikerül a magánéletében is véglegesen megteremteni az általa annyira igényelt rendet.

A brigádvezetőségről meg-növekedett gondjai miatt kellett leköszönnie. Öt évig szakszervezeti funkciót is viselt, műhelybizottsági titkár volt, most pártbizottsági tag. Ma is sokan fordulnak hozzá segítségért, tanácsért. Amit ő maga nem tud, annak igyekszik utánaézni.

— A múltkor ifjúsági parlamenten az egyik fiatal kérdezte, milyen feltételekkel lehet most lakáshoz jutni Debrecenben. Néhány nappal azelőtt jelent meg részletesen a Naplóban, csak azt kellett volna elolvasni. En nem érzem jól magam, ha egy nap nem olvasok újságot. A Népszabadságot, Naplót járatom, nemcsak átlapozom, hanem el is olvasom. Van, hogy két műszakot dolgozom végig, este tizkor megyek haza, nem tudnék elaludni, míg az újságot el nem olvastam.

De harag nincs

Jung Ferenc úgy mondta, megtalálta a helyét a vállalatnál. A kört szükíteni is lehet. Jól érzi magát a vágócsarnokban, és nagyon ragaszkodik a brigádnak. Szinte már nosztalgianak is nevezhető, ahogy a brigádmozgalmáról beszél.

— Amit most annak hívunk, az szerintem nem igazán brigádmozgalmat. A munkában együtt vagyunk, a túlmunkában is, de utána megy mindenki a maga útjára. Annak idején elmentünk Monostorpályiba, megcsináltuk az iskola kerítését, jártunk kirándulni, ellátogattunk Miskolcra az ottani húsiiparhoz. Most mindig csak a munkáról beszélünk, de nem biztos, hogy az elég. Kell a kapcsolatolás, kell a közös élmény is. Fel lehetne újítani azt a mozzalmat. Miért kellene beletörődni, hogy eljárt felette az idő? Tudok egy mondatot, állítólag Könyves Kálmán mondta: István király törvényeit meghagyom, ha szükséges, újjakkal kiegészítem.

Véleménye van a vele és körülötte zajló élet más jelenségeiről is. Meg is mondja, s ezzel a vállalatnál nem áll egyedül. Nagyon őszinte légkörű volt a közelmúltban megtartott vállalati össze-vont taggyűlés is.

— Megmondjuk egymásnak a szívünk szándékát, de harag nincs miatta. Ki-ki a maga stílusában, de keményen odamondogattunk, míg valamelyikünk meg nem győzi a másikat. Valahol belül van az embernek egy olyan érzése, hogy ami nincs jól, azt meg kell mondani. Miért más mondja meg? Miért nem én?

Nagy Zsuzsa

Kendergyári kezdetek

Óriás maglyaként égtek a Komádi Kendergyárban a hatalmas kenderkóró kazlak. A lángok bögése, a bíbor-ként parázló kék ropogása, a leomló falak dübörgése kaotikus hangorkánban egyesült a német és a szovjet ágyúk dörgésével. A becsapódó tüzérségi lövedékek detonációja ablaküvegeket zúzott, falakat döntött a porba-hamuba. Rémülten bújtak össze az emberek a munkáskolónia aprócska házaiban. A végétélet apokaliptikus képei vibráltak a szemekben, a lelkekben.

Aztán csend lett, halott csend. A háború tovább vonult a sártrét tájról. De ott hagyta szennyes lábnyomát: az üszkös, füstölő falakat, a tűzföld deformálódott, romok nyomorította gépeket, a kenderkóró kazlak őszi szél kavarta hamuját, a munkások eltemetett reményeit... 1944. október 13-át mutatta akkor a napár.

Haj, pedig évtizedeken keresztül hangosan dudált a komádi gyár! Az 1900-as években még nótát is falkészített a sártréti, bihari ember lelkében a messzehangzó dudaszó: „A komádi gyár / hangosan dudál, benne a szerelem / három éve már...”

Nem volt a környékbeli falvakban olyan bál, ahol a tüzeskedvű ifjúság széles kedvvel ne ropta volna a táncot dallamára. Biharugrán a bihari táj szülötte paraszttá, Szabó Pál is erre a nótára tanulta a csárdás lépéseit.

Befogadta, magáénak érezte a komádi gyárat a bihari nép. Kenyeret adott nemcsak a munkásnak, hanem a parasztembernek is. Jó pénzt ért a hajdani mocsarak kotortalaján díszlő kender. Tumpék Lajos, a gyár volt igazgatója írta rövid ismeretjében 1974-ben: „E talajban díszlik a legjobb minőségű kender. Ezt a természeti adottságot használta ki a Szegedi Kenderfonó Részvénytársaság, amikor Komádi mellett a Sebes-Körös partjára 1902-ben kendergyárat telepített.” Akkoriban hatezer tonna nyers kőrő feldolgozásával tudott megbirkózni a gyár 70 állandó és 20-30 időszakos munkása.

1944. október közepe. Szélkavarta hamuból rajzolódik a kérdőjel az olomszínű égre: mi lesz a gyárral, az emberekkel, megszólal-e még valamikor munkába hívón a dudu?

Tíz körömmel, teremő akarattal

Több mint négy évtized messzeségéből már könnyű felidézni az akkor kimonodott dacos (vagy tétova?) igent. Együtt azokkal, akik felnőttségük vagy gyerekként ott álltak a romokban. Kétségbeesetten, de teremő, építő akarattal. Ilyenek voltak: Valastyán János, a gyár korán elhunyt első munkásigazgatója, fia, aki ma a minőség-ellenőrző osztály vezetője, Hudák Imre, aki 1928-tól dolgozta a gyárnak, akinek már édesapja is itt kereste a mindennapi kenyeret (Imre bácsi nyugdíjas karbantartó művezető, ő volt az első übtitkár, majd párttitkár), Kiss György, az áztató műveztője. A fiatalokat képviseli a Hudák család harmadik gyári nemzedéke: Győző, aki ma a gyár igazgatója. És egy kedves fiatalasszony, Mike Jánosné, aki a múlt, az újjáépítés emlékeinek kutatására vállalkozott.

Serdülő gyerek voltam akkoriban, így hát jól emlékszem mindenre. Itt laktunk Hudákék mellett közvetlenül, a gyári kolónián. Apám 1921-ben kannahordó géreként kezdte a Nagylaki Kenderfonóban. Kártoló mester lett, 1937-ben került Komádba kender-mesterként. A front közeledtével a tisztviselő elmenekült. A felszabadulás után úgy alakult, hogy ő vette át a vezetői — emlékezik vissza Valastyán János.

„Magunknak építjük!”

Az igazi újjáépítés az államosítás után kapott lendületet, gyorsítást. A „Miénk az ország — magunknak építjük” programja magával ragadta a kendergyáriakat is. Hol voltak akkor már az inflációs idők — szakad

TILOLOK 1920—1930-BÓL

AZ ÚJJÁÉPÍTŐK NEMZEDEKE

fel a megkönnyebbülés hangja Valastyán Jánosból. — Amikor apám a mill-, meg billpengőért egy skatulya gyufát hozott egyheti bérként.

— De a piros nadrágra csak emlékszel tán? Tudod, a „tábornokira” — vág felé egy kajánkodó mondatot Hudák Imre. — Tudja, az úgy volt, hogy az inflációs időkben természetbeni juttatás-ként egyszer kétnyűstös zsákokat kaptunk. Ennek a gyereknek — bök a jó ötvenes Valastyánra — az anyja nadrágot varrt az urának meg a gyereknek is belőle. Namármost az anyag befesztéséhez nem volt csak valami rikitó téglaveres festéke. Na abba áztatta be a nadrágokat. Az apjának csak-csak elment, mert hamar elszineződött a munkában, de hát a Janié!

Tiszta szívből kacag az „érintett”: — Bizony, szép nadrág volt! Divatos! A két eredeti csik színe átütött a festéken. Egyik nadrágszáron elül, a másikon hátul. Ezért volt nekem „tábornoki” a nadrágom.

Az építés lendületét fokozták, segítették az új vezetés, a népi, politikai hatalom erősödő szervezetei. Erről beszélgetve nagy sürüsséggel bukkan elő az „emlékszel” szó:

— Jó szívvel emléksznék vissza Valastyán Jánosra —

(„Fényes szellők” üzenete)

Kiss György és Valastyán János serdülő legények voltak ezekben az években. Sorsukat, életüket a gyáréhoz kötötték. S közben éltek a fiatalok felszabadult, „fényes szellők” simogatta-karcolta életét:

— Nálunk, Dobai-pusztán a párt mellett megalakult az EPOSZ (Egyesült Parasztfajúság Országos Szövetsége). Én is beléptem — idézi a regmúlt éveket Kiss György. — Kaptunk helyiséget, majd minden esténket ott töltöttük. Táncoltunk, játszottunk, szindarabot tanultunk. Szavait felforrósítja az emlékezés:

— Tizenöt évesen kerültem munkába. Egy év múlva már bálaprelő voltam. Nagy élmény, nagy szó volt számomra az önálló kereset, az első új, magam kereste ruha, de volt, ami ennél is többet jelentett...

— ? — Az, hogy az egész pusztán népe megmozdult, forróságba jött. Milyen felszabadultan tudtunk ünnepelni május elején, április nyegedikén. Hosszú menetben vonultunk be mindig a faluba. És mindenki jókedvűen, ünneplősen.

— Itt a kolónián a SZIT-et (a szakszervezeti ifjúságok, tanoncok egyesülése) alakítottuk meg — folytatja Valastyán János. — Fejes Sanyi volt a titkár. Ő katonatiszt lett az újjászerveződő néphadseregben. Csakúgy, mint Csókás Laci, akit zömök termete miatt Bütöknek neveztünk. Sok ilyen embert, vezetőt nevelt a mi szervezetünk.

Szindarabokra emlékezik, melyekkel a kendergyári SZIT-esek nemcsak a környékbeli falvakban, a járási kulturális seregszemléken arattak sikert, hanem Debrecenben is. Neveket említ: Hudák Rózsikát, Horváth Lenkét, Petneházi Zsófist, Szabó Erzsit a fiúkon kívül, meg Nagy Lajos bácsit, a lelkes szervezőt.

— Teherautóval mentünk Debrecenbe. Végigénekeltek az utat. Az Aranybikában

mondja Imre bácsi. — Ő volt az első kinevezett munkásigazgató, a lelke az újjáépítésnek. Később a tróznél fontos beosztásokba került. Két évre még visszajött ide később igazgatónak. Fiatalon ment el közülünk 1957-ben, ötvenegy éves korában.

A rövid csend az emlékezés. Mintha csak erre várna: megszólal a gyár kürtje. Ő is a hajdantól, munkásból lett igazgatóra emlékezne? Dél van.

Imre bácsi megkösörül a torkát: — Nem akarok nagy szavakat mondani, de mi az újjáépítésre tettük fel az életünket. János aztán a szó szoros értelmében is. A szakszervezeti üzemi bizottság megalakítását — én voltam az első übtitkár — követtem 1949-ben a gyári pártszervezet önállósítása.

— Hányan voltak? — Először hárman: Szócs Sándor volt a titkár, én a szervező, Petneházi Mihály a gazdasági. Aztán lettünk többen is. Most két alapszervezet is működik a gyárban. 1950-tól egy év megszakítással én voltam a párttitkár, míg nyugdíjba nem mentem. Felfigyeltünk rá, a járásban, meg a megyénél is. Megindítottuk a pártkutatást, az építkezéseken a munkaversenyt. Éreztük, hogy nem csak szólam, valóban miénk a gyár.

Nyírfák hullatták levelüket...

Utóhang egy kiállításához

„Volt egyszer, hol nem volt valamikor, volt egyszer egy háború, de olyan régen, hogy már felelőttek az emléket... A következő — ha olyan régen leszünk, hogy megengedjük — a legutolsó háború lesz valamennyi közül. Nem marad utána ember, aki bármire emlékezne.” (Steinbeck)

A nyírfák pegyven éve hullatták levelüket Namangban, az üzbég kisvárosban, ahol az ifjú Lev Afanaszjev született, s ahová már nem térhetett vissza.

Akik még élnek és emlékeznek rá, azt mesélik, olyan volt, mint a többi üzbég gyerek, kíváncsi, hangos, csintalan, jó tanuló az iskolában, szerette a sportot, szívesen olvasott és írt is verseket. Tizenöt éves korától a taskenti távközlési technikumban tanult. 1941-ben azonban kitört a háború, s Afanaszjev az első harkovi harcokozó iskola növendéke lett. Hamarosan a frontra vezénylik. Első bevetésének egyike Kazacsje Lopany visszavételéért volt. Parancsnoka, Csuhin vezérőrnagy így emlékszik rá: „Megrohmoztuk az ellenséget, elkecsereztük harc volt. Mindenáron át kellett törni az állomáshoz, mert ez eldöntötte volna a harc kimenetelét. És T-34-esek áttörték, véghezvitte volna a lehetetlent. Az első páncélosok egyike Lev Afanaszjev volt.”

A 170. harcokozó brigád fiatal hadnagya Püspökladányig kergette a németeket. „Bocsássatok meg, néha nincs időm írni. Ha újra hallgatni fogok, ne keseredjétek el. Üzük a hitleristákat, megüünk nyugatra.” — írja haza szüleinek. De 1944. október 12-én örökre elhallgat. Elt husz évét. Halála után a Honvédó Háború első fokozatával tüntették ki.

Nyikogoszjan repülő főhadnagy arcképe Gvozgyikov mindössze husz éves volt

A Püspökladány környéki harcokban T-34-esével egyedül szállt szembe három Párduc típusú ellenséges tankkal. Kettőt megsemmisít, a harmadik Párduc azonban eltalálja Afanaszjev hadnagy életének rövid történetét a Kazacsje Lopany-i diákok, „nyomkeresők” gyűjtötték össze, s fellejegyzéseiket elküldték a püspökladányi Karacs Ferenc Gimnázium MSZBT-tagsoportjának. A mellékelt kitüntető okmány másolatán ezt olvashatjuk: „Találékonyágáért, kezdeményezőkétségéért, bátorságáért.”

„Ezt a levelet Nyikogoszjan Vartan Hacsaturovics, a légi-deszant ezred 1944-ben meghalt főhadnagyának felesége írja... Annak a halotti bizonyítványának alapján, amelyet Moszkvából a Honvédelmi Minisztériumból kaptam, ferjem 1944. november 22-én halt meg és Proszpalandányban van eltemetve a templom mellett. Elküldöm a halotti bizonyítvány másolatát, s a férjem fényképét is. Hosszú éveken át semmit sem sikerült megtudnom — a város pontos nevének hiányában — arról a helyről, ahol eltemették. Gyermekeim és én már harmincegy éve reménykedünk, hogy az apának, hacsak a sírját is, megtaláljuk.”

A levél Szabó Zoltánnak, a Karacs Ferenc Gimnázium MSZBT-tagsoport ügyvezető elnökének szült.

— Azt megtudtuk, hogy Nyikogoszjan főhadnagy gépet a Szolnok környéki harcokban lötték le — mondja —, s a Püspökladányban működő katonai kórházban halt meg, s itt is temették el.

A levél pedig így folytatódik: „Férjemnek rajtam és két gyermekünkön kívül senkije sem volt. Minden hozzátartozóját, rokonát elvesztette a polgárháborúban, így minden szeretőjét rám és gyerekeire fordította.”

Nyikogoszjan fia apja példájára repülő tiszt lett, felesége pedig jelenleg a jereváni filmstúdióban dolgozik. Püspökladányban több ízben jártak, s lerótták kegyelmeiket, s emlékeztek azon a helyen, ahol a férfi, az apa nyugszik.

Gvozgyikov Vaszilij Alekszejevics hadnagy halotti bizonyítványát a szovjet hadsereg archívumától kapta meg a családja. A Püspökladányba címzett levelet a bátyja írta 1981-ben. A levélben igyekszik bemutatni, felidézni emlékeit öccséről. Popovka faluban született, Moszkvától 340 kilométerre. Vidám gyerekkora volt, télen magakészítette szánkón ereszkedett le a hegyoldalon, nyáron járta az erdőt, gombát szedett, kosárral halászott a patakból. Jelleme szerint rendkívül segítőkész és figyelmes gyerek volt, és bátrabb mint két bátyja. (Mindkét bátyja katonatiszt lett.) 1940-ben Moszkvába megy dolgozni a motorgyárba. Előbb tanuló, majd betanított munkás. A motorgyár a háború idején hadüzemnek számított, így aztán hiába jelentkezett, nem engedték el a frontra. Ő azonban nem nyugodott bele, s addig járt utána, míg végül megengedték, hogy elvégezze a harcokozó iskolát. Tiszt lett. Úgy ment el a frontra, hogy előzőleg egyetlen családtagjától sem tudott elbúcsúzni. Gvozgyikov is a Püspökladány környéki harcok idején halt hősi halált. Halála után kitüntették a Honvédó Háború második fokozatával. Ő is húszéves volt mindössze.

Szabó Zoltán harmincegy év után Moszkvában találkozott a családjával, testvéreivel.

— Azt tapasztaltam — mondta —, hogy a testvérei s a családja élénken emlékszik a fiúra, nehezen gyógyulnak és fel-felszakadnak a háborús sebek.

— — —

Püspökladányban négy katonai sírban 265 szovjet katonát pihen. A Hősök tere Nyikolaj Alekszejevics Sikunov kapitány, a Szovjet Haza Hőse, a vasútállomásnál van Koszov sírja, a Hősök tere 22-en, s a református temetőben levő közös sírban 241 katoná fekszik. Akik közül 159 ismeretlen. Ezeket az adatokat a felszabadulás 25. évfordulójára a Gagarin raj gyűjtötte. Azóta újabb öt nevet véstek fel az emlékműre, s köztük volt Afanaszjev Nyikogoszjan és Gvozgyikov neve is.

Püspökladányban a magyar-szovjet Baráti társaságok tevékenységében fontos szerepet kapott az elesett szovjet katonák életének megismerése, megismertetése. A családdal való kapcsolatteremtés is ezt bizonyítja. A nagyközösg felszabadulásának évfordulóján az összegyűjtött dokumentumokból kiállítás nyílt. Tanulságos kiállítás...
Szlágyi Károly

Volt

Az emléket költő, sáros, ma Nagy Imrén.

Hosszan elnyúló, sáros, ma lujában. Sárrétt születt — ennek száz esztendő, itt halt meg. Nem történelmi kell nek is, működik emlékezet.

Néma tanú, tárnéhány.

A sírköve a fal tőben. Van, aki nek még a róka a gyerekek: Rózsa renc. A költő nem él: közel tíz képeim alapján az arca, szavait, Rózsa helyett emlékezik majd.

(Tizenegy év amikor meghalt denre emlékszem halálát, de a tem Gipszen feküdt is, a csipőficamos operáltak. Decemb dikán temették, hogy csak a faluk tek el, barátja, egy sem. De a zugtól zugig áll mindenki.)

A háza a Zriny 567-es porta volt családé, öröklött viskó, egy szobá ma is, s Nagy Imr nya lakja. Ömlök kövezetlen utcák rékor a sár: a há metőt, Nagy Imre utolsó otthonát tudom megnézni.

Egy tábla: Költ re utca! Az utó gyünk. Olyan, mi miert is lenne Sáros, rettenet Egyik fele nem is amolyan utcalehe

A könyvtár, a vében! 1971-ben Nagy Imre Emlé nak nevezik. Itt tam, ismerem a nőt, meg a fontos kat is: az intézmé ven négyzetméter letű, állománya ezer kötet, hatsz iratkozott olvasó Tudom, hogy moza folyik itt, jó kö velik szakmai körö ittenit, s talán a nő sem neheztel, inkább Nagy Imr tom, s nem annyir tár mindennapja neheztel, mert kés git. Jön velem, m sernyők alatt a kö ba — a holta utá megmutatja azt lakik Róza.

Ladány felé a 28-ban. Új, ke házban, de az épü állt az a ház, ahov költözött a Nagy hogy milyen Rózsa renyen, intellige Úgy mondják, ő há jobban, alkalilag jára. A csipőfica sem tudták meg ez Nagy Imre, ak hátán vitte isko feltűnően eszes már nem tudta me nyi mindent nem rengeteg dolog tör december hatodik

(A Parasztpártt ta száz pengő ka hány évig. De mi elég? Abban az e ban laktunk mi, e és a három gyere nagyszülők, sőt az rom gyerek is, ak szülei vettek ki, n lenchézvolt. A

olyan kicsi volt, h is emlékszem, mek ré 1943-ban elvitt cagi árva házba. kaptunk három h de anyám nem tud művelni, ahog beadta a tsz-be. Ne ban anyám újból ment, akkor költöz a Petőfi utcába.)

Azt sem tudta n Imre, hogy Rózsa se

Volt egyszer egy költő

Az emléket kereseim költő Nagy Imrénék.

Hosszan elnyúló, terpeszkedő, sáros, ma is sáros falujában, Sárretudvariban. Itt született — jövőre lesz ennek száz esztendeje — itt élt, itt halt meg: decemberben múlt negyvenkét éve. Nem történelmi idő: léteznie kell még eleven jeleknek is, működik még az élő emlékezet.

Néma tanú, tárgyi jel akad néhány.

A sírköve a faluszéli temetőben. Van, aki gondolja, élnek még a rokonok, élnek a gyerekek: Róza, Imre, Ferenc. A költő felesége már nem él: közel tízeves emlékeim alapján idézném föl az arcát, szavait. De Róza, Rózika helyette is beszél, emlékezik majd.

(Tizenegyes éves voltam, amikor meghalt apám. Mindennek emlékszem. Láttam a halálát, de a temetését nem. Gipszben fekdtem akkor is, a csipőficamos lábaimat operálták. December nyolcadikán temették, és tudom, hogy csak a falubeliek jöttek el, barátja, máshonnan, egy sem. De a falubeliek zugtöl zugig álltak, ott volt mindenki.)

A háza a Zrinyi utcán. Az 567-es porta volt a Nagy családé, öröklött nagyszülői viskó, egy szobával, de "áll ma is, s Nagy Imre keresztlányja lakja. Ömlik az eső, a következő utcákon bugyborékol a sár: a házaát és a temetőt Nagy Imre első és utolsó otthonát most nem tudom megnézni.

Egy tábla: Költő Nagy Imre utca! Az utcába elmegyünk. Olyan, mint a többi, miért is lenne másmilyen. Sáros, rettenetesen sáros. Egyik fele nem is utca, csak amolyan utcalehetőség.

A könyvtár, a község szívében! 1971-ben adták át, s Nagy Imre Emlékkönyvtárnak nevezik. Itt már jártam, ismerem a könyvtárosnőt, meg a fontosabb adatokat is: az intézmény kilencven négyzetméter alapterületű, állománya közel 13 ezer kötet, hatszázhat beíratkozott olvasójuk van. Tudom, hogy mozgalmasság élet folyik itt. Jó könyvtárnak vélik szakmai körökben is az intézet, s talán a könyvtárosnő sem nehezelt, hogy most inkább Nagy Imréről faggatom, s nem annyira a könyvtár mindennapjairól. Nem nehezelt, mert készséggel segít. Jön velem, megünnök az események alatt a költő utcájába — a holta utániba —, s megmutatja azt is, merre lakik Róza.

Ladány felé a Petőfi utca 28-ban. Új, kétszintes házban, de az épület helyén állt az a ház, ahová 1946-ban költözött a Nagy család. S hogy milyen Róza? Apró, törekvő, intelligens, halk. Úgy mondják, ő hasonlít legjobban, alkatalag is, az apjára. A csipőficomat sohasem tudták meggyógyítani, ez Nagy Imre, aki gyakran a hátán vitte iskolába okos, feltűnően eszes kislányát, már nem tudta meg. S menyőny mindent nem tud még, rengeteg dolog történt 1942. december hatodiká után.

(A Parasztpárttól havonta száz pengőt kaptunk néhány évig. De mire volt az elég? Abban az egy szobában laktunk mi, édesanyám és a három gyerek, az apai nagyszülők, sőt az a két-három gyerek is, akiket apám szülei vettek ki, nevelésre a feléncházból. A földünk olyan kicsi volt, hogy nem is emlékszem, mekkora. Imrét 1943-ban elvitték a karácsonyi árvaházba. 1946-ban kaptunk három hold földet, de anyám nem tudta egyedül művelni, ahogy lehetett, beadta a tsz-be. Negyvenhat-ban anyám újból férjhez ment, akkor költöztünk ide, a Petőfi utcába.)

Azt sem tudta meg Nagy Imre, hogy Róza sem tanul-

hatott. Egy évet járt a polgárban, szépen levizsgázott, de a bizonyítványért járó természetben, a zsirt, lisztet már nem tudták megfizetni. Pedig Róza már akkor olvasott, amikor még iskolába sem járt: az édesapja tanította meg, főtt a padlásán, ahová gyakran bujdoskoltak együtt, könyveket nézegetni, lapozni. Mert sokak, iróbarátok vélekedésével ellentétben, volt, s nem is kevés könyve sárretudvari Nagy Imrénék. A „pórok költője” tudta, mi a „magas irodalom”, ámbar nem állott módjában ennek feltűnőbb jeleit is adni. S mit nem tudhat még?

Hogy 1940-es könyvecskéje, a Holtak derese után 1943-ban, baráti segítséggel, Veres Péter szorgalmazására megjelenik ugyan második, összegyűjtött (persze, nagyjából) verseinek kötetét: de Zsófia, a felesége ugyanolyan sikertelenül árulta, mint ő tette volt a Holtak geresével.

(Őt pengőért árulta, akkor azért öt tojást lehetett csak kapni. Mégsem kellett. Resttelte is, később már ingyen adta annak, aki kérte. Am nemigen kérték.)

Még a halála sem volt olyan elemien egyszerű, ahogyan ő érezte: ha ugyan tudta, mit jelent az az elfulladt sóhaj, amire fölnezeltek a szobában levők. A berettyóújfalui kórházból — dr. Zöld Sándor beteg volt — levelet írtak Sárretudvariba, a családnak. December 3-án érkezett meg a levél, s a hívás: Nagy Imre rosszul van, menjenek érte. Igen, de hogyan? Mivel?

(Anyám elment az orvoshoz. Jó, mondta az orvos, de csak akkor gyűjtom be az autót motorját, ha nyolcvan pengőt letesz ide az asztalra. Anyám gyalog átmélt a szülőihez Ladányba, s bicikkel rohant haza. Hozta a nyolcvan pengőt. Délután három körül értek be Újfaluba, a kórházba. Apám akkor nagyon meglepődött. Nem volt látogatási nap, hogy kerül be anyám? És anyám elmagyarázta neki, hogy hazavihetik, irtak, mert gyógyulóban van. De apám ezt nem hitte és megkérdezte Zöld Sándort is. Igen, így van, mehet haza! Apám nem tudta, hogy gyomorrákja van, Ruszlit akart enni, marhahúst, pirost bort. Hogy honnan, de anyám hozott neki! Ótödikére mindene földagadt. Hívtuk az orvost, kapott egy oltást. Anyám meg nézte, sokáig.

— Mit nézel, Zsófia?
— Piros vagy, meggyógyulsz!

Kért egy tükröt, lámpát, látni akarta magát. De amikor meglátta, semmit se szólt, csak csapott egyet a kezével.)

Lehet, hogy akkor már átlátott a nagy, földi komédián? Hogy az a tükrök, a lebegő petróleumfénnyel értelmese meg vele: nincs több vers, nincsenek rímek, képek, dallamok? Februárban még azt írta: „Majd ha még élek, megírom az önéletrajzom, az élményeimet, a szenvedéseimet. Hozzá is fogok nemskára.” Tudta-e, utolsó óráiban, hogy nincs többé „nemsokára”? S hogy vége élete szüntelen kísérőjének, a fizikai szenvedésnek is? Már csak az a csöpp sóhaj volt hátra.

Előtte szenvedések évtizedei. A gyerekkor, a félárván, a béna kar, a beteges, gyöngye test. A szüntelen kétség, kétségbeesés és aggodalom, hogy felnőttségét nem tudja eltartani a családját. A versírásra lopott percek. A gyötrelme, hogy sohasem érheti utol saját vágyait. Költőisége szűken mért elismerései, költsősora nehézségei. Hogy viselte, milyen volt?

(Széld volt. Soha haragognak nem láttam. A ver-

seket előbb magában mondta el, megtanulta. Láttuk sokszor, hogy dűnyögte magában. Csak akkor írta le, amikor már teljesen készen volt. Nekünk is felolvasta őket, s amikor írt, anyáknk ránt szólt, hogy csöndben legyünk, hallgassunk.)

Rózával egy füzetet nézegetünk. Az övé, verseket másolt bele. A falu tele lehet még Nagy Imre-versekkel. Írt emlékkönyvekbe, es napokra, temetésre, jeles napokra, „képes kártyákra”. Ilyent is, olyant is: a falu rigmusköltője is volt. Tizenhárom, ifjúkori szerelme verseket egy Zrinyi utcabeli asszony őriz: ezeket másolta le a költő lánya. És egy másik csokornyit, a harmincas évekből valót, a berettyóújfalui múzeumból kért el, s írt ide, a füzetbe. Az emlékezet eleven s tárgyi jeleit kerestük: emlék ez is, Róza kézírásos füzetecskéje.

És persze a két kiadást megért verseskötvet, a Tücsök a máglyán, ami ez idáig a legteljesebb gyűjteménye Nagy Imre verseinek, prózai írásainak. A könyvtárban hatot őriz belőle a könyvtárosnő, azaz, szerencsére nem őzri, mert jobbbára kézbent vannak. S már készül az újabb kötet, hogy jövőre, Nagy Imre születésének századik évfordulójára emlékeztessen.

Holta után ingyen sírhelyet kapott az államtól: nagy szó volt az, könnyebbé a családnak. Nagy Jakab poéta fiának költőlelke azonban a lassan szaporodó könyvek láttán nyugodna meg végleg, s igazán.

Cs. Nagy Ibolya

Húszéves a debreceni műszaki felsőoktatás

INTENZÍV KAPCSOLAT AZ ÉPÍTŐIPARRAL

Debrecenben a műszaki felsőoktatás 1965-ben indult meg a Felsőfokú Építőgépszaketi Technikum építőgépszakán. Ezt követte 1966-ban a magasépítő nappali, majd 1969-ben mindkét szakon a levelező oktatás megszervezése. Az oktató-nevelő munka koordinálása érdekében létrejött az oktatási és tanügyi bizottság, amely ma oktatási-nevelési bizottságként működik.

A debreceni műszaki felsőoktatás fejlődésének jelentős állomása 1972, azóta az intézmény az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola Debreceni Területi Egyesüeként működik és képez magasépítő és építőgépszak üzemmérnököket. Az 1980-81-es tanévben indult a debreceni főiskolán a mélyépítő szak levelező formában, majd az 1984-85-ös tanévben nappali tagozaton is.

MAGASÉPÍTŐ SZAK

Mint már említettük, magasépítő szakon 1966 őszén indult meg az oktatás. A cél elsősorban a kivitelezéshez az épületek felépítéséhez szükséges felsőfokú szakemberek képzése. Egy-két főállású tanár kinevezésével egymás után alakultak meg a tanszék. Ekkor még meglehetősen sok óraadó oktatót kellett alkalmazni. Amikor 1972-ben a Felsőfokú Építőgépszaketi Technikum főiskolává lépett elő, a tanügyi egységek vezetése Budapestre került, Debrecenben tanszéki csoportok működ-

tek. Néhány évvel később az igényeknek megfelelően levezető tagozaton megindult a mélyépítési szak, lehetőséget biztosítva a szakemberhiány pótlására ezen a területen. A fejlődés újabb lehetőségét teremtette meg, amikor az épület műhelyszarnyából kiköltözött a szakmunkásképző intézet, és mód nyílt arra, hogy az építőipari oktatást laboratóriumi berendezések szolgálják. Kialakították az anyagvizsgáló, talajmechanikai, hidraulikai és épületfizikai laboratóriumot. Ez lehetővé tette az ipari vállalatokkal való szorosabb együttműködést, és a kutatómunka színvonalának emelését. A képzés gyakorlati orientációját bizonyítja, hogy az államvizsga-dolgozatok 70 százaléka az ipari vállalatok fejlesztési osztályainak megbízása alapján készült. 1982-ben a felsőfokú oktatás korszerűsítésének keretében szervezeti integrációt hajtottak végre, melynek következményeként a debreceni szakmai tanszéki csoportok önálló építőipari intézetbe kerültek. Ennek két tanszéke van, a magasépítési tanszék az épületszerkezettan, tervezés, épületfizika, építészettörténet tantárgyak oktatását végzi. A mély- és szerkezetépítési tanszék az anyagtan, a geodézia, a mechanika, a tartószerkezetek, mélyépítés, geotechnika tantárgyakat oktatja. Egy évvel később vezették be az új tantervet, amely a tantárgyi integrációra épül.

A nappali és levelező tagozatokra ma is két-háromszorosa a túljelentkezés és minden végzett hallgató számára több mint három álláslehetőség kínálkozik. Ez lehetővé teszi a kiválasztást, és egyben perspektívát is jelent a végzősök számára.

Az Építésgepesítési Intézet feladata az építőipar számára olyan gépesítési ismeretekkel rendelkező építőgépszak üzemmérnökök képzése, akik eleget tudnak tenni a mai és a közeljövő építőipari technológiák gépesítési igényeinek. A hallgatók a főiskolán megismerkednek a gépekben lejátszó technológiai folyamatok elméletével, a gépek szerkezetével, karbantartásukhoz szükséges módszerekkel stb., megtanulják a korszerű gazdasági-szervezési elmélet alapvető összefüggéseit és alkalmazási lehetőségeit. Az elmúlt években a tantervnek megfelelően gyakorlatiasabb jellegű képzési struktúrát alakítottak ki, és a gyakorlati órák száma növekedett az elméletiekkel szemben. Az oktatási programba szervezve illeszkednek a különböző építőipari vállalatokkal kialakult kapcsolatok. Az évközi gépezési gyakorlatok alkalmazásával, valamint a nyári termelési foglalkozások idején a hallgatók közeli kapcsolatba kerülnek a termelési folyamatokkal. A végzős hallgatók záródolgozati témaként a vállalatoktól valós és konkrét műszaki fejlesztési, tervezési, javítási és szervezési feladatokat kapnak. Az intézet tizennegy laboratóriuma és tanműhelye biztosítja a korszerű oktatás és kutatómunka lehetőségét. Az Építésgepesítési Intézet országosan elismert és nyílvántartott kutatóhely. Főként alkalmazott, illetve fejlesztési kutatások csoportjába tartozó munkákat végeznek.

ÉPÍTŐGÉPÉSZETI SZAK

Az Építésgepesítési Intézet feladata az építőipar számára olyan gépezési ismeretekkel rendelkező építőgépszak üzemmérnökök képzése, akik eleget tudnak tenni a mai és a közeljövő építőipari technológiák gépezési igényeinek. A hallgatók a főiskolán megismerkednek a gépekben lejátszó technológiai folyamatok elméletével, a gépek szerkezetével, karbantartásukhoz szükséges módszerekkel stb., megtanulják a korszerű gazdasági-szervezési elmélet alapvető összefüggéseit és alkalmazási lehetőségeit. Az elmúlt években a tantervnek megfelelően gyakorlatiasabb jellegű képzési struktúrát alakítottak ki, és a gyakorlati órák száma növekedett az elméletiekkel szemben. Az oktatási programba szervezve illeszkednek a különböző építőipari vállalatokkal kialakult kapcsolatok. Az évközi gépezési gyakorlatok alkalmazásával, valamint a nyári termelési foglalkozások idején a hallgatók közeli kapcsolatba kerülnek a termelési folyamatokkal. A végzős hallgatók záródolgozati témaként a vállalatoktól valós és konkrét műszaki fejlesztési, tervezési, javítási és szervezési feladatokat kapnak. Az intézet tizennegy laboratóriuma és tanműhelye biztosítja a korszerű oktatás és kutatómunka lehetőségét. Az Építésgepesítési Intézet országosan elismert és nyílvántartott kutatóhely. Főként alkalmazott, illetve fejlesztési kutatások csoportjába tartozó munkákat végeznek.

Az építőiparban megvalósuló gyors ütemű technikai technológiai fejlődés az építési iparosításának kibontakozása, a rekonstrukciós feladatok egyre sürgetőbbben vetik fel az üzemmérnökök

rendszeres — elsősorban munkakörre orientált ismereteket nyújtó továbbképzésének szükségességét. A debreceni főiskolán 1981-ben kezdődött meg az üzemmérnökök továbbképzése. A képzés idő három-négy félév. A hallgatók szakdolgozatot készítenek, és sikeres államvizsga esetén az üzemmérnök végzettséggel rendelkezők üzemmérnöki oklevelet kapnak. A továbbképzési rendszer rugalmasan alkalmazkodik azóta is a követelményekhez. Ennek megfelelően gazdasági-szervezési szakon, épületfenntartási-felújítási szakon minden év februárjában kétéves posztgraduális kurzust szerveznek. Tervezik, hogy további szakokon (tervező, szakipari, minőségvédelmi stb.) kezdik meg a továbbképző tanfolyamokat.

Az intézmény mint a Tiszántúli műszaki oktatási központja széles körű nemzetközi és hazai kapcsolatokkal rendelkezik. A Moszkvai Építőmérnöki Egyetemmel, valamint a Wismari Mérnöképítő Főiskolával korábbi-tárcaközi megállapodás alapján együttműködési szerződést kötöttek. Ennek keretében közös kutatómunkák folynak, rendszeresen részt vesznek az oktatógymás oktatói konferenciáin, több év óta sor kerül a hallgatói csoportok cseréjére termelési gyakorlatokon, illetve nyári táborokban. A főiskolának rendszeres a kapcsolatai a Szófiai Építés-és Építőmérnöki, a Lenin-gradí és a Tallinni Építőmérnöki Egyetemekkel, valamint a Bratislavai Műszaki Főiskolával. Említést érdemel még az osztrák FESTO, valamint a nyugatnémet Vahner céggel kialakult együttműködés is. A hallgatók között egyébként szép számmal vannak fejlődő országokból érkezett fiatalok is.

A hazai kapcsolatok közül meg kell említeni az EMI, ETI, EGSZI-vel kialakított és közösen végzett kutatómunkát. Az EVM 6. számú célprogram keretében végzett kutatás is figyelemre méltó.

TOVÁBBI FELADATOK

A kelet-magyarországi építőipari műszaki felsőoktatás — gyakorlatilag a debreceni főiskola — előtt jelentős feladatok állnak. Kelet-Magyarország építőiparában az 1990-es évek második felére a hiányszakmák képzésével fel kell számolni a termelés közvetlenül irányító felsőfokú végzettségű vezetők hiányát. Ez szükségessé teszi a képzési kapacitás bővítését, szükségesnek látszik Debrecenben az építőgépezési képzésének megindítása. Az oktatás fejlesztésének anyagi feltételeit a regionális erőforrások igénybevételével kell segíteni. Közismert, hogy Kelet-Magyarországon az építőipar szakképzett vezetőivel való ellátottsága sokkal rosszabb, mint a Dunántúlon. Az 1990-es évek demográfiai hulláma talán az utolsó lehetőséget biztosítja a nivellálásra.

Az Ybl Miklós Építőipari Műszaki Főiskola az elmúlt húsz évben — mint a Dunántúli keletre eső ország részegyetlen építőipari műszaki felsőoktatási intézménye — rendkívül nagy szolgálatot tett hazánk építőiparának. A szakemberellátás jelentős mértékben javult. Ez tény akkor is, ha még mindig jelentős aránytalanság van Kelet- és Nyugat-Magyarország között az építőipari felsőoktatási intézmények képzési kapacitásában. Ennek a problémának a megoldása az elkövetkezendő évtizedek feladata.

F. T.

ÉRTSÜNK SZÓT!

Mi is ennek a vonzata?

Az utóbbi időben egyre több olyan mondatot olvashatunk a sajtóban, amelyben az ige vonzataként egy 10szall ragozott szó áll. Megyénk népnyelvi változatában is van rá példa: „elmegyek náluk”. Helyesen ezt így mondjuk: „Elmegyek hozzájuk”. „Náluk leszek”. Vagyis a beszélő ilyenkor a két gondolatot egy mondatba sűríti. Erről lesz szó az alábbiakban.

Mi, magyarok, gratulálni szokunk valamihöz. Ezért idegen hangzású és furcsa az ilyen mondat: „Gratulálunk a rendezőknek a magas színvonalú kiállításért.” Vagy: gratulálunk valamihöz, vagy: köszönetet mondunk valamért. Két különböző szerkezetű, azonos jelentésű mondat tartalmaznak az alábbi példák is: „Ezen feladatok ellátása hasonló a háborús időszak feladataival.” (Helyesen: 1. hasonló valamihöz, 2. azonos valamivel.) „Feltétlenül szükséges a lakosság egészségügyi felkészítésére.” (Vagyis: 1. szükséges valami, 2. szükség van valamire.) X. Y. agrónómus példát állít az igényes háztáji gazdálkodásra.” (Tehát: 1. példát mutat valamire, 2. példaként állít elénk valamit.) „A múlt évben öt százalékkal emelték a béreket, amire, természetesen, ebben az évben is, mint korábban, szeretnénk betartani.” (Tehát: 1. törekszünk valamire, 2. betartunk valamit.)

Ha azt olvassuk, hogy valakit „figyelmeztetni kell az intéznievalókról”, akkor valószínűleg az intéznievalókra kell figyelmeztetni vagy arra, hogy gondoskodjék az intéznievalókról. Egy hirdető szomorúan keresi két és fél éves német juhász kutyáját, és kéri, hogy a „becsületes megtalálójára jutalom ellenében adja át a Pehely u. 132. sz. alá.” A megtaláló vagy a tulajdonosnak adja át a kutyát, vagy a Pehely u. 132. sz. alatt adja le.

Arról is olvastam, hogy „X. Y. elvtársnőt a bizottság kooptálta a KISZ-bizottság végrehajtó bizottságának tagjává.” Valaki vagy valami kooptálhat valakit valahová (elvtársnőt a bizottságba), de X. Y.-t meg is választhatják a bizottság tagjává. Csak ez a két utóbbi változat helyes. Egy másik helyen az fejtegetik, hogy „a mainál több lehetőség rejlik a tudományos eredmények hasznosítására.” Helyesen: 1. lehetőség rejlik valamiben, 2. lehetőség nyílik valamire.

Tanácsként azt ajánlhatom, mielőtt a gondolatot nyelvi formába öntjük, jól forgassuk meg a fejünkben. Nem kell csomót kötni a nyelvünkre, de kicsit féken kell tartani, hogy a gondolat és az azt közvetítő mondat összhangba kerüljön.

Salga Attila

Szakmai tudás és közéletiség

Ezen a címen jelent meg Bakó Endre írása is (H.-b.-i N. 1985. I. 5.) az egyetemek értelmiségi hivatásra neveléséről. Úgy vélem, célszerű, s az olvasók számára sem érdektelen ugyanennek a problémának megközelítése egyetemista szemmel, a gyakorlati tapasztalatok alapján is. Különösen azért, mert a kiváló Bakó, s e cikk írójának (aki az egyetemi nevelés egyik alanya) véleménye között, a sok találkozási pont ellenére lényegi különbségek, eltérések vannak. Továbbá azért is „kényszerítve” érzem magam a vitára, mert Bakó megfogalmaz néhány olyan vádpontot az egyetemistákkal kapcsolatban, amelyeket gyakorlati hallani mostanában, s melyekre épp ezért, a jószándék elismerése mellett is válaszolni kell.

A növekvő számú és szerepű értelmiségi funkciózavarait tapasztalva joggal teszi fel a kérdést: „Kapnak-e a fiatalok tanulmányaik során *elégendő* impulzust az értelmiségi hivatáshoz?” Erre a kérdésre, bár hangsúlyozza, hogy nem könnyű, mégis elég egyértelmű, pozitív választ ad. Anélkül, hogy észrevénné, darázsűfészekbe nyúlt.

A felsőoktatási intézmények „számos fontos és értékes motivációt adnak a fiatalok értelmiségi nevelésében”, vannak olyan tárgyak, amelyek lehetővé teszik a motiváció erősítését”, írja Bakó. Ilyen pl. a tudományos szocializmus, a szociológia, a pedagógia, a szervezési ismeretek. Itt álljunk meg egy pillanatra! Először is, milyen és honnan érkező motivációkról van szó, ha ezek a tárgyak csak felerősítik azokat? Másodsorban, bár nem zárom ki, hogy e tárgyak felerősíthetnek valamit, az olyan minimális, hogy értelmiségi hivatásra való nevelésről velük kapcsolatban nemigen beszélhetünk. Elég ismertek épp e tárgyak, és az általuk közvetített tananyag problémái. (Lásd pl. Pándi Lajos: Egy reformtörvény reformja elé, Kritika, 1984/10.) Bakó pozitív választ indokolja azzal is, hogy a tantervek célja feltehetően nem a szakbarbárnevelés. „Vagyis minden felsőoktatási intézmény legfőbb szándéka szerint értelmiségieket képez, hiszen szakmai ismereteket tanít, lehetőségeket ad az idegen nyelvek tanulására, s az intézmény jellegétől függően az általános műveltség gyarapítására...”. Ez mind igaz, de ennek hatására csupán, az a diploma megszerzésével sem Persze jól tudja ezt Bakó Endre is, azért teszi ki érveit a „fontos nevelési terepek számított demokratikus fórumokra, amelyek idejében próbára teszik a fiatalokat”. Ilyennek tartja a KISZ-szervezetet, „minden hibája, fogyatékossága ellenére”, a képviselői rendszert, az ifjúsági parlamentet, az ösztöndíjelosztó bizottságot, a FEB-et, a kollégiumi önkormányzatot. Tapasztalataim szerint e valóban fontos (mivel nincs más rajtuk kívül) fórumok sajnos nem felelnek meg az önmaguk által hirdetett elveknek, és a velük szemben támasztott követelményeknek, s így az értelmiségi neveléshez való hozzájárulásuk ismét csak minimális, sőt nem feltétlenül pozitív irányú. A KISZ-szervezet ún. hibái és fogyatékosságai például már olyan méretűek, hogy azokat nem mellőzhetjük, nem tekinthetünk el tőlük, ha tevékenységét mérlegre tesszük. Az egyén és a szervezet megbomlott összhangjáról maguk a vezetők beszélnek meglepően őszinte önkritikával. Sorolhatnám a jól ismert feyegető jeleket (érdektelenség, lassan elszivárgó hangú, a tevékenységüket csupán tagdíjfizetésre korlátozó alapszervezetek, vonzó programok hiánya, a KISZ érdekvédő tevékenysége iránti bizalmatlanság stb.), melyekre való megkésett reakció az utóbbi időben a KISZ-bizottság véleménykutatása, segítségkérése, és a tagság, ill. a KISZ-en kívüliek partnerként kezelésére irányuló törekvése.

A hallgatói képviselői rendszerről szintén lehangolón negatív az általános vélemény, amint az a KLTE különböző szintű parlamentjein meg is fogalmazódott. A HKR jelenlegi formája nem teszi lehetővé a hallgatók érdekeinek hatékony képviseletét, azaz érvényesítését. Amíg például a hallgatókat közvetlenül érintő kérdésekben képviselelő testületileg nem rendelkeznek egyetértési joggal, amint azt értem, hogy egyetértésük elnyerése nélkül nem hozható meg egy döntés, addig tevékenységük csupán információszolgáltatásra, ill. véleményezésre korlátozódik. Az ifjúsági parlamentekről a hangzatos frázisok mellett szinte mindenkinek vannak személyes tapasztalatai is. Amíg a diákparlament nem rendelkezik valóságos döntési jogkörrel, s olyan garanciákkal (pl. parlamentek közti ellenőrző szervek), melyek a többség által hozott határozatok végrehajtását, a többség érdekeinek érvényesítését biztosítani tudják, addig nem más, mint látszatintézmény, panaszdelután, ahogy az a KLTE parlamentjén el is hangzott. Az ún. kollégiumi önkormányzatok látzatdemokráciájára és önkormányzatára pedig felesleges is felhívnom a figyelmet, hiszen ez, az addig említett fórumokhoz — az elégedetlen kollégisták bátor véleménynyilvánítása eredményeként — állandó napirendi pontja.

Bakó kijelenti, hogy „ezek a fórumok előiskolái a gyakorlatnak”. Ezzel egy közkeletű, de szerintem helytelen szemléletet tesz magáévá. Az említett fórumok minimális hatékonysága, a fentiek mellett, e róluk való általánosan jellemző felfogással is magyarázható. Ti, az egyetemista polgárok 18.

életévük betöltése óta, teljes jogú állampolgárok is, akiknek munkahelye, személyi igazolványuk szerint, az egyetem, ahol a hallgatói jogok és kötelességek mellett, az állampolgáriakkal is rendelkeznek. Tehát az egyetem, és annak demokratikus fórumai nem felkészülési terep, „előiskolái a gyakorlatnak”, hanem maga a gyakorlat, a valóság, a nagybetűs élet, egy huszonegyes fiatal életének és tevékenységének a színtere. Amíg ez elfogadott nem válik, s nem ennek megfelelően alakítják az egyetemi viszonyokat és szervezeteiket, addig az egyetemi nevelés csupán a nem teljesértékűsége sugalló „fiatal” címszóval gyakorolt társadalmi szintű és mértékű infantilizálás első megnyilvánulási terepe marad.

Bakó helyesen rámutat arra, milyen fontos a hallgatók alanyi felelőssége is, az, hogy tudatosan készüljenek hivatásukra. Ezzel azonban korántsem olyan elégedett (joggal), mint korábban az egyetemi szervekkel és oktatókkal volt (indokolatlanul). Érvései azonban helytelen, tévútra, hibás végkövetkeztetésre vezet: „Az egyetemi-főiskolai hallgatók hajlamosak a panaszkodásra, elfoglaltságuk mitizálására.” Úgy vélem, az egyetemisták elégedetlensége, panaszkodása nem eredendő hajlamukban gyökerezik. Még a borúlátásra hajlamos ember sem kiált fel naplutasáiban, tisztán, kétség alatti: „Borult az ég és esik az eső!”. Végül ezt mondja Bakó is, miután felsorolja a problémák egy részét (pl. túltelheltség, demokratizmus hiánya): „Voltaképpen igazuk van.” Tehát panaszaiuknak van némi alapja, „Csakhogy arról hajlamosak megfeledkezni, hogy jelenlegi helyzetükkel, jogaikkal sem tudnak elég okosan élni! (Igaz, ez is társadalmi gond.)” Azaz panaszkodás helyett jelenlegi lehetőségeikkel éljenek inkább. Ezt a jószándékú javaslatot akkor fogadhatnánk csak el, ha nem láttuk volna már, hogy a jelenlegi viszonyok mellett, az adott fórumokon belül valóban nehezebb okosan élni jogaikkal, s ez gyakran nem is sikerül. Ezért azonban az egyetemistákat kárhözhatni, annyit, mint felelőségre vonni a következményt, az okozatot az okért. Az egyetemisták közömbössége, szűkebb környezeté, ill. a nem létező közélet iránti érdektelensége (csak látszólag paradoxon!) létező, és egyre kintőbb probléma. (Lásd még: EE „Bamba nemzedék” c. vitáját.) Ennek okait azonban — anélkül, hogy bárkit az egyéni felelőssége alól fel kívánnék menteni — szerintem nem első sorban bennük kell keresnünk. A többség nem közömbösen, cinikusan és apolitikusan érkezik az egyetemre, itt azonban néhány év alatt azzá válik, s nemigen lesz más a végzés után sem. Meglepőnek látszik, hogy a társadalmi szinten, és az ifjúságra vonatkoztatva különösen gyakran hallható közömbösséget, apolitikusságot korholó szavak ismétléseivel szinte egyenes arányban fokozódnak a kárhözható jelenségek. Míg azonban az emberek, az értelmiség, az ifjúság úgy látják, hogy a valóságos viszonyok az egyéni érdekeltségnek és érvényesülésnek biztosítanak nagyobb lehetőségeket, úgy tapasztalják, hogy a közéletiségben csupán a létező, demokratikusnak nevezett, fórumokon belüli látszatevékenységet értik, a politikusságon pedig a párt, ill. a hivatalos szervek nézeteinek hirdetését és szolgálását, az eltérő véleménynyilvánítást ugyanakkor még mindig nem látják szívesen, addig nem csodálkozhatunk a mindennek való hátafórtól. Amíg nem hatja át az egész társadalmi életet, a szellemi köröket, az egyetemet a tolerancia szelleme, és az autonóm, alternatív cselekvési lehetőségek biztosítása, amíg nem jövünk rá, hogy társadalmunknak a továbbfejlesztés érdekében nem alattvalói, hanem a szocializmus eszméit magáévá tevő, önállóan gondolkodó, a társadalmi érdekeket szem előtt tartva cselekvő, kritikai értelmiség nevelésére van szüksége, addig gyökeres változásra nem számíthatunk.

Bakó joggal tartja nagy problémának azt is, hogy kevesen vállalkoznak önálló véleménynyilvánításra, de szerinte „főleg a hallgatóság többségét kitévő szorgalmas réteg nem hallgatja eléggé a hangját. Sokkal gyorsabban és hangosabban nyilvánulnak meg a perifériális értékeket és érdekeket képviselő kevesek”. E hamis általánosítással olyan polarizáltságot tételez, ami semmiképpen nem felel meg a valóságnak. Miből gondolja Bakó, hogy a „szorgalmas többség” másként látja, helyesebben ítéli meg a problémákat — ha egyszer nem nyilvánulnak meg —, mint a kevesek, és miért gondolja, hogy az utóbbiak perifériális értékeket képviselnek, és hogy nem szorgalmasak? Ez, a többség-kevesek szembeállítás azért is helytelen, mert a többség véleményét általában nem fejezheti ki, csak az egyesek, illetve a kevesek által.

A sok vitatottal szemben Bakó egy fontos kijelentését szó szerint magáévá tehetem: „Az egyetem, főiskola akarja, nem akarja, minden pillanatban, létének minden mozzanatában nevel, pozitív vagy negatív hatást gyakorol a hallgatóságra.” Nem mindegy azonban, hogy pozitív, vagy negatívát, s ezért ragadtam én is tollat.

Elek Tibor

A Napló Bakó Endre írását nem vitacikknek szánta, de helyt ad Elek Tibor hozzászólásának, amely azonban több ponton vitára ösztönöz. Ezért a szerkesztőség további vitacikknek is fórumot biztosít.

Kövek között

Egymás után hagynak el bennünket a felszabadulási utáni magyar képzőművészet iskolateremtő mesterei. Csohány Kálmán kétszeres Munkácsy-díjas, érdemes művész is, aki csak most lenne hatvanéves, ha megérte volna.

A hatalmas termetű, délceg parasztfiú 1925. január 31-én született Pásztón. Rövid élete során mindig magában hordta szülőföldjét, sohasem tagadta meg Nógrád inspiráló hatását. Nem felelt a szegénység küszködésével telő szigorú világnak, de a változatos táj líraiban tisztá szépségét sem. A kevés szavú, nehéz sorsú ember megjárta a Hadak útját, amíg a Veres Péter-i szegénysorból a nemzetközi hírnévig eljutott. Volt favágó a Csíki havasokban, vasúti pályamunkás és szénbányász, megismerte a nehéz fizikai munka gyötrelmét, mielőtt a felszabadulás után a Képzőművészeti Főiskolára bekerült. Hincz Gyula, Koffán Károly és Konecsni György mester keze alatt tanult.

Tehetsége hamar kitűnt, pályája gyorsan emelkedett. A felszabadulással indult, és a hatvanas években kibontakozó grafikusnemzedék egyik legeredettebb egyénisége volt. Művei új tartalmat és stílust adtak a magyar rajzkultúrának. Egyike volt az önálló képrajzok megteremtőinek.

A sikerek sorozata 1960-ban szegődött hozzá. Fő kifejezési formája a rézkarc volt, melynek egyik felülmúlhatatlan mestere lett. Szükszavú, lényegre tömörített, balladás hangú lapjain ősi népdalok ritmusát és gondolatfűzést hangolta modern vi-

Emlékezés Csohány Kálmánra

lágunkra ritka múgonddal és egyöntetűséggel. Szemérmes, meditatív lírával szólaltatta meg gyermek- és ifjúkora múltbéli süllyedt paraszti világnak ősi hiedelmeit, a hagyományos motívumkincset modern szürrealista áttételekkel párosítva. Grafikai a vaskos realitás és a tündérmese ötvözetét — néhány gyakran visszatérő, de mindig más jelentésű szimbólummal, mint a napkorong, a lombos vagy kiszáradt fák, és a szálló madarak. A népművészet világába a népdalok keresztül kapcsolódott leginkább, mint a Madarak I. címet viselő, a hatvanas évekből származó rézkarcán, ahol a csupán néhány elnagyolt vonással jelzett „kerkedőből” karcú madártestek repülnek a hatalmas napkorong felé. Kevés, határozott, lendületes vonallal dolgozott. Ez a modern, de leegyszerűsített, puritán stílus összhangban állt egyéniségével. Kompozíciói tiszták és könnyen áttekinthetőek. Gyakori szimbólumai voltak a varjak, melyeket sírkesztekkel komponált össze a kis palóc temető élményéből fakadt karcain. A madárszimbolika továbbfejlesztései, a Varjak és a galamb, az Éjszaka emlékei, az Elhagyott szárnyak sorozatai, Lapjain megjelentek a népi vallóosság szimbólumai is, a Háromkirályok, a Jó pásztor magyar változata, a pásztorfiú figurája, vagy a népmesei alakjai, mint az Eg és föld című karcra a fejfelé lépkedő leány.

Élete utolsó szakaszában — hódmezővásárhelyi megszakításokkal — a fővároszhoz kötődött. Távolléte a vágyott

természetből. Tragédiája volt, hogy az egyszerű, igaz élet elérhetetlen messzeségbe szökött tőle. A természetben és művészetében egyaránt a csendességet kereső művész a siker csúcsein, a Képző- és Iparművész Szövetség alelnökéként a hallálág becsléletes hittel vállalt szolgálatban is egyre vergődött. Lapjai harcairól tanúskodnak. Művein a jelen és a múlt szimbolikusan tartalmai egybefonódnak. Az erdőben furulyázó fiú feje körül szálló madarakkal az örök emberi harmonia keresését, az ifjúság aranykorát, a természettel való egybeolvadást jelképezi. Az Elzárt kapuk tenyérnyi remekén hatalmas bezárt kapuk feszül egy férfialak. Mellette a hulló levelek az idő reménytelen múltját sugallják azzal a sejtéssel, hogy a kapu zárai nem engednek az erőnek, az Elziumba bejutni nem lehet. Több értelmű búcsúzója a madarak elrepülésének című, tragikus lírai hangvételű alkotása. A művész jelképező, égigérő fáról lehulltak már a levelek. Utolsóként sorra követik a falusi ház, az otthon, a templom, a hit jelképei, és elröplenek az álmok, a vágyak, a reményeséget jelentő madarak is. A világ lezárult, a sors betejeseedett.

A sajátos mondanivalójával és formavilágával korunk képzőművészetében egyedülálló művész halálában visszatért szülőföldjére. 1980. április 23-án helyezték örök nyugalomra a pásztoi Szent László temetőben.

Brestyánszky Iлона

Szarvas és csillagok

Rézkarc Radnóti Miklós verséhez

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS: Kis piros házikók

Mélyen alant terült el az óvoda udvara. A tizenharmadik emeletről pontosan oda lehetett látni, de Eszes Alajos gyakorta használt távcsövet is, hogy ezáltal közelebb „emelje” magához a napsütésben gondatlanul guruló, bukfencző gyerekeket, a csinos óvónókat, és főleg a kis piros házikókat. Nagyon tetszett neki az a három házacskó, amelyek alig voltak nagyobbak egy kutyaórnál, de kényelmes piros tetőkkel, fehér oldalukkal barátságosan meghittnek tűntek a lakótelepi betonkolosszusok tövében.

Eszes egyedül élt fent a magasban, egy másfél szobás OTP-lakásban, és ha hazament a munkából, már nem volt kedve lemenni. A liftől rettegett, mint a repülőgéptől, lépcsőn mászott fel és le minden nap, ezért hát jól meg kellett gondolnia a kimozdulást. „Dobozban vergődöm, mint valami féreg” — töprengt keserűen, és szárnyakról álmodott, erős, nagy szárnyakról, mint a mesebeli griffmadáré, de hát aztán legyintve hessentette el magától ezt a marhaságot.

Hanem azok a kis házikók nem hagyták nyugton. Ha lenézett a magasból — persze csak az ablakon át, az erkélyre kiállni szédült —, úgy érezte, mintha egyenesen a gyerekkorába pillantana. Parányi falunak tetszett a három házacskó, és köréjük képzelte még az udvarokat is, a háziállatokkal.

Munkába menet vagy jövet sokszor megállt az óvoda vaskerítésénél, és közelről vette szemügyre a házakat. Aztán egyszer, amikor senki sem tartózkodott az udvaron, beavatkozott, körüljárta a kicsiny épületeket, és bedugta a fejét az egyiknek az ablakán.

— Maga mit csinál ott? — Egy óvónó kérdezte ezt, aki éppen akkor lépett ki az F pavilonból.

— Semmit — húzta ki Eszes röstelkedve a fejét —, csak megnéztem, hogy milyen belülről. Igazán nagyon aranyos. Csak kicsi, véleményem szerint, túlzottan az.

— Milyen legyen? — Az óvónó hangja szigorúan elutasító. — Ezek a házacskák négy-ötves gyerekeknek készültek.

— Hát persze... — bólintott Eszes —, de ha valamivel nagyobb lenne, akkor több gyerek is beférne, és úgy biztosan jobban menne a játék is.

— Lehetséges — mondta az óvónó. Egyik alkalommal megint ott ténfergett Eszes a házikók körül, és akkor már a vezető óvónó jött ki hozzá. Hivatalos hangon közölte, hogy ide idegeneknek tilos bejönni.

— De hát én nem vagyok idegen — mondta Eszes.

— Tudtommal nem jár hozzánk gyereke. — Az nem, de én akkor sem vagyok idegen. Itt lakom a szomszédomban, ott fent a tizenharmadikon.

— Nézze, uram, ilyen megmondolásból mindenki idejöhetne. Az egész lakótelep. Mit akar maga tulajdonképpen?

— Ha jehetne, megnagyobbítanám az egyik házacskát?

— Maga asztalos?

— Nem, kérem, anyagbeszerző vagyok. De az apám asztalos volt otthon a faluban, sokat segítettem neki.

— És miért akarná megnagyobbítani a házacskát?

— Csak az egyiket — mondta Eszes —, ezt a középsőt. Tágasabb lenne, több gyere-

Kiss T...
Az idő...
Ránkszaj...
Csak egy...
KIS KÖ...
Anyai nagyany...
reknek is alkal...
bet veszekedné...
házacskát.
— Nekünk erre...
— Társadalmi...
Van egy kis me...
gam gondoskodn...
— De miért?
— Egyedül vag...
retnek örömet s...
A vezető óvónó...
nak hívtak —, z...
Furcsa fickó, tal...
re nem néz ki r...
hajú, vastag érte...
túl a nyegenen...
és azóta megvizi...
férift, mert azér...
— Jó, erről mé...
ta engedékenyeb...
tem a központban...
— Ismerem
Eszes —, talán ne...
ügyben.
Lidia még job...
ezt az embert. Ne...
G. elvtársat. Itt...
akármilyen ismer...
— Jól van —, val...
tárral beszél.
Néhány hét m...
a munkát. Teh...
anyagot, két em...
gédkezni, és pá...
takaros kis házá...
lyiséggel, villann...
— Hát ez lenne...
gedetlen Lidiana...
rozhatnak a lurko...
Csakhogy a lu...
nagy piros házik...
pirosban bújóska...
— Meg kell, h...
ki Eszes. — De p...
amíg itt áll a s...

Kiss Tamás versei

AMIT TE LÁTSZ

Két jegyesor összefut,
kis közén eltűnik az út,

az ég kékje, lásd ott fehér,
ahol a földdel összeér.

Amit te látsz, nem a való,
a szem csak ámitásra jó.

hisz nem fut össze, nem fehér
az ég: a földhöz el sem ér.

Sudár lomb lombot nem ölél,
a hangra visszhang nem felel.

Jaj, aki töled elköszön,
ne várd vissza c kis közön,

mert végtelen az út, a tér,
s ki elmegy, vissza sose tér.

TEMPUS SENECTUTIS

— Rembrandt utolsó arcképére —

Az idő, igen, az sürget és megáll azon,
aki naponta végigálmódossa,
és azt hiszi, hogy eszmél, dolgozik...
Barátkoztam, szerettem, s most tudom,
hogy némely barátság elviselhetetlen.
Mindig, mindennap részen vagyok.
Érzem, odakinn a kapun kívül
elmaradnak a jóindulatok.

Ránkszakadhatnak a fák lombjaikkal,
jaj, mit forralnak ott az utcasarkon
a gyökerek... Voltam suhanc valaha, tudom.
De lám, hogy összeszorul az idő
vagy az izmok, erek, vezetékünk.
Jöjj, ifjúságom, hadd nepecsüljék
még egy kicsit veled. Vad csinyjimmal
étes fűtvel, labdadobogással.

Csak egyetlen leg legyen az arcomon:
a mosoly, hogy élek és vagyok,
s ki eddig él, az mosolyba hal,
aki így él, az pillanatban él,
azé a múlt, jelen, a nincs-jövő,
a behatárolt megismerhetetlen,
amit flamandunk utolszor fölraokott,
a túl-idő: aranyló mosoly.
Mikor nem háborog a test, csak működik,
s szánk szögletén ott a kimondhatatlan.

KIS KÖVES GYŰRŰ

Annyi nagyanyám Puskás Eszter kis termetű asszony volt. Talpig fekete ruhában járt; talán ezért asszónak „nagyasszonyom”-nak, gondoltam. Ma má, tudom, régecske élt már özevegységben. Nagyon keveset beszélt, nem is hallom már a hangját, csak mikor azt kiáltja rám: „te pokolralvóló!”. De arra még emlékszem, amikor magában beszélt. Azt mondta „a tenge, mélyén aranyat találtak. Csudálatos... Felette csudálatos”. Így mondta. És olyan szavak hagyták el olykor ajkát, amikkel később szent könyvekben találkoztam. Azt hiszem még anyanyelve volt Szent Molnár Zsoltáros könyvecskéje, meg Szikszay György öreg Keresztényi tanításai. Ezeket naponként olvastam. Rám is hagyományozta e, utóbbinak pozsonyi első kiadását. Ő is nagyszülőjétől örökölhette bizonyval. Előveszem a fényképét, 1872-ben készült, tizennyolc éves volt éppen. Ruhája nagy fehérpetyekkel tele, földig ér elálló bő szoknya. Nyakában kaláris, jobbában keszkenő, bal mutatóujján egy kis köves gyűrű. Ráismerek. Nagy nyomorúságomban diákkoromban elidegenítettem Debrecenben. Egy hétfő elégegttem belőle, és most mégis megszólal bennem a felkiismeret. „Te pokolralvóló!”

Ahogy mindennapi életünk egyre bonyolultabbá válik, úgy fokozódik a közönség érdeklődése a hétköznapi életvitelt és gondolkodásmódot is magába foglaló művelődéstörténeti problematika iránt. Persze a művelődéstörténetnek vannak egyéb szférái is. Így kultúránknek megvannak a maga intézményes keretei, melyek befolyásolják műveltségünk alakulását, gondolkodásmódunkat, egész társadalmi, politikai és etikai magatartásunkat. Ezen intézményes keretek között is különleges jelentőségű oktatás- és nevelésügyünk intézményhálózata, hiszen részben ez indítja el pályájukat az egyes generációkat. Ezért is nagyon fontos a vonatkozások tisztázása és felértékelése, különösen ha lehetőség van egy szélesebb történeti korszak áttekintésére, mint amilyen például az a negyven esztendő, amely a felszabadulástól napjainkig eltelt, s amely egész oktatás- és nevelésügyünkben is mélyreható változásokat hozott. Többek között ez az szempont, amely különösen aktuálissá teszi a most vizsgált kötetben Bajkó Máttyás „A kollégiumi iskolakultúra összehasonlító történetének vázlatát”, illetve Vaskó László „Közép- és középfokú iskoláink szervezeti átalakulásának vázlatos története (1945—1972)” című összefoglaló jellegű tanulmányainak közzétételét.

Bajkó Máttyás mindenekelőtt a korábbi kutatások eredményeire támaszkodva, de részben új szempontok alapján biztos anyagismeret, széles körű tájékozottság birtokában mutatja be a magyarországi kollégiumok fejlődését a felszabadulást követően, de úgy, hogy előljáróban áttekinti a későbbi átalakulás szempontjából fontos előzményeket. Is gy kiséri nyomon a szerző a hazai kollégiumok átalakulási folyamatát, a polgári időszerűtől a demokratikus kibontakozáson át egészen a szocialista változások periódusáig, felvázolja a II. világháború utáni népi kollégiumok jelentőségét, az általános és a középiskolai diákközösség alakulását stb. Az anyagnak a szerző által adott elrendezése, akárcsak a munka egész stílusa, rendkívül világos, átgondolt. A feldolgozás során meghatározó a művelődéstörténeti aspektus megvalósított kiemelése, ill. az összehasonlító módszer tudatos alkalmazása. Mindezek érvényre juttatása általában sikerrel is történik a mű feladatának megoldása során. Am néha éppen a jelzett szempontok

OLVASÓNAPLÓ

40 év

a magyar oktatás- és nevelésügyben

Dr. Bajkó Máttyás és dr. Vaskó László: Kollégium- és intézménytörténeli értékek, Debrecen, 1983
Acta Paedagogica Debrecina, 86. szám

alkalmazása készíti az olvasót további kérdések és kiegészítő megjegyzések feltételezésére. A 18. sz. vonatkozásában, amelynek pozitív hagyományaira B. M. kiemelten hivatkozik, rendelkezésünkre áll egy olyan hatalmas művelődéstörténeti összefoglalás, mint Kosáry Domokosé (Művelődés a XVIII. századi Magyarországon, Bp. 1983), amely többek között az egykorú hazai kollégiumi rendszert is behatóan elemzi, jól elhatárolva mind az egyes műveltségi rétegeket, mind a különféle intézménytípusokat, pontosan regisztrálva egyrészt a szellemi felutás, másrészt a bekövetkező megtorpanások periódusait, melyek nem mindig estek egybe az egykorú (nyugat-európai) szellemi, társadalmi és politikai mozgással. Kosáry bizonyítékokkal szolgál abban a tekintetben is, hogy az egykorú katolikus iskoláügy semmiben sem maradt el a reformátustól. Bajkó Máttyás nem utal a fentebbi munkára, pedig hasznos lett volna tudni, miért és mennyiben tér el az ő álláspontja Kosáryétól, mert kettőjük végkövetkeztetése egymástól teljesen önállóak.

A szerző a hazai kollégiumok történetét három nagy korszakra bontva tárgyalja, úgy mint a polgári, ill. a demokratikus és a szocialista fejlődés periódusát különítve el egymástól. A fejlődés szónak ez a kiemelése mintegy eleve azt látszik sugallni, mintha a hazai „kollégiumi iskolakultúra” — hogy a szerző egyéni veretű szak kifejezést használjam — állandóan tökéletesebbé válnék, holott — miként azt

Bajkó Máttyás szerencsés konkrét elemzése is bizonyítja — a magyar kollégiumok mindenekelőtt a reformáció időszakában tudtak felzárkózni a világszínvonalhoz, míg máskor gyakran csak némi nehézséggel és fáziskéséssel sikerült alkalmazkodniuk az élet megváltozott körülményeihez.

Nagyon helyes és természetesen helyes az összehasonlító módszer alkalmazása e tanulmányban, s bizonyára még tovább tanulságokkal járt volna e módszer felhasználása a magyarországi demokratikus átalakulás időszakának vizsgálata során, hiszen velünk párhuzamosan más országokban is hasonló átalakulási folyamatok mentek végbe, melyek nem fordítottak mégis aránytalanul kevesebbet az ország anyagi javából az oktatásügyre, mint amennyit egyes más területekre, s vajon az oktatás mindig igazán lépést tudott-e és tud-e mindmáig tartani a korszerű tudományos és technikai színvonalal.

Elgondolkoztató és tanulságos kötet tehát Bajkó Máttyás és Vaskó László egymáshoz kapcsolódó két tanulmánya. Kár, hogy a technikai kivétel már nem áll a szakmai szintjelel azonos fokon. Sok a sajtóhiba: pl. avangard az avantgarde helyett, ill. cselengés, felkészültség, ill. szakszakas áll a cselengés, feszültség és az ülésszak helyett stb. Persze az olvasó hamar rájön az elírásra, de mennyivel jobban mutatna egy hibátlan szöveg. Ezt mind a kötet szerzői, mind pedig várható olvasói, a pedagógusok és más érdeklődők megérdemelték volna.

Havas László

reknek is alkalmas a bújócskára, kevesebbet veszekednének, hogy ki birtokolja a házacska.

— Nekünk erre nincs keretünk...
— Társadalmi munkában csinálnám.
Van egy kis megtakarított pénzem, magam gondoskodom az anyagról is.

— De miért?
— Egyedül vagyok, nincs senkim, szeretnék örömet szerezni az apróságoknak.

A vezető óvónő — akit civilben Lídiának hívtak — zavartan nézette Eszest. Furcsa fickó, talán bolond is. Igaz, külsőre nem néz ki rosszul, magas, dús, barna hajú, vastag érzéki szája, még alig lehet túl a negyvenen. Lídia négy éve elvált, és azóta megvizitált magának minden férfit, mert azért sohasem lehet tudni...

— Jó, erről még beszélgetünk — mondta engedékenyebben — majd megemlítem a központban...

— Ismerem G. elvtársat — mondta Eszes —, talán neki is szólhatnék ebben az ügyben.

Lídia még jobban megnézte magának ezt az embert. Nem lehet akárcsak, ha ismeri G. elvtársat. Itt Mezőcsalánoson, ez nem akármilyen ismeretségnek számít.

— Jól van — mondta már csaknem ellágyultan —, valóban jobb lesz, ha G. elvtársal beszél.

Néhány hét múlva megkezdhetette Eszes a munkát. Teherautó szállította a faanyagot, két ember jött a vállalatól segíteni, és pár nap alatt felépült egy tágas kis faház két szobával, mellékhelyiséggel, villannyal, hideg-meleg vízzel.

— Hát ez lenne az — mondta Eszes elégedetten Lídiának —, ebben aztán hancurozhatnak a lurkók.

Csak hogy a lurkóknak nem tetszett a nagy piros házikó, továbbra is a két kis pirosban bújócskáltak.

— Meg kell, hogy szokják — jelentette ki Eszes. — De persze addig nagyon nehéz, amíg itt áll a szomszédságban ez a két

kis kutya. Azt hiszem, legokosabb, ha ezeket is megnagyobbítjuk.

— És egy idő múltán már három nagy faház terpeszkedett az óvoda udvarán, ezáltal az udvar persze tenyérnyire zsugorodott, és a gyerekek ezen a kis részen játszadoztak, ha jó volt az idő.

— Nem értem — csóválta a fejét Eszes —, én igazán csak jót akartam, de úgy látszik, ezek a mai srákok igen buták. Majd valamit kitalálok, hogy becsalogassuk őket.

— És egyik reggel, amikor a szülők óvodába kísérték gyermekeiket, ott találták Eszest is a középső faház előtt. Légzőbőket szorongatott a kezében és hosszú asztalon mindenféle kisautó, műanyagbaba, rézgyűrű, nyaklánc, cukorka, rágógumi, meg sok más efféle csabító haszontalanul.

A gyerekek nyafogtak, könyörögtek és a bizsuhalom gyorsan apadásnak indult az engedékeny szülők jóvoltából.

— Mindig utáltam a vállalati melót — mondta Eszes Lídiának —, kiváltottam az iparendélyt. Higgye el, drágám, nem önöknégyéni érdekek vezettek az elhatározásomhoz, csupán ezeket a tündéri apróságokat szeretném ideszoktatni a nagyobb házacskákhöz.

Később eladta a magasban levő OTP-lakását és odaköltözött az egyik faházba.

— Térítségem volt fent — panaszkodott Lídiának.

— Szegény — mondta Lídia, és megsimogatta Eszes kezét.

Egyszer megnézte Eszes, mit esznek a kicsik. Nem volt meglepődeve.

— Tejbegríz, finomfőzelék, kakaó, meg ilyesmi. Borzasztó!

— Meghatározott étrend van — védekezett Lídia —, nekik való koszt, tápláló, kalóriadús.

— Nem vitatom, de azért bizonyára sokan éhen maradnak. Nem is beszélve a személyzetről. Majd valamit kitalálok.

kát, fánkot, palacsintát, amennyi csak belefért.

— Mindig erre vágytam — szónokolt meghatóttan Eszes —, egy nagy családra, ahol mindnyájan együtt vagyunk, vidám gyerekek vesznek körül, és békeség lakozik a szívekben.

Lídia büszkén bámulta a férjét. Milyen egyszerű ember! Közösségben gondolkodik, akárcsak a legnagyobbak.

Nászútra Görögországba mentek, Athénba. Ott fogant meg Eszesben az újabb ötlet, éppen az Akropoliszon sétálgatva, és rögtön el is mondta Lídiának.

— Tudod, szívem — nézett megértő feleségére —, sokat töprengem a kis óvodásaink, és egyre inkább érzem, hogy nem jó az, ha ott lebzselnek az üzletek körül. Túlságosan sok fánkot meg hurkát esznek, elhízhatnak, megbetegednek. Felelősséggel tartozom értük, hiszen — úgy szólván — a gyermekeim.

— Mit akarsz tenni?

— Elköltöztetem őket. Majd beszélék G. elvtársal, biztosan megérti, hogy ez így áldatlan állapot. Azok a pavilonok különben sem igen alkalmasak óvodának, viszont remek pulykafarmot lehetne ott létesíteni. Az átalakítás költségei hamar megtérülnek, arról kezeskedem.

Alig várta, hogy hazérjenek a nászútról, és másnap már kereste is G. elvtársat. Csak hogy hiába kereste, mert időközben leváltották. A helyére C. elvtárs került, akinek — mit tesz a véletlen? — abba az óvodába járt a gyereke, ahol Eszes tevékenykedett. Így természetesen sürgősen pont, sőt felkiáltójel került az „Eszes-ügy” végére, és a lebontott, elhordott nagy faházak helyére ismét visszatették a kis piros házikókat, igaz öröme a gyerekeknek.

— Ne félts engem — mondta Eszes Lídiának —, majd megint kitalálok valamit. Arra való az ész, hogy használja is az ember. Nem igaz, drágaságom?

Adósságainkat csökkentettük

Interjú Fekete Jánossal, az MNB első elnökhelyettesével

Az elmúlt években a gazdasági építőmunka középpontjába fizetőképességünk megtartása, külkereskedelmi mérlegünk javítása került. 1984-ben sok szempontból különleges esztendő zárt a magyar gazdaság, és az idei esztendőt is jó néhány változással kezdjük. Hogyan sikerült az elmúlt évben javítani külkereskedelmi mérlegünket, s csökkenteni-e adósságaink? — kérdeztük időszzerű külgazdasági kérdéseinkről Fekete Jánost, a Magyar Nemzeti Bank első elnökhelyettesét, a Nemzetközi Valutaalap magyarországi kormányzóját.

— **Hogyan alakul a fejlett tőkés országok a konjunktúra? Várható-e rövid időn belül nagyobb értékű gazdasági fellendülés?**

— A nyolcvanas évek elején a fejlett tőkés országok gazdasága az 1929 óta legnagyobb válságba került. Az ebből való kilábalást hirdető jóslatok, optimista jelzések 1983-ra prognosztizáltak a fellendülés kezdetét. Ezt az USA-ban megindult gazdasági fejlődésre alapozták. Erdemes azonban elmezní, hogy miképpen következett be ez a részleges konjunktúra?

— Az amerikai kormányzat az adók csökkentésével, a katonai kiadások emelésével próbált változtatni előidézní, s ez járt is bizonyos eredményekkel. A termelésnövekedés üteme 1984 első negyedévében elérte a 10 százalékot, a második negyedévében már 7 százalékra esett vissza. Az amerikai elnökválasztás után látott napvilágot a harmadik negyedévi fejlődésről szóló statisztika, amely 1,9 százalékos növekedést jelzett. Várhatóan ez a tendencia folytatódik.

— Az eredmény, hogy a 8 százalék fölötti munkanélküliség csökkent, s az elmúlt években hétmillió új munkahelyet teremtettek az USA-ban. A magas, kétszámjegyű infláció átmenetileg elfogadható mértékűvé szelődött. A csökkentett adók hatására a vállalatok nyeresége növekedett, s mindez a dollár szerepének erősödésével együtt kedvező gazdasági-politikai hangulatot eredményezett. Véleményem szerint jórészt ezeknek tulajdonítható Reagan sikere, újbóli elnöké választása.

— **Még Reagan táborában is vannak olyanok, akik a győzelmi eufória elmúltával arra is kíváncsiak, hogy milyen következményekkel járt az előbbiekben vázolt politika?**

— Az már régi közgazdasági szabály, hogy aki adót csökkent, s katonai kiadást jelentősen növel, bevételi mecsappanásával kell hogy számoljon. Az USA ezen a téren rendkívül szorgalmas volt, hiszen az 1983-84-es pénzügyi évben 175 milliárd dolláros költségvetési hiányt értek el.

— Az adósságokat azonban valakinek finanszírozni kell. Vannak olyan országok, ahol a költségvetés deficitjét a belföldi megtakarításokból fedezik. Az USA-ban az 1983-84-es költségvetési hiány elvitte az összmegtakarítások felét, míg Japánban csak 20, az NSZK-ban 16 százalékát. A magas amerikai aránynak egyrészt a nagy deficit az oka, másrészt a relative kicsiny megtakarítások. Evtizedek óta nem fordult elő, mint most, hogy az elkölthető jövedelemnek csupán négy-öt százalékát költötték le bankbetét formájában.

— **Ha pedig a megtakarítás felét elviszi a költségvetés, akkor a hitelpiacon a kereslet erőteljesen meghaladja a kínálatot. Ez viszont emelkedő kamatokat eredményezett, aminek hatására a külföldi tőke dollár iránti érzékenysége megnőtt. Ez végső soron a dollár árfolyamának növekedéséhez vezetett.**

— **Milyen mértékű a dollár felüértékelése?**

— Huszonöt-harminc százalék közötti ilyen árfolyamon csak monopóliumhelyzetben levő exportcikkeket — gabonát, különböző katonai berendezéseket — lehet értékesíteni, de autót, gépeket, fogyasztási cikkeket szinte lehetetlen. Az elmúlt időszakban nagymértékben nőtt az USA importja, ennek következménye, hogy 1984-ben mintegy 130 milliárd dolláros deficitet zárták a külkereskedelmi mérleget. No, ennek van egy kedvező következménye is, hiszen, ha egy ország megengedhet magának havonta 10 milliárd dollár körüli importot, akkor az a belföldi árszintre is mérséklő hatással van. Ez az egyik magyarázata, hogy miért sikerült az inflációt csökkenteni.

— **Milyen arányban állnak az USA külföldi követelése és adósságai?**

— Mostanra körülbelül megegyeznek a követelések és az adósságok. Mondhatjuk úgy is, hogy az Amerikai Egyesült Államok megszűnt a világ legnagyobb hitelezője lenni, s ha a korábbi tendenciák folytatódna, rövid idő alatt a világ legnagyobb adósává válhat. Ráadásul a fejlett tőkés országokban — ahonnan a pénz a dollár iránti nagy kereslet miatt elkerül — a fejlődés még inkább lelassul, igaz, az Amerikába irányuló export viszont jól megy.

— **Meddig tartható ez?**

— Kis országok ilyen pénzügyi politika esetén egy éven belül csődbe mennek. A közepesen nagy országok három-öt évig húzhatják, míg az USA-nak a nemzetközi gazdasági-pénzügyi világban betöltött szerepéből az következik, hogy a partnerek mennek tönkre. Hiszen az eladósodott országok adósságai jelentős részét dollárban kell hogy visszafizessék. A felüértékelt dollár, párosulva az alacsony nyersanyagárakkal és magas kamatokkal, óriási problémákat okoz.

— **1984-ben újabb országok jelentették be fizetőképességüket. Magyarország helyzete viszont megzavarodott.**

— Az elmúlt esztendőben például a latin-amerikai országok 27 milliárd dollárral többet fizettek a fejlett tőkés országoknak kamat és törlesztés címén, mint amennyit hitelként kaptak. Természetes következmény tehát, hogy a fejlődő országok egyre kevésbé képesek fizetni adósságaikat. Magyarország helyzete ebből a szempontból elég speciális. Számunkra 1981 és 1982 jelentett igazából problémát, amikor az Amerikai Egyesült Államok politikájával összhangban különböző kereskedelmi bankok visszavonták a rövid lejáratú betéteiket. 1982 első negyedévéig mintegy másfél milliárd dollár rövid lejáratú hitelt fizettünk vissza. Akkor az is segített a különleges helyzet megoldásában, hogy a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank tagjai lettünk, és onnan is kaphattunk hiteleket.

— **Ezzel kapcsolatban sok helyütt hallani, hogy nem biztos: jó lépés volt a belépés, mert ezek a szervezetek majd beleszólnak a gazdasági irányításába.**

— Nekünk nem voltak ilyen problémáink. En ennek döntő okát abban látom, hogy az MSZMP KB 1977. októberi és 1978. decemberi ide vonatkozó határozatai nyomán jó irányban kezdődött el a haladás, s hasonló gazdasági célokot tűztünk ki magunk elé, mint amelyekkel általában a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank is javasolt. Az elmúlt években adósságaink mintegy egymilliárd dollárral csökkentek és sikerült a korábbi, kedvezőtlen hitellejárati struktúránkat számunkra kedvezőbbé alakítani.

— **Ez egyáltalán azt is jelenti, hogy újból veszünk fel hiteleket?**

— Az újabb hitelek a gazdasági fejlődést gyorsítják, az életszínvonal növelését segíthetik elő. A már meglévő világbanki hitelekkel kívül a hűségport növelésére, a csomagolás fejlesztésére, a hazai firomvegyészet továbbfejlesztésére érdekében és a közlekedési, feltelek javításához is fel kívánunk venni külföldi hiteleket.

— **Végezetül egy olyan kérdésre szeretnénk választ kapni, ami talán nem illik szorosan a beszélgetés fonalába, de a korábbi interjúkban már szó esett erről. Mikorra várható a forint részleges, külső konvertibilitásának bevezetése?**

— Korábbi célunkat nem adtuk fel. Az elmúlt időszakban fokozatosan történtek lépések az ehhez szükséges feltételek megteremtésére érdekében. 1982. október 1-én bevezettük az egységes forintárfolyamot, és 1985. január elsejétől az MNB napi árfolyamjegyzésre tért át, ami fontos előfeltételnek tekinthető. Lényegében tehát nincs akadály a részleges külső konvertibilitás bevezetésének, pusztán a kedvezőbb külső pénzügyi gazdasági körülményekre várunk.

— **Köszönjük a beszélgetést.**

Küldetést teljesít a szövetkezeti értelmiség

Beszélgetés dr. Eleki Jánossal, a TOT főtitkárával

A magyar mezőgazdaság déssel párhuzamosan, jelenrendkívül dinamikus változásokon ment át. Míg 1971-ben a vezetőknél csupán 27 százaléka rendelkezett egyetemi vagy felsőoktatási végzettséggel és 40 százaléka még középfokú végzettséggel sem volt, addig ma 70 százalék a felsőfokú végzettségük aránya, és 22 százalék az értségszintje. A szakmai színvonal emelkedését reprezentálja az a 110 fő, aki különböző szintű tudományos fokozattal rendelkezik. 900 személy szerzte meg az egyetemi doktori címet.

A szövetkezeti értelmiség létszámában és jelentőségében legnagyobb csoportja 74 százalék, az agrárértelmiség (növénytermesztési, állattenyésztési és állategészségügyi szakemberek). Létszámuk megközelíti a 13 ezret.

A második legjelentősebb szakmai csoport a műszaki értelmiség. Jelenleg 4 ezer műszaki szakember dolgozik a szövetkezetekben.

Rendkívül szűk csoportot alkotnak a közgazdászok, csupán 162 egyetemi végzettségű talált megjelölést a közös gazdaságokban. Keves. Ugyancsak kevés a jogász. A felsőfokú végzettségűek 5 százalékát jelenti az egyéb műszaki-gazdasági foglalkozásúak csoportja. Ezek között is feltűnően hiányoljuk az erdszeti szakembereket.

A szövetkezeti értelmiség kor szerinti összetételére igen kedvező, a vezetőik és szakemberek negyedrésze 30 éven aluli, kétharmaduk 40 év körüli.

— **Milyenek az elhelyezkedési, megjelölési lehetőségek?**

— Elhelyezkedésük huzamosabb ideje erős differenciáltságot tükröz. Míg a megyeszékhelyeken, nagyobb városokban, illetve ezek agglomerációs körzetében a téveszek szakember-ellátottsága igen kedvező, egyes esetekben túlléptettség is mutatkozik, addig a városoktól távol eső gazdaságokban hiányoznak a felsőfokú végzettségűek. A gyengén gazdálkodó és kedvezőtlen adottságú szövetkezetekben évente 3 ezer szakember részül fizetéskégszítésben. 350 szolgálati lakás és 250 saját tulajdonú lakás épül külön állami támogatással. Ennek köszönhetően 1978-1983 között 1400 fővel nőtt a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetekben a felsőfokú szakemberek száma. Am az egyenlőtlen elosztás továbbra is gondot jelent.

A szövetkezeti értelmiség munkakörülményei a népgazdaság más ágazataiban dolgozókéhoz képest általában kedvezőtlenebbek. A munkahelyi beilleszkedés és érvényesülés szempontjából a téveszek viszont kedvező lehetőségeket nyújtanak a szakemberek számára. A kezdő értelmiségiek a szövetkezetekben viszonylag hamar jutnak önálló munkához, alkotókészségük kibontakoztatását segítő feladatokhoz. Ugyancsak jók az agrár szakemberek vezetővé válásának esélyei. A diplomás megszerzését követően, igen rövid idő alatt (2-3 év), az agrár végzettségű szakemberek jelentős része legalább középvetetői beosztásba kerül. Egyes vezetői beosztások nem jelentenek a diplomások számára végzettségüknek megfelelő munkát. Ezért a vezetők körében nagy a fluktuáció.

A szövetkezeti értelmiség jövedelmének döntő részét a főállásból származó kereset teszi ki, a munkadíjon kívül ideértve az egyéb juttatásokat (prémium, jutalom). Az átlagkeresetek szintje hozzávetőlegesen azonos a népgazdaság más ágazataiban dolgozókéval, de a mezőgazdaságiak az azonos munkadíjat hosszabb munkaidő alatt, nagyobb munkarfordítással érik el. Valamelyest elmaradnak az átlagkeresetek a mezőgazdaság állami szektorában foglalkoztatottakéhoz.

A szövetkezeteken belüli kereseti arányok jelenleg nem eléggé ösztönzők a szakemberek számára. A vezetőik átlagkeresete nem haladja meg jelentős mértékben a termelésirányítókét, s ez utóbbiak is csak 1,3-szerese a fizikai dolgozókéval. Ez a kereseti arány nem tükrözi a magasabb képzettséget, a szellemi igénybevételt, a nagyobb kockázatvállalást és a felelősséget. Ezért az agrár szakemberek közül számosan kevesebb felelősséggel járó, kedvezőbb munkakörülményeket, azonos, vagy jobb kereseti lehetőséget nyújtó munkaterületek felé orientálódnak.

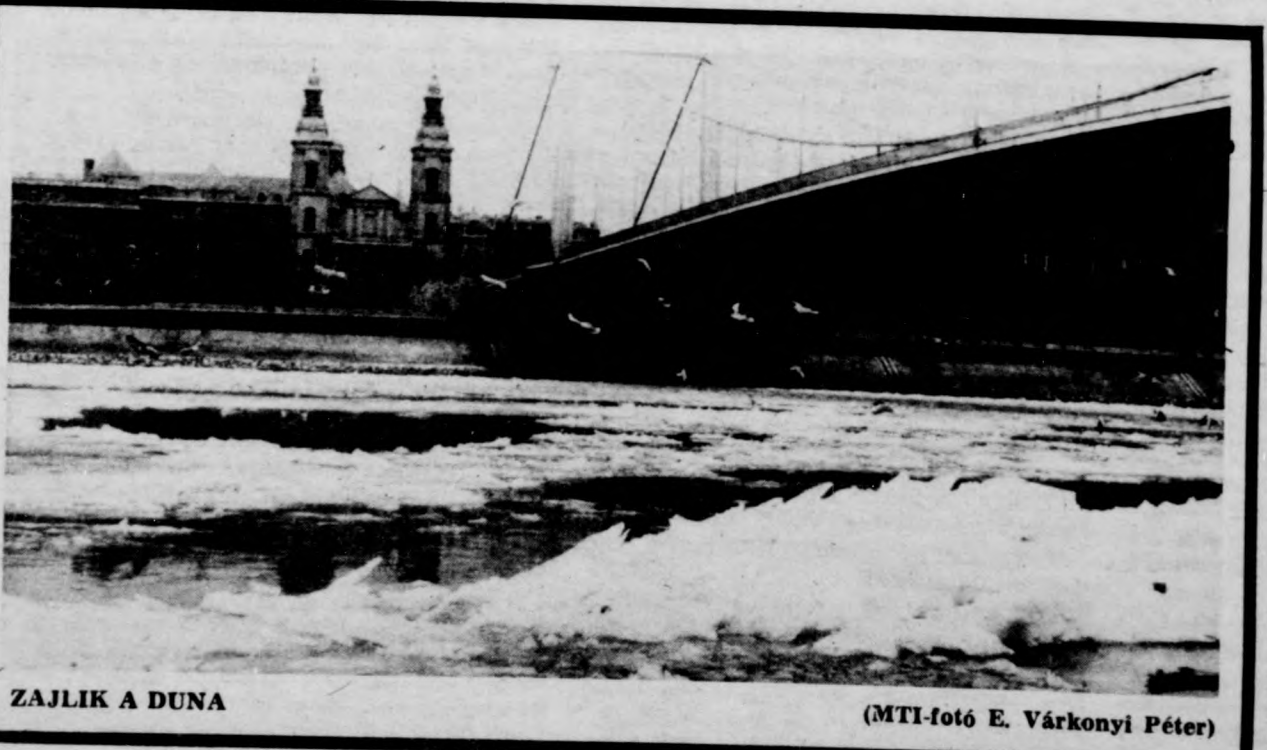
A szövetkezeti értelmiség jövedelmét kiegészíti a háztáji gazdaság, amelynek méretei megegyeznek az átlaggal. A jövedelemforrások között elhanyagolható jelentőségű a másodállás és mellékfoglalkozás. A szövetkezeti szakemberek összesen 3,2 százaléka rendelkezik ilyen munkaviszonnal.

— **Hogyan alakulnak a szövetkezeti értelmiség életkörülményei?**

— A szövetkezeti értelmiség fele saját tulajdonú lakásban, illetve családi házában lakik, 23 százalék pedig szolgálati lakásban, vagy tanács bérletben. Tíz százalékuk lakik kifejezetten rossz körülmények között, albérlésben, vagy munkásszálláson. A szövetkezeti értelmiség vagyoni helyzete kielégítőnek mondható, 63 százalékuk rendelkezik valamilyen ingatlanlakkal: lakás-, üdülő-, vagy telektulajdonnal.

A szövetkezeti értelmiség többnyire lényegesen kevesebb szabad idővel rendelkezik, mint a népgazdaság más ágazataiban dolgozó diplomás. A szakmai önművelés lehetőségei vidéken rosszabbak, nehezebb hozzájutni a szakfolyóiratokhoz, szakkönyvekhez. Nem dramatizálok, de a szövetkezeti értelmiség 20 százaléka olyan településen él, ahol újszólván semmiféle kulturális vagy szórakozási lehetőség nincs. A nagyobb gazdaságok helyenként élenkítő hatást gyakorolnak községük kulturális életére, míg a kisebb, vagy gyengébben gazdálkodó kollektívák anyagi helyzetük miatt erre képtelenek.

Napjainkban a községben, falvakban lakók életének, munkájának kereteit döntő mértékben a termelőszövetkezetek jelentik. Munkájukkal, az elért eredményekkel komoly megbecsülést vívtak ki, s a szövetkezeti értelmiség társadalmi presztízse nőtt, lényegesen kedvezőbb a megítélése, mint 10-15 évvel ezelőtt — fejezte be nyilatkozatát dr. Eleki János, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtitkára.

ZAJLIK A DUNA (MTI-fotó E. Várkonyi Péter)

A SZÁMIT

Neumann Miksa és Kanni Marcsa mint a mesében fia volt, János, Miklós. A legidősebb 1903. december 28-án született Budapesten. A királyi tanácsos és Margittai előnévvel (Neumann későbbi zetesen a John von nevet használta.)

Tehetséges gyermek jómódú szülei irányításán és anyagi támogatásán a királyi tanácsos és Margittai előnévvel (Neumann későbbi zetesen a John von nevet használta.)

EUROPÁTÓL AM

Az elemi iskolát uton végezte — korán felfedező — gimnáziumi tanár László javasolta neki, hogy ne járjon iskolába, „Hával”, Fekete Mihály, mert matematikus kálta első dolgozatában irratkozott b fásori evangélikus zumba, 1921-ben zett, s ugyanebben iratkozott be a egyetemre. Majd és Zürichben tanult közelbi Hermann Weyl György kiváló sokkal. 1926-ban korában — kapta dapesti egyetem cum laude” m doktorátusát. 23 évinben már egye gantánár volt, munkáit algebrai elméletből és kvchanikából.

Az európai m központja ekkor ahol a húszas évek Hilbert körül a változó matematik zikusai megfordú „varázslatos” név Born, James Fran S. Blackett, Karl Paul Dirac, Werner Berg, Pascual Jord Nordheim, Robert heimer, Wolfgang usner Pauling, Eua ner. 1924-ben már is Göttingában va

Neumann és 1930-ban Oswald Amerikába hívja toni egyetemre veszszornak. Ezekbőlől számos történe fenn Neumannról, mondják, hogy véves sohasem v típus”. Szerette a hetente legalább partyt adott, amiko ismertette egymásdó fiatal és a má kutatókat.

Még 1983 végén törté ke és Misurin Tern livániai Plungéban n kapcsolatának keretében Agrárgazdasági Ezenetnre látogatott, munkáról különösen kapcsolatáról. Ennek egyetem termelésfej technikai laboratóri zetet.

Az akkori látogatás nek éleget téve 1984 m dr. Szász Gábor prof dr. Ecsedi József, igazgatója, dr. Nyír gatója és dr. Tóth J szervesi intézet iga laboratórium közvet zett? A mezőgazdasági vezet?i rendszere és a pasztalattal címmel elő tónak.

Az előadás — amely terhelyettes is részt v vániai Agrárgazdaság lista Öt Kolhoz a kö a rendszer kísérleti vállalva annak költés 1984 szeptemberének Tótyi Sándor és Iván vániában, s ezalatt szakembereivel részle mifogépes tervezési r könyvű, hiszen az id től különböző viszón kategóriák, s e kateg zítette a kölcsönös m

Adósságainkat csökkentettük

Interjú Fekete Jánossal, az MNB első elnökhelyettesével

Az elmúlt években a gazdasági építómunka középpontjába fizetőképességünk megtartása, külkereskedelmi mérlegünk javítása került. 1984-ben sok szempontból különleges esztendő volt a magyar gazdaság, és az idei esztendőt is jó néhány változással kezdjük. Hogyan sikerült az elmúlt évben javítani külkereskedelmi mérlegünket, s csökkentek-e adósságaink? — kérdeztük időszéri külgazdasági kérdéseinkről Fekete Jánost, a Magyar Nemzeti Bank első elnökhelyettesét, a Nemzetközi Valutaalap magyarországi kormányzóját.

— Hogyan alakul a fejlett tőkés országokban a konjunktúra? Várható-e rövid időn belül nagyobb értékű gazdasági fellendülés?

— A nyolcvanas évek elején a fejlett tőkés országok gazdasága az 1929 óta legnagyobb válságba került. Az ebből való kilábalást hirdető jóslatok, optimista jelzések 1983-ra prognosztizáltak a fellendülés kezdetét. Ezt az USA-ban megindult gazdasági fejlődésre alapozták. Erdemes azonban elemezni, hogy miképpen következett be ez a részleges konjunktúra?

Az amerikai kormányzat az adók csökkentésével, a katonai kiadások emelésével próbált változtatni előidézési, s ez járt is bizonyos eredményekkel. A termelésnövekedés üteme 1984 első negyedévében elérte a 10 százalékot, a második negyedévében már 7 százalékra esett vissza. Az amerikai elnökválasztás után látott napvilágot a harmadik negyedévi fejlődésről szóló statisztika, amely 1,9 százalékos növekedést jelzett. Várhatóan ez a tendencia folytatódik.

Az is eredmény, hogy a 8 százalék fölötti munkanélküliség csökkent, s az elmúlt években hétmillió új munkahelyet teremtettek az USA-ban. A magas, két számjegyű infláció átmenetileg elfogadható mértékűvé szelődött. A csökkentett adók hatására a vállalatok nyeresége növekedett, és mindez a dollár szerepének erősödésével együtt kedvező gazdasági-politikai hangulatot eredményezett. Véleményem szerint jórészt ezeknek tulajdonítható Reagan sikere, újbóli elnökké választása.

— Még Reagan táborában is vannak olyanok, akik a győzelmi eufória elmúltával arra is kíváncsiak, hogy milyen következményekkel járt az előbbiekben változó politika?

— Az már régi közgazdasági szabály, hogy aki adót csökkent, és katonai kiadást jelentősen növel, bevételei megcsappanásával kell hogy számoljon. Az USA ezen a téren rendkívül szorgalmas volt, hiszen az 1983-84-es pénzügyi évben 175 milliárd dolláros költségvetési hiányt értek el.

Az adósságokat azonban valakinek finanszíroznunk kell. Vannak olyan országok, ahol a költségvetés deficitjét a belföldi megtakarításokból fedezik. Az USA-ban az 1983-84-es költségvetési hiány elvitte az össz megtakarítások felét, míg Japánban csak 20, az NSZK-ban 16 százalékát. A magas amerikai aránynak egyrészt a nagy deficit az oka, másrészt a relatíve kicsiny megtakarítások. Évtizedek óta nem fordult elő, mint most, hogy az elkölthető jövedelmek csupán negy-öt százalékát kötötték le bankbetét formájában.

Ha pedig a megtakarítás felét elviszi a költségvetés, akkor a hitelpiacon a kereslet erőteljesen meghaladja a kínálatot. Ez viszont emelkedő kamatok eredményeztet, aminek hatására a külföldi tőke dollár iránti érzékenysége megnőtt. Ez végső soron a dollár árfolyamának növekedéséhez vezetett.

— Milyen mértékű a dollár felülértékelése?

— Huszonöt-harminc százalék közötti. Ilyen árfolyamon csak monopolhelyzetben levő exporttevéket — gabonát, különböző katonai berendezéseket — lehet értékesíteni, de autót, gépeket, fogyasztási cikkeit szinte lehetetlen. Az elmúlt időszakban nagymértékben nőtt az USA importja, ennek következménye, hogy 1984-ben mintegy 130 milliárd dolláros deficitet zárták a külkereskedelmi mérleget. No, ennek van egy kedvező következménye is, hiszen, ha egy ország megengedheti magának havonta 10 milliárd dollár körüli importot, akkor az a belföldi árszintre is mérséklő hatással van. Ez az egyik magyarázata, hogy miért sikerült az inflációt csökkenteni.

— Milyen arányban állnak az USA külföldi követeléselei és adósságai?

— Mostanra körülbelül megegyeznek a követelések és az adósságok. Mondhatjuk úgy is, hogy az Amerikai Egyesült Államok megszűnt a világ legnagyobb hitelezője lenni, s ha a korábbi tendenciák folytatódna, rövid idő alatt a világ legnagyobb adósává válhat. Ráadásul a fejlett tőkés országokban — ahonnan a pénz a dollár iránti nagy kereslet miatt elkerül — a fejlődés még inkább lelassul, igaz, az Amerikába irányuló export viszont jól megy.

— Meddig tartható ez?

— Kis országok ilyen pénzügyi politika esetén egy éven belül csődbe mennek. A közepesen nagy országok három-öt évig húzhatják, míg az USA-nak a nemzetközi gazdasági-pénzügyi világban betöltött sze-

repéből az következik, hogy a partnerek mennek tönkre. Hiszen az eladósodott országok adósságaik jelentős részét dollárban kell hogy visszafizessék. A felülértékelt dollár, párosulva az alacsony nyersanyagárakkal és magas kamatokkal, nyírs problémákat okoz.

— 1984-ben újabb országok jelentették be fizetéseképtelenségüket. Magyarország helyzete viszont megszilárdult.

— Az elmúlt esztendőben például a latin-amerikai országok 27 milliárd dollárral többet fizettek a fejlett tőkés országoknak kamat és törlesztés címén, mint amennyit hitelként kaptak. Természetes következmény tehát, hogy a fejlődő országok egyre kevésbé képesek fizetni adósságaikat. Magyarország helyzete ebből a szempontból elég speciális. Számunkra 1981 és 1982 jelentett igazából problémát, amikor az Amerikai Egyesült Államok politikájával összhangban különböző kereskedelmi bankok visszavonták a rövid lejáratú betéteiket. 1982 első negyedévéig mintegy másfél milliárd dollár rövid lejáratú hitelt fizetünk vissza. Akkor az is segített a különleges helyzet megoldásában, hogy a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank tagjai lettünk, és onnan is kaphattunk hiteleket.

— Ezzel kapcsolatban sok helyütt hallani, hogy nem biztos: jó lépés volt a belépés, mert ezek a szervezetek majd beleszólnak a gazdaság irányításába.

— Nekünk nem voltak ilyen problémáink. En ennek döntő okát abban látom, hogy az MSZMP KB 1977. októberi és 1978. decemberi ide vonatkozó határozatai nyomán jó irányban kezdünk el haladni, s hasonló gazdasági célokat tűztünk ki magunk elé, mint amelyeket általában a Nemzetközi Valutaalap és a Világbank is javasolt. Az elmúlt években adósságaink mintegy egymilliárd dollárral csökkentek és sikerült a korábbi, kedvezőtlen hitellejárati struktúrákat számunkra kedvezőbbé alakítani.

— Ez egyúttal azt is jelenti, hogy újból veszünk fel hiteleket?

— Az újabb hitelek a gazdasági fejlődést gyorsítják, az életszínvonal növelését segíthetik elő. A már meglévő világbanki hitelek kivétel a húsexport növelésére, a csomagolás fejlesztésére, a hazai finanszírozást továbbfejlesztése érdekében és a közlekedési, feltételek javításához is fel kívánunk venni külföldi hiteleket.

— Végezetül egy olyan kérdésre szeretnénk választ kapni, ami talán nem illik szorosan a beszélgetés fonalába, de a korábbi interjúkban már szó esett erről. Mikorra várható a forint részleges, külső konvertibilitásának bevezetése?

— Korábbi célnak nem adtuk fel. Az elmúlt időszakban fokozatosan történtek lépések az ehhez szükséges feltételek megteremtése érdekében. 1982. október 1-én bevezettük az egységes forintárfolyamot, és 1985. január elsejétől az MNB napi árfolyamjegyzésre tér át, ami fontos előfeltételnek tekinthető. Lényegében tehát nincs akadály a részleges külső konvertibilitás bevezetésének, pusztán a kedvezőbb külső pénzügyi gazdasági körülményekre várunk.

— Köszönjük a beszélgetést.

Küldetést teljesít a szövetkezeti értelmiség

Beszélgetés dr. Eleki Jánossal, a TOT főtktkárával

A magyar mezőgazdaság déssel párhuzamosan, jelenrendkívül dinamikus fejlődésnek indult az elmúlt évtizedekben, és nemzetközi viszonylatban is elismeréseket ért el. A termelőszövetkezetek megszilárdulásával párhuzamosan az élelmiszer-termelésben hazánk fokozatosan önállósá vált, a magyar gabonaföldek hozama két és félszeresére nőtt, az egy főre jutó hústermelés a világtársadalmakéhoz képest csaknem kétszörösére, és félszeresére nőtt, az élelmiszer-ellátás színvonala, s ezzel egyidejűleg két évtized alatt az élelmiszer-kivétel a hat-szorosára nőtt.

— Milyen szerepet játszott ebben a szövetkezeti értelmiség? — kérdeztük dr. Eleki Jánost, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtktkárát.

— Jelentős szerepet. A szövetkezeti értelmiség együtt nőtt fel a szerveződő nagyüzemmel, éppen az teremtet számára létformát, hivatást és egzisztenciát. Az anyagi-technikai fejlődéssel egyidejűleg, azzal szoros kölcsönhatásban a szellemi erőforrások megsokszorozódtak. Viszonylag rövid idő alatt kialakult a szövetkezeti parasztság mellett egy új réteg, amely a felső- és középfokú végzettségű szakemberek, a nagy szakmai és vezetési tapasztalatokkal rendelkező vezetők alkotnak. Ez az értelmiség a párt politikájával, ezen belül az agrár- és szövetkezetpolitikával egyetértően, s a szocialista társadalmi rendszer iránt elkötelezett.

A szövetkezeti értelmiségnek a termelési kultúra, a közéletesség és a szövetkezeti önkormányzat fejlesztésében fontos küldetése van, amit becsülettel teljesít. Ezt az elmúlt évtizedek fejleményei meggyőzően tanúsítják.

— Hogyan alakult a szövetkezeti értelmiség létszáma és összetétele? A hazai értelmiség hány százaléka dolgozik ma a tsz-ekben?

— Magyarországon napjainkban 1 millió 400 ezer ember foglalkozik hivatászerűen szellemi munkával. Ez az aktív keresők több mint egynegyede. Ebből 540 ezerrel tehető azoknak a száma, akik felsőfokú iskolával rendelkeznek, vagy olyan vezetői, érdemi ügyintézői munkakört töltenek be, ami felsőfokú végzettséget, illetve magas szintű szakismeretet igényel. A szellemi foglalkozásúak ez utóbbi, szűkebb rétege tekinthető hazánk értelmiségének.

A termelőszövetkezetekben, szakszövetkezetekben, valamint ezek társulásaiban összesen 28 ezer 952 vezető, illetve szakember dolgozik, tehát az összes értelmiségi foglalkozásúak több mint 5 százaléka integrálva a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom.

Ez a szövetkezeti értelmiség, képzettségét, szakmai, politikai felkészültségét tekintve ma sem egységes, de kezdő értelmiségiek a szövetkezetekben viszonylag hamar jutnak önálló munká-

hoz, alkotókészségük kibontakoztatását segítő feladatokhoz. Ugyancsak jók az agrár szakemberek vezetővé válásának esélyei. A diploma megszerzését követően, igen rövid idő alatt (2-3 év), az agrár végzettségű vezetők jelentős része legalább középvezetői beosztásba kerül. Egyes vezetői beosztások nem jelentenek a diplomások számára végzettségüknek megfelelő munkát. Ezért a vezetők körében nagy a fluktuáció.

A szövetkezeti értelmiség jövedelmének döntő részét a főállásból származó kereset teszi ki, a munkadíjon kívül ideértve az egyéb juttatásokat (prémium, jutalom). Az átlagkeresetek szintje hozzávetőlegesen azonos a népgazdaság más ágazataiban dolgozókkal, de a mezőgazdaságiak az azonos munkadíj hosszabb munkaidő alatt, nagyobb munkaráfordítással érik el. Valamelyest elmaradnak az átlagkeresetek a mezőgazdaság állami szektorában foglalkoztatottakétól.

A szövetkezeteken belüli kereseti arányok jelenleg nem eléggé ösztönzőek a szakemberek számára. A vezetők átlagkeresete nem haladja meg jelentős mértékben a termelésirányítókéét, s ez utóbbiaké is csak 1,3-szerese a fizikai dolgozókéénak. Ez a kereseti arány nem tükrözi a magasabb képzettséget, a szellemi igénybevételt, a nagyobb kockázattal járó és a felelősséget. Ezért az agrár szakemberek közül számosan kevesebb felelősséggel járó, kedvezőbb munkakörülményeket, azonos, vagy jobb kereseti lehetőséget nyújtó munkaterületek felé orientálódnak.

A szövetkezeti értelmiség kor szerinti összetételében igen kedvező, a vezetők és szakemberek negyedrésze 30 éven aluli, kétharmaduk 40 év körül.

— Milyenek az elhelyezkedési, megélhetési lehetőségek?

— Elhelyezkedésük húzamosabb ideje erős differenciáltságot tükröz. Míg a megyeszékhelyeken, nagyobb városokban, illetve ezek agglomerációs körzetében a létszék szakember-ellátottsága igen kedvező, egyes esetekben túltelítettség is mutatkozik, addig a városoktól távol eső gazdaságok hiányoznak a felsőfokú végzettségűek. A gyengén gazdálkodó és kedvezőtlen adottságú szövetkezetekben évente 3 ezer szakember részesül fizetéskiegészítésben, 350 szolgálati lakás és 250 saját tulajdonú lakás épül külön állami támogatással. Ennek köszönhetően 1978-1983 között 1400 fővel nőtt a kedvezőtlen adottságú termelőszövetkezetekben a felsőfokú szakemberek száma. Am az egyenlően elosztás továbbra is gondot jelent.

A szövetkezeti értelmiség munkakörülményei a népgazdaság más ágazataiban dolgozókéhoz képest általában kedvezőtlenebbek. A munkahelyi beilleszkedés és érvényesülés szempontjából a tévesek viszont kedvező lehetőségeket nyújtanak a szakemberek számára. A kezdő értelmiségiek a szövetkezetekben viszonylag hamar jutnak önálló munká-

hoz, alkotókészségük kibontakoztatását segítő feladatokhoz. Ugyancsak jók az agrár szakemberek vezetővé válásának esélyei. A diploma megszerzését követően, igen rövid idő alatt (2-3 év), az agrár végzettségű vezetők jelentős része legalább középvezetői beosztásba kerül. Egyes vezetői beosztások nem jelentenek a diplomások számára végzettségüknek megfelelő munkát. Ezért a vezetők körében nagy a fluktuáció.

A szövetkezeti értelmiség jövedelmének döntő részét a főállásból származó kereset teszi ki, a munkadíjon kívül ideértve az egyéb juttatásokat (prémium, jutalom). Az átlagkeresetek szintje hozzávetőlegesen azonos a népgazdaság más ágazataiban dolgozókkal, de a mezőgazdaságiak az azonos munkadíj hosszabb munkaidő alatt, nagyobb munkaráfordítással érik el. Valamelyest elmaradnak az átlagkeresetek a mezőgazdaság állami szektorában foglalkoztatottakétól.

A szövetkezeteken belüli kereseti arányok jelenleg nem eléggé ösztönzőek a szakemberek számára. A vezetők átlagkeresete nem haladja meg jelentős mértékben a termelésirányítókéét, s ez utóbbiaké is csak 1,3-szerese a fizikai dolgozókéénak. Ez a kereseti arány nem tükrözi a magasabb képzettséget, a szellemi igénybevételt, a nagyobb kockázattal járó és a felelősséget. Ezért az agrár szakemberek közül számosan kevesebb felelősséggel járó, kedvezőbb munkakörülményeket, azonos, vagy jobb kereseti lehetőséget nyújtó munkaterületek felé orientálódnak.

A szövetkezeti értelmiség jövedelmét kiegészíti a háztáji gazdaság, amelynek méretei megegyeznek az átlaggal. A jövedelemforrások között elhanyagolható jelentőségű a másodállás és mellékfoglalkozás. A szövetkezeti szakemberek összesen 3,2 százaléka rendelkezik ilyen munkaviszonnyal.

— Hogyan alakulnak a szövetkezeti értelmiség életkörülményei?

A szövetkezeti értelmiség fele saját tulajdonú lakásban, illetve családi házban lakik, 23 százaléka pedig szolgálati lakásban, vagy tanácsi bérakásban. Tíz százalékuk lakik kifejezetten rossz körülmények között, albérletben, vagy munkásszálláson. A szövetkezeti értelmiség vagyoni helyzete kielégítőnek mondható, 63 százalékuk rendelkezik valamilyen ingatlanlakkal: lakás-, üdülő-, vagy telektulajdonnal.

A szövetkezeti értelmiség többnyire lényegesen kevesebb szabad idővel rendelkezik, mint a népgazdaság más ágazataiban dolgozó diplomások. A szakmai önművelés lehetőségei vidéken rosszabbak, nehezebb hozzájutni a szakfolyóiratokhoz, szakkönyvekhez. Nem dramatizálom, de a szövetkezeti értelmiség 20 százaléka olyan településen él, ahol úgyszólván semmiféle kulturális vagy szórakozási lehetőség nincs. A nagyobb gazdaságok helyenként élnéki hatást gyakorolnak községi kulturális életére, míg a kisebb, vagy gyengébben gazdálkodó kollektívák anyagi helyzetük miatt erre képtelenek.

Napjainkban a községi életnek, falvakban lakók életének, munkájának keretében döntő mértékben a termelőszövetkezetek jelentik. Munkájukkal, az elért eredményekkel komoly megbecsülést vívtak ki, s a szövetkezeti értelmiség társadalmi presztízse nőtt, lényegesen kedvezőbb a megítélése, mint 10-15 évvel ezelőtt — fejezte be nyilatkozatát dr. Eleki János, a Termelőszövetkezetek Országos Tanácsának főtktkára.

Sz. Lukács Imre

ZAJLIK A DUNA

(MTI-fotó E. Várkonyi Péter)

A SZÁMÍT

Neumann Miksa és Kann Mária mint a mesében fia volt, János, Miklós. A legidősebb 1903. december 28-án született Budapesten, a ban a királytól és Margittától (Neumann később zetesen a John von nevet használta.)

Tehetséges gyermek jómódú szülei intsan és anyagilag ték tehetségének koztatását. Korán lelmetes emlékező A magyaron kívül tinul és görögül, is anyanyelvűként Mesteri fokon is amerikai angolt, és tése maradt mind gyaros.

EUROPÁTÓL AM

Az elemi iskolán uton végezte — korán felfedező, gimnáziumi tanár László javasolta nek, hogy ne járj des iskolába. „Há val”, Fekete Mih mert matematiká kálta első dolgozat ban jratkozott b faszói evangélikus zumba, 1921-ben zett, s ugyanebben iratkozott be a egyetemre. Majd és Zürichben tanu rült közelebbi k Hermann Weyl e György kiváló m sokkal. 1926-ban korában — kapta dapesti egyetemem cum laude” m doktorátusát. 23 év linben már egye gántanár volt, munkáit algebrából elméletből és kv chanikából.

Az európai m központja ekkor ahol a húszas évek Hilbert körül a válóbb matematiku zikusi megfordu „varázslatos” név: Born, James Fran S. Blackett, Karl Paul Dirac, Werner berg, Pascual Jord Nordheim, Robert heimer, Wolfgang nus Pauling, Eug ner. 1924-ben már is Göttingában var

Neumann és 1930-ban Oswald Amerikába hívja toni egyetemre v fesszornak. Ezekből bőli számos történe fenn Neumannról, mondják, hogy v véve sohasem v típus”. Szerette a t hetente legalább partyt adott, amik ismertette egymás d fiatal és a má kutatókat.

Magyar s a litván k

Még 1983 végén tört ke és Miesurin Tern livániai Plungéban m kapcsolatainak kereté vln Agrárgazdasági E egyetemre látogatt, munkáról, különösen kapcsolatairól. Ennek egyetem termelésfej technikai laboratórium zetet.

Az akkori látogatás nek eleget tette 1984 r dr. Szász Gábor prof dr. Eszedi József, m igazgatója, dr. Nyiri gatója és dr. Tóth J s szervezési intézet iga laboratórium közvetl zsef” A mezőgazdasá zvezési rendszere az r pasztalatai címmel el tókna.

Az előadás — amely terhelyettes is részt vániai Agrárgazdasági lista Ut Kolhoz a ko a rendszer kísérleti vállalva annak költsé 1984 szeptemberének Tótyi Sándor és Ivát vániában, s ezalatt szakembereivel részle mitőgépes tervezési kőnyű, hiszen az id k különböző viszony kategóriák, s e kateg zítette a kölcsönös m

Hogyan lett Neumann Jánosból a „számítógépek atyja”?

Neumann Miksa bankárnak és Kann Margitnak — mint a mesében — három fia volt, János, Mihály és Miklós. A legidősebb, János 1903. december 28-án született Budapesten. Apja 1913-ban a királytól nemességet és Margittá előnevet kapott (Neumann később következtében a John von Neumann nevet használta.)

Tehetséges gyerek volt, jómódú szülei intellektuális és anyagiilag is segítettek tehetségének kibontakoztatásában. Korán kitűnt felkészültségével. A magyaron kívül tudott latinul és görögül, a németet is anyanyelvűként beszélte. Mesteri fokon ismerte az amerikai angol, csak a kiejtése maradt mindig is magyaros.

EUROPÁTÓL AMERIKÁIG

Az elemi iskolát magánúton végezte — tehetségét korán felfedező, későbbi gimnáziumi tanára, Rácz László javasolta a szülőknél, hogy ne járjon a rendes iskolába. „Házitanítójává”, Fekete Mihály jól ismert matematikussal publikálta első dolgozatát is 1915-ban iratkozott be a pesti farsori evangélikus gimnáziumba, 1921-ben érettségizett, s ugyanebben az évben iratkozott be a budapesti egyetemre. Majd Berlinben és Zürichben tanult. Ott került közelebbi kapcsolatba Hermann Weyl és Pólya György kiváló matematikusokkal. 1926-ban — 22 éves korában — kapta meg a budapesti egyetemen „Summa cum laude” matematikai doktorátusát. 23 évesen Berlinben már egyetemi magántanár volt, ismertek munkáit algebrából, halmazelméletből és kvantummechanikából.

Az európai matematika központja ekkor Göttinga, ahol a huszas években David Hilbert körül a kor legkiválóbb matematikusai és fizikusai megfordultak. A „várazslatos” névsor: Max Born, James Franck, P. M. S. Blackett, Karl Compton, Paul Dirac, Werner Heisenberg, Pascual Jordan, Lothar Nordheim, Robert Oppenheimer, Wolfgang Pauli, Linus Pauling, Eugene Wigner. 1924-ben már Neumann is Göttingában van.

Neumann és Wignert 1930-ban Oswald Veblen Amerikába hívja a princetoni egyetemre vendégprofessornak. Ezekből az évekből számos történet maradt fenn Neumannról, akiről azt mondják, hogy alapjában véve sohasem volt „tudós típus”. Szerette a társaságot, hetente legalább egyszer partit adott, amikor is megismertette egymással a kezdő fiatal és a már befutott kutatókat.

Egyetemi előadásait sokan látogatták. Azt mondják, előadásmódja csodálatosan tiszta, inspiratív és elegáns volt. Irásai ugyancsak nagyon arányosak és részleteiben is teljesebbek voltak, de gondolkodásmódjának elkerülhetetlen komplexitása miatt nemegyszer nehézséget okozott azok megértése. Fejében igen könnyen és gyorsan oldotta meg a legbonyolultabb számológépek feladatokat is.

Neumann szerette a numerikus számításokat és talán ez, valamint a gyakorlati vonalza magyarázza meg, hogy a számítógépek fele fordult.

AZ ENIAC ÉS AZ EDVAC

A harmincas évek második felében az Egyesült Államok és más nemzetek kutatói is sokat foglalkoztak ballisztikai feladatok gyors numerikus megoldásával. A fő feladatuk volt táblázatok számításai az ágyúk és a bombázások irányítására. Ezeknek a táblázatoknak az automatikus készítésére kellett kidolgozni az első elektronikus digitális számítógépet.

Az ENIAC (Electronic Numerical Integrator and Computer) tervezésére 1943-ban John W. Mauchly tett javaslatot, a főmérnök I. P. Eckert volt, a hadsereg részéről pedig H. H. Goldstine irányította a munkát.

Neumann ekkor még nem volt kapcsolatban a kutatócsoporttal. Őt 1943 végén tanácsadónak hívták meg Los Alamosba, ahol a legnagyobb titokban az atombomba kifejlesztésén dolgoztak.

Még az ENIAC sem volt kész, amikor megkezdődött egy új gép tervezése. A tervezési elvek a következők voltak: kevesebb elektroncső legyen benne, mint a jelenlegi gépben, legyen olcsóbb és egyszerűbben legyen karbantartani; legyen képes többféle probléma megoldására, amelyek az ENIAC-ra nehezen adaptálhatók; nagy mennyiségű adatot lehessen tárolni nagy sebességgel és olcsón; egy új problémának a gépre vitele kevés időt igényeljen; a gép kisebb legyen, mint az ENIAC.

Itt érdemes megjegyezni, hogy az ENIAC-ban 18 000 elektroncső és 1500 relé volt 40 panelen, a tárolási kapacitása 20 tízjegyű vagy 40 ötjegyű szám volt. Egy óraszűrés vagy kivonás ideje 200 mikroszekundum, egy szorzás 3 msec, az osztás 30 msec.

Az ENIAC elkészültét 1946. február 15-én sajtókonferencián jelentették be. Ekkor futtatták le az első hivatalos programot: egy röppályaszámítást.

1944. augusztusától Neumann már rendszeresen részt vett egy újabb gép tervezésében. Az új gépet EDVAC-nak nevezték (Elektronikus Discrete Variable Computer), Neumann ezzel kapcsolatos dolgozatában, az EDVAC és egyben a mai modern számítógépek meghatározását is adja 1945. június 30-án. Ugy tartják, hogy ez volt az első fontosabb dokumentum, amelyet a gépi számításokról és a számítógépekről írtak Neumann ebben utasításkódokat javasol, leírja a számítógép egyes részeinek funkcióit, kapcsolatait és kölcsönhatását, egy szóval a számítógép teljes logikai működését.

Ekkor találták ki, hogy a programot tárolni is lehet. Goldstine elmondta: nem tudja, ezeken a megbeszéléseken kinek az ötlete volt, hogy ne csak az adatokat, de a számítás programját is a számítógép elektronikus memóriájában tárolják. Mindenesetre a jelentőségét legjobban Neumann értette meg és tökéletesítette.

A NEUMANN-GÉP

Közben véget ért a háború, az ENIAC-EDVAC-csoport szétesett. Neumann és Goldstine elhatározták, hogy építenek egy új típusú számítógépet, amelynek a tárolója az akkor igen nagy sebességűnek számító katódcsöves lesz (ezt a berendezést azóta is „Neumann-gép”-nek nevezik).

A tervet 1945 novemberében Neumann fejlesztette tovább, javasolva, hogy lássák el képkimenettel: a gép automatikusan rajzolja ki az eredményt képernyőre, ami sokkal gyorsabb — mondta Neumann —, mint a nyomtatás. Az ernaó lefénnyképezhető, és így állandó tárolónak is tekinthető.

A terv kivitelezése 1946 márciusában kezdődött. A gép — mint a mai számítógépek is — négy fő részből állt (aritmetikai egység, memória, vezérlőegység és az adatok be- és kivitteleére szolgáló berendezések). A gép legalább ötször gyorsabb volt, mint az EDVAC (például a szorzás 600 mikroszekundumig tartott, szemben az EDVAC 3 msec-es idejével). Ennél a gépnél alkalmazták először a „programozás” fogalmát.

Az EDVAC-tervben gyakorlatilag csak hardverről volt szó. A „Neumann-gép” előzetes tanulmányában Neumann bő teret szentelt a programozásnak — vagy ahogyan ma nevezzük, a szoftvernek. 1946-ban megjelenik a leírásokban — először! — a folyamatábra. Neumann és Goldstine, Burks és Adele Goldstine közreműködésével kidolgozták a Planning and Coding dokumentumot, amely talán az első szoftver-technológiai utasításnak tekinthető. Az első nyilvános programozói előadásokat 1947-ben tartják a Harvard Symposium keretében.

K. Gy.

(Az Elet és Tudomány 1984. évi 42. számában megjelent cikk nyomán.)

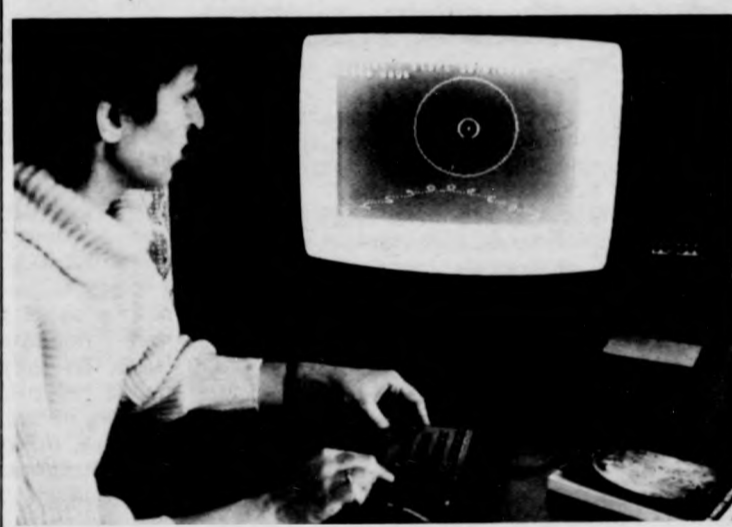
SZÁMÍTÁSTECHNIKÁRÓL

MINDENKINEK

Kupola helyett képernyőn

Planetárium személyi számítógéppel

Egy személyi számítógép, egy tévékészülék és egy megfelelő program — kész a házi planetárium

A planetárium — mint az égitestek helyzetét, mozgását szemléltető berendezés — ősi eszköz. Ismerjük a régi csillagászok kezdetleges, ma már múzeumban őrzött planetáriumait és néha múnduk van megtekinteni valamelyik világáros híres, modern berendezésekkel, speciális vetítő eszközökkel ellátott planetáriumainak múzeumát. Ilyen most már a budapesti planetárium is, amely sok szolgálatot tesz a tudományos ismeretterjesztésnek, hiszen hatalmas kupolájára vetítve olyan részletekkel és élességgel láthatjuk a csillagos eget, amelyre a mai nagyvárosi embernek már csak ritkán van lehetősége.

A városi fények, az időjárásfüggés ellenére a planetárium hatékony színpadja még a fölöttünk kitaruló végtelen csillagvilágból is legfeljebb néhány fényesebb égitest közvetlen megtekintését teszi lehetővé. Nem is beszélve arról, hogy mondjuk a déli féltekén látható égbolt csillagait, híres csillagkepeit — mint például a Dél keresztjét — ebből a földrajzi helyzetből nem is láthatjuk soha.

E nehézségekben segítik a tudományos ismeretterjesztés munkáit a különféle bemutató szemléltető eszközök, közöttük a kisebb és a nagyobb planetáriumok.

A debreceni Magnitúdó amatőrcsillagász kör is rendelkezik egy különlegességnek számító Baader-féle kisplanetáriummal. Az azzal, szobajelzővel lehetőséget tesz értékes kisbemutató eszköz azonban a sok használatból már erősen megkopott. Pedig még sok bemutató várna rá! Ez a szükséghelyzet készítette a kör vezetőjét, hogy a kisplanetárium funkcióit próbálják meg mással helyettesíteni.

A számítástechnika az égitestek mozgásának, pályájá-

déli égbolt egyaránt bemutatható. Az égboltot egyszerűre, ahogy mondani szoktuk, „totálban” vagy csak egyes részeit, például az egyes csillagképeket is lehet segítségével tanulmányozni, de bemutathatók az égbolt látványos mozgásai (az egyes csillagok kelése, delelése, nyugvása). S mindez az idő múlását felgyorsítva is lejátszható.

A személyi számítógép ilyen módon a planetárium célját is teljesítő módszerét Zajtác György, a Magnitúdó amatőrcsillagász kör vezetője dolgozta ki.

A személyi számítógéppel produkált, vagyis képernyőn megjelenő égbolt titka pedig az, hogy egy program segítségével a megfelelő csillagkatalógusból a gép memóriájába táplálta — nem kis munkával — a szabad szemmel látható (867) csillag koordinátáit (a deklinációt és a rektaszenciót) ugyanis megadják, hogy valamely csillag hol helyezkedik el az (égen) és fényességének (magnitúdójának) értékét. Az idő, a dátum és a kért nagytáv megadása alapján a programnak megfelelően a gép a képernyőn kirajzolja a Cassiopeia, a Hattyú, a Bika, az Orion és a többi csillagképet. Segítségével a valószínűleg helyettesítve megfelelően és a csillagos ég illúzióját keltve ragyognak előttünk az égitestek.

A Magnitúdó rendezvényein ez a számítógépes planetárium program most már szerepel (például február 28-án 18 órától a Kölcsey Művelődési Központ konferenciatermében). A programot talán nem ártana elterjeszteni az iskolák számítástechnikai szakköreiben, hiszen mindez nagymértékben segítheti a csillagászati ismeretek megszerzését csakúgy, mint a számítástechnikai kultúra gyarapítását.

H. A.

A Halley-üstökös pályája a föld pályájához képest — 1985. január 1-től az azt követő 1170 napon át

Magyar számítástechnikai módszerek a litván kolhozokban

Még 1983 végén történt, hogy a hajdúnánási Béke és Miesurin Termelőszövetkezet, valamint a litvániai Plungėban működő Szocialista Út Kolhoz kapcsolatainak keretében a kolhoz elnöke, a Litván Agrárgazdasági Kutatóintézet igazgatója néhány szakemberrel a Debreceni Agrártudományi Egyetemre látogatott, tájékozódott az ott folyó munkáról, különösen a tudomány és a gyakorlat kapcsolatáról. Ennek során meglátogatták az egyetem termelésfejlesztési intézetét, számítástechnikai laboratóriumát és a karagyi kutatóintézetét.

Az akkori látogatást meghívás követte, amelynek elejét 1984 májusában Litvániába utazott dr. Szász Gábor professzor, az egyetem rektora, dr. Kesedi József, a termelésfejlesztési intézet igazgatója, dr. Nyíri László, a kutatóintézet igazgatója és dr. Tóth József, az agrárökonómiai és szervezési intézet igazgatója, a számítástechnikai laboratórium közvetlen irányítója. Dr. Tóth József* mezőgazdasági vállalatok automatizált termelési rendszere és alkalmazásának gyakorlati tapasztalataival címmel előadást is tartott a vendégeknek.

Az előadás — amelyen a mezőgazdasági miniszterhelyettes is részt vett — eredményeként a litvániai Agrárgazdasági Kutatóintézet és a Szocialista Út Kolhoz a kormány jóváhagyásával kérte a rendszer kísérleti alkalmazását a kolhozban, vállalva annak költségeit is.

1984 szeptemberének végén dr. Tóth József, dr. Tóth Sándor és Iván Béla egy hetet töltött Litvániában, s ezalatt a kutatóintézet és a kolhoz szakembereivel részletesen megismertette a számítógépes tervezési rendszert. A feladat nem volt könnyű, hiszen az idegen nyelv mellett a hazaiól különböző viszonyok, az eltérő mezőgazdasági kategóriák, s e kategóriák eltérő tartalma nehezítette a kölcsönös megértést.

A közös munka végül is sikert hozott, hiszen a rövid oktatás ellenére a litván szakemberek hamar megismerkedtek a számítógépes tervezéshez szükséges adatbázist, s azt a debreceni kollégák rendelkezésére bocsátották.

Többen a DATE számítástechnikai laboratóriumában is munkálkodtak az eredményes együttműködés érdekében; egyebek között „megtanították” a számítógépet orosz nyelven dolgozni, valamint a november 26-án megkapott adatbázis alapján a számítógéppel megismertették a kolhoz alaptechnológiáit. Ezután remélhető, hogy az eredeti határidő előtt készülnek el a technológiát változtató, a kolhoz matematikai modellje, a variánsok számítások, majd a döntés után a kolhoz komplett tervok.

November végén ismét küldöttség érkezett Litvániából a debreceni agráregyetemre. A két egyetem vezetői ezúttal már az együttműködés további kiselőrelésének lehetőségeiről tárgyaltak. Természetesen a számítástechnikai laboratórium munkatársaival megbeszéltek a számítógépes tervezés további feladatait is. A delegáció tagjai tanulmányozták az egyetemen folyó termelésfejlesztési, kutatási és gyakorlati szaktanácsadási munkát. Szóba került az együttműködés lehetősége a számítástechnika alkalmazásán kívül egyéb területeken is.

Az eddigi események azt mutatják, hogy új típusú, igen hatékony kapcsolatra van lehetőség a DATE, a hajdúnánási termelőszövetkezetek, a litván kutatóintézetek és kolhozok között. A tárgyalások során szó esett a számítógépes rendszerek megvásárlásáról és litvániai alkalmazásáról, közös tudományos kutatásokról, a tudományos kutatásban és a tudományos képzésben való együttműködésről, a tudományos rendezvényekről, információcseréről és a közös munka számos egyéb lehetőségéről.

Amiről utcát neveztek el Debrecenben

Homokkert

A város délkeleti szegélyén, a vasúton túli homokon, az 1861. évben szőlővel telepítették be területét, amit a föld nélküli szegények között osztottak szét.

Az 1787-ből való rendtartás artikulusai intézkedtek többek közt a kertgazda választásáról, a csöszök felfogadásáról, a dűlőutak fásításáról, az állandó kintlakás és italmérés tilalmáról.

Lőrinc naptól szüretelésig pásztorok is vigyáztak a szőlőket. Építették „állókoból” kepeleléssel, csergetéssel meg kiabálással riasztották az égi kártevőket.

Az 1860-as évektől a tulajdonosok kezdtek kitelepülni. A város attól tartott, hogy az üresen maradó lakások a belvárosi házak értékét rontani fogják.

A tanács ezután arra szorított csupán, hogy a kertlakók a közteher viselését alól ki ne vonják magukat, gyermekeiket városi iskolába járassák.

1909-ben a 2000 lakosú Homokkertet belterületi városrészé nyilvánították. Az itt élők zömét földművelők és a vasutaság képezték.

Dr. Borney József

A pszichológus válaszol

„Lappangó szerelem”. ... „18 éves gimnazista lány vagyok. Négy éve már, hogy nagyon megtetszett nekem egy fiú. Eszrevettem — a nők általában megérik ezt néha egészen apró jelekből —, hogy én is tetszem neki.

„Feleség” ... „Középfokú végzettségűek vagyunk mindketten. Boldogan élünk le házasságunk első hat évét. Soha nem volt zűrzavar, veszekedés közöttünk.

„Most mit együnk?” Negyven évvel ezelőtti ételreceptek

1945-ben, a második világháború után, a második nyomocsiágra, romhalmazok és reménytelenség között Budapestben megjelent egy kis füzet, melyet az Országos Népjóléti Intézet orvosai adtak ki a fenti címen.

BORSÓCEMEGE: Sárgaborsópürét kell készíteni, pótkávéval, melasszal vagy cukorral és tejjel (ha nincs, vízzel) kell elkeverni.

MELASZKONSZERV: vízben vagy tejben néhány kanál lisztet keverünk el és felfőzzük a keveréket. Tesztünk bele fészéssüli keves vanília, szaharint és kesztyűt.

EDÉS CIROKKASA: A megdarált csirkemaghoz feleannyi sólym lisztet, kevés szódaikarabót, kevés cukrot vagy melaszt és egy kis tejben vagy vízben elmoszt és élesztőt adunk. Kelesztés után a kapott tésztát forró sütőben pirosrá sütjük.

FÖTT KUKORICA: Vízben kell a kukoricát megfőzni, és leve józód, pótolja a hiányzó teát. Mézzel keverve, vagy melasszal leöntve csemegének számít.

DÖDÖLYE: Kukorica, köles vagy búzadaraból kását kell főzni, tesztünk bele kevés lisztet is, majd galuskákat szaggatunk, és ezeket sorjában berakjuk egy olajos vagy zsírozott tefaló edénybe. Tetejét beszózzuk mákkal vagy pirított morzsával, esetleg reszelt sajttal (ha van) vagy morzsávalos tehetőróval.

BABPÜRÉ: A tarkababot puhára főzzük, gőzben pároljuk, majd szitán áttörjük. Kevés rumot, pótkávé levét, melaszt vagy szaharint teszünk bele. Ha beürült, gesztenyepüré módjára kell elkészíteni (azaz krumplyomóval kiadagolni).

hazaadom. Egy rossz szót tölem nem hall...”
Ugy értem, ön fel van háborodva. Életréletem alkotóelemei sorában mintha a kényelmes élet című rész a rangsor elején szerepelne. Feleségétől pedig úgy tűnik, ennek biztosítását várja el Tarsa mintha eszköz lenne célja megvalósításához.

„Kismama” ... „Nagyon boldogan vállalkoztam a terhességre, boldog vagyok most is, ha arra gondolok, hogy gyermekem lesz. Ferjemmel együtt örömmel várjuk Öt. Nem merek senkinek beszélni arról az érzésről, ami egyre erősödik bennem, ahogy közeledek a szülés ideje.

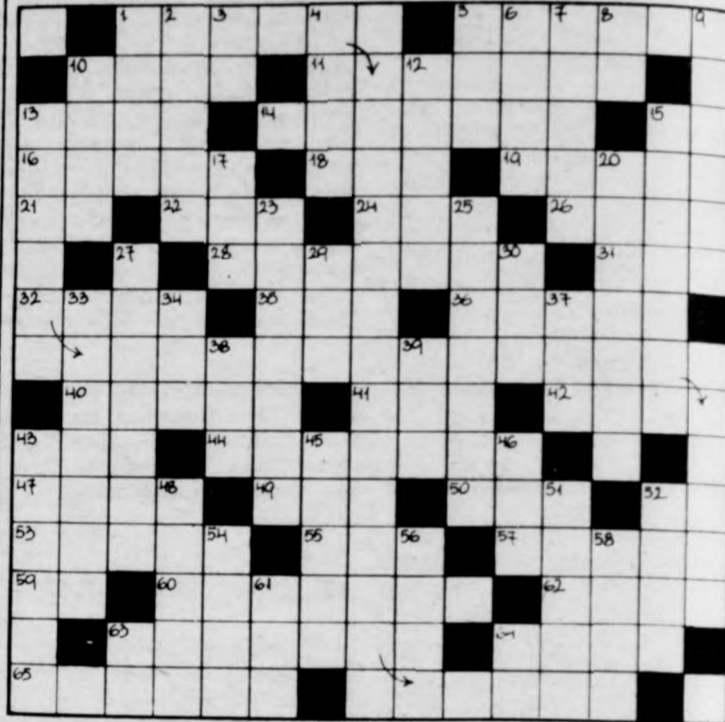
Egy kicsit mintha elbizonytalanodott volna. Valóban a számunkra ismeretlen dolgokkal való találkozás némi bizonytalanságot érzést kelt bennünk. Mivel önnek még nincsenek tapasztalatai a szülés élményéről, természetes az ismeretlennek szülő, valamilyen formában minden emberben jelen levő érzés átélése.

Leveleket, melyekben lelki problémáikról, gondjaikról írnak, kérem így címezzék: Hajdú-bihari Napló szerkesztősége, Debrecen, Pf.: 72. 4001. A borítékra írják rá: A pszichológus válaszol.

Katona Zsuzsanna Sarolta
klinikai szakpszichológus

KERESZTREJTVE

BOLONDOS KÖZMONDÁSOK

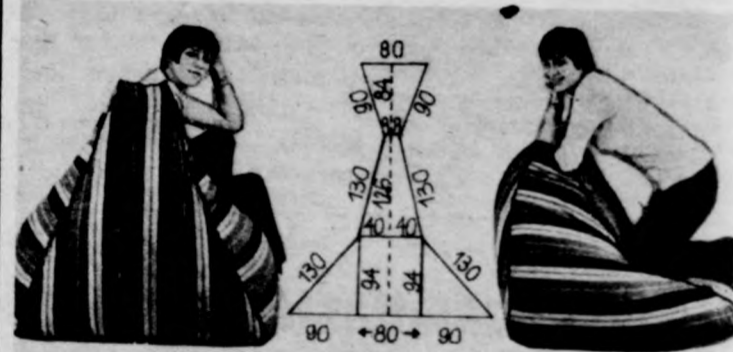
Két régi „bolondos” közmondás szerepel a rejtve vizsintes 1. és függőleges 13. számú sorában.

Vizsintes: 1. Az egyik közmondás (zárt betűk: O, D, Z, L). 5. Déli dőben táplálkozik. 10. Hűsö gyökerű mezőgazdasági növény. 11. Vitalitás. 13. Szóbotlás. 14. Varrászerűnek hitt búvós ereklje. 15. Egyforma mássalhangzók. 16. Szag, illatfranciál — magyarul: odör. 18. Vonatkozó névmás. 19. Osztrák tartomány. 21. A turf főszereplője. 22. Nagyüzemünk névbetűi. 24. Főnök idegenből átvett szóval. 26. Kis Károly. 28. Zeneszerző és hegedűművész volt (János, 1764—1820.). 31. Azóri-tengerbe ömlő folyó. 32. Az USA űrutatási hivatala. 35. Nilus német neve. 36. Alacsonyabban levő helyen. 40. Becézett Zsigmond. 41. Hónap nevének rövidítése. 42. Inni ad. 43. Irtni kell. 44. Robogó, mint gyermekjáték — névelővel. 47. Az Opera házfőrendezője volt (Gusz-táv). 49. Padlóban van! 50. Az északi sarkkör táján honos szarvasfajta. 52. 450 római számmal. 53. Elraktároz. 55. Röviden engedélyez! 57. Bekécsabai könyvkiadó és nyomdászcsalád. 60. Szintén. 60. Felelevenít. 62. Otthoni. 63. Nehezék, ellensúly. 64. ...való; rátermett. 65.

Kiegészítő, vagy új adat valamely tudományos kérdéshez.

Függőleges: 1. Az emberiség legfőbb vágya. 2. Kábitó. szer. 3. Olasz, francia név. elő. 4. Szótlan. 5. Czuczor Gergely írói álnéve. 6. Ágy — németül 7. Nem kell nekik sokat magyarázni. 8. Erdőséjlet! 9. Lengyel város. 10. „Dóra jelenti” írója. 12. Angol író (George). 13. A másik közmondás (zárt betűk: O, D, A, A). 15. Szakállvágó eszköz. 17. Rag, a -ról párja. 20. Kiemelkedő költőnek volt (Miklós). 23. Padlászoba. 25. Indító a sportversenyen. 27. Imperátor. 29. Élet — franciául. 30. Női énekhang. 33. Gyümölcszárítás. 34. Félig agilis! 37. Aladárka. 38. Régi török tiszti rang. 39. A cékla belseje! 43. Csúcsíves építészeti stílus. 45. Folyékony zsírsav keveréke. 46. Kaszáló. 48. Téli közlekedést akadályozó természeti jelenség. 51. Indiai államférfi, 1950-től miniszterelnök volt. 52. Tág. 54. „Szerte nézett, s nem... Honját a hazában” (Köl-csey). 56. G. Z., ahogy kimondjuk. 58. Légy türelemmel! 61. Kis nyaralóépület. 63. Bárium vegyjele. 64. Osztrák és francia autók jele.

Beküldendő II. 12-ig a két közmondás.

Tinik bútora — a párnafotel

A tizenévesek szívesen ülnek a földön, párnán, szőnyegen. Most bemutatunk egy ülőalkalmatosságot, amely minden tinik kedvére való: a földön van, mégis fotel; úgy lehet benne ülni, elterülni, ahogy tetszik, mivel felveszi a test vonalát. Aki ügyes, saját maga, aki kevésbé, a mama segédletével elkészítheti házi-lag. Mi szükséges hozzá?

Jó erős, strapabíró 90 cm széles anyagból (roló vagy nyugagyvaszon, kordbársony, puha műbőr stb.) 5 méter szükséges, valamint egy 50—80 cm hosszú, erős cipzár és halszivacs törmelék.

A megadott szabásraj, alapján, 10x10 centis kockahálózatra felmágyarva elkészítjük a szabásmintát (ráhagyni külön a varráshoz nem kell), majd az anyagra fektetve — próbálgatva a leggazdaságosabb megoldást — kiszabjuk az anyagot. A kiszabott darabokat összegombostúzzuk, majd összefűzeljük erősebb cérnával, és legepeljük. Tartósabb lesz, ha 2 mm távolságra kétszer tűzzük le a varrásfelületeken. A háta és az alja találkozásánál varrjuk be a cipzárat, amely 50 cm-nél kisebb ne legyen, hogy kényelmesen kitömhessük a kellő formára.

Rudnay János

Hallottam

— És milyen dől a kövér páciens, a — Csak azt ehet

A főnök cigarettáján és szigorúan fog — George! A ma — Nem, uram, a

— Mama! A tanúk, hogy rajzoljuk dom, mit rajzolják ni!

Két hölgy beszél — Vajon miről más közli vannak? — Bizonyára ugy egymás között vagy — De hiszen ez

A híres színész partnerének. — No, elég — beszélünk, Most b a legújabb alakítás

Féltékenység Amikor Franco miérr nem veszi aki ráadásul gazda — Nem vehetem — De miért kell — Miért ne? Hisz — Miért tenné? — Mert rászólg — Mivel? — Azzal, hogy e

A versíró király XIV. Lajos Boileau-t, mondjon — Azt csodálom, mondta Boileau — dával rossz versek

A kezes Balzac egyszer egy bankban. — Ekkora összeget a tisztviselő. — Keszere? Hon — Hát nincs egy — Egy van — tud előjnni, mert

HRISZTO PELITEV

Mesék, a egyet-ma

A NYÜL ÉS A KÁ

Történt egyszer, róka üldözöbe vett el lat. Nem kölesse, tott, hanem azért, volt. A nyúl pedig á tott, mert életben ak radni. De ereje gyott, és a nyúl, ho meneküljön, a partról beugrott a Kétségbeesett erőfe sikerült átúsznia a partra. A róka ne üszni, és tovább futó gázlój keressen.

A nyúl eközben elgott egy veteményes ahol jókora kápos sorakoztak. Kiválaszta legnagyobbat, és elalatta. Olykor óvat kémltet, de a rókáná sem látta.

Beköszöntött az e nyúl összekuporodott posztfajé alatt, és el

A róka átgázolt a partra, kimerülten l dett az erdőben, és e az álom.

Réggel mindkette redtek: a nyúl a nyskerben, a rók között, és mindkette voltak. A róka a nyú sésére iramodott, a dig elhatározta, hog reggelizik. Szép kény megette az egész k fejét, amely alatt el így fedezék nélkül. Odaszaladt a róka vette a nyulat, és sz bórótűl felfalta.

Hallottuk valahol

— És milyen diétát javasol, doktor úr? — kérdezi a kövér páciens, akj mellesleg szenvedélyes horgász.
— Csak azt eheti, amit kifog...

A főnök cigarettacsikkjét pillant meg az iroda padlóján és szigorúan fordul a beosztottjához:
— George! A magac ez a csikk?
— Nem, uram, az öné! Ön látta meg először!

— Mama! A tanító nénitől azt a házi feladatot kaptuk, hogy rajzoljuk le, mi szeretnénk lenni. Nem tudom, mit rajzoljak, én ugyanis férjhez akarok menni!

Két hölgy beszélget.
— Vajon miről beszélgetnek a férfiak, amikor egymás között vannak?
— Bizonyára ugyanarról, amiről mi, nők, amikor egymás között vagyunk.
— De hiszen ez szörnyű!

A híres színész hosszasan meséli sikereit beszélgetőpartnerének.
— No, elég — fejezi be végre. — Mindig csak rólam beszélünk. Most beszéljünk rólad! Mi a véleményed a legújabb alakításomról?

Féltékenység
Amikor Francois Rochefoucauld-tól megkérdezték, miért nem veszi feleségül azt a hölgyet, akit szeret, és aki ráadásul gazdag, szép és okos, ezt válaszolta:
— Nem vehetem el, mert féltékeny lennék rá.
— De miért kellene féltékenykednie?
— Miért ne? Hiszen megcsalna!
— Miért tenné?
— Mert rászolgálnék.
— Mivel?
— Azzal, hogy elvettem.

A versíró király
NIV. Lajos király megkérte udvari költőjét, Boileau-t, mondjon véleményt a verseiről.
— Azt csodálok a legjobban önben fenség — mondta Boileau —, hogy azt tehet, amit akar. Ha például rossz verseket akar írni, nyugodtan megteszi.

A kezes
Balzac egyszer 20 ezer frankot akart kölcsönvenni egy bankban.
— Ekkora összeghez kezesre van szüksége — mondta a tisztviselő.
— Kezesre? Honnan vegyek?
— Hát nincs egyetlen jó barátja sem?
— Egy van — mondta Balzac —, de az most nem tud eljönni, mert éppen javítják a cipőjét.

HRSZTO PELITEV:

Mesék, amelyek megmagyaráznak egyet-mást

A NYÚL ÉS A KÁPOSZTA

Történt egyszer, hogy a róka üldözöbe vett egy nyulat. Nem kotelességből futott, hanem azért, mert éhes volt. A nyúl pedig azért futott, mert életben akart maradni. De ereje egyre fogyott, és a nyúl, hogy megmeneküljön, a meredek partról beugrott a folyóba. Kétségbeesett erőfeszítéssel sikerült átúsznia a túlsó partra. A róka nem tudott úszni, és tovább futott, hogy gázló keressen.

A nyúl eközben elvánszorogott egy veteményeskerthez, ahol jókora káposztafek sorakoztak. Kiválasztotta a legnagyobbat, és elrejtőzött alatta. Olykor óvatosan kikémlelt, de a rókának színe sem látta.

Beköszöntött az este, a nyúl összekuporodott a káposztafek alatt, és elaludt.

A róka átgázolt a túlsó partra, kimerülten leheveredett az erdőben, és elnyomta az álmot.

Reggel mindketten felébredtek: a nyúl a veteményeskertben, a róka a fák között, és mindketten éhesen voltak. A róka a nyúl keresésére iramodott, a nyúl pedig elhatározta, hogy megelégelt. Szép kényelmesen megette az egész káposztafekjét, amely alatt elbújt, és így fedezék nélkül maradt.

Odaszaladt a róka, észrevette a nyulat, és szőröstül-bőröstül felhalta.

A tanulság: ne edd meg a káposztát, amely mögött elbújhatsz.

JÓ MESTER ÉS ROSSZ MESTER

A rossz fazekas egyszer így szólt a jó fazekashoz:
— Azt mondják, néha te is készítesz görbe köcsögöket.

— A jó mester olykor rossz holmit is készíthet, a rossz fazekas kezéből azonban sohasem kerül ki jó holmi — válaszolta a másik.

Különben, nemcsak erről van szó. Hanem főként arról, hogy a rossz mesterek mindig a jó mesterek gyenge pontjait keresik.

A TÖNK

A tönk jól szolgálta az embert. Az ember rajta vágott fát, faragta a háza javításához szükséges fadarabokat. A tönk pedig örült, hogy az ember segítségével lehet a munkájában.

Ünnepi lakoma előtt az ember a fatönkön vágta le az asztrala kerülő kisbárányt vagy kakast. Ezért az udvarban élő összes háziállat kissé félt a tönktől.

A fejsze pengéje minduntalan forgácsot és apró darabkákat hasított le a tönk kergéből, de magából a fájából is.

De a tönk éppen azért tönk, hogy ne érezzen fájdalmat, és mindez édeskeveset zavarta.

ANATOLIJ GLAGYLIN:

KONCERT

A bemondó elmosolyodott: — Most pedig kedves nézőink, a zenekar Szakan-delidze szerzeményét, a mindannyiunk által közkeletelt Második kolhozszimfóniát adja elő...

A családtagok határozott mozdulattal tölték félre kérés kezükkel a megkezdett vodkásüveget, a családnyak meglepedtek a serpenyőről, fazekakról, a diáklányok extázisba estek, a gyerekek félredobták a macijukat, és mind-mind kényelmesen elhelyezkedtek a tévé előtt.

Mitya Obolszkij, a karmester, kopogott pálcajával. Ereztem, hogy előtti a forró ihlet, miután szemem sarkával észrevette, hogy a sápadt arcú Ptuhov, az elsőhegedős, a büszke agagtán, aki nem köszönt neki vissza a folyosón, most bekéssen várja intését.

Mitya el is kezdte belelendült, nyújtotta a dallamot, majd a kezére tekerte, mintha gyapjúgombolyagból húzna fonalat. Aztán vitte tovább a témát a nagybőgősök bozótosa felé. A fűvösök szeldöntötte fain át magasba emelte a dallamban az örömet, és végigszórta a távoli kolhozmezőkön.

Amikor a zenekar rátért a második tételre, a Szagos tavaszra, be kellett volna lépniük a harsonásoknak; ekkor Mitya hirtelen látja, hogy két fűvös elvtárs abszolút nyugalommal leteszi a harsonáját, cigarettát vesz elő, és lelépni készülődik.

— Hová, hová? — kérdi Mitya. Azok meg mutogatva válaszolnak: „Cigarettaszűnet”. Mire Mitya:

— De hiszen munkában vagytok! Majd azok, kivárván a pauzát, mentegetőzve felelik: „Cigarettaszűnet mindenütt van.” Aztán eltávoztak.

No, két harsona még nem a világ, bár a lelkesedés már nem lesz a régi. Ez nem elég! Ekkor a teremben egy hölgyike jelenik meg, és va-

kor a főhős megnyeri az egyelési versenyt? Ekkor egy pofa benyomja az ajtót és elküldte magát: „Srácok, meghozták a sört! Vége a zenekarnak, véget vetnek a zenének, szétszednek a zenészek.

Fegyva bácsi, a nagybőgő marad egyedül. Hangszerének tokjából előkotor egy üveg kefir.

Ez aztán a botrány! Ilyet még nem pipáltak! A színpad falak mögött már halálra csörögtek magukat a telefonok. Micsoda futkározás, kiabálás a folyosón!

Az egyébként szimpatikus bemondónó odalejt Mityához Rögön kész a hisztéria!

— Most mivel fogja kitölteni a szűnetet, mi? Több millió néző várja, hogy mondják nekik valamit? Mi a fenét mondják?

Mitya már feladta a versenyt, megadta magát a sorsnak.

— Várjanak egy kicsit... Majd előhúzza zsebéből a kolbászos vajjas kenyérét...

AFORIZMÁK

Megkülönböztethetünk frott jogot, szokásjogot, továbbá jogtalan jogot. (József Bester)

Ha az út széli fű beleszeret a csillagba, virágot növeszt, így fejezi ki vágyakozását. (Rabindranath Tagore)

Az aforizmáiról ahhoz a jó szimatú kutya-hoz hasonlít, amelyet túl rövid lánccon tartanak. (Slawomir Wróblewski)

Ne szakíts ábrándjaiddal. Ha elhagynak, tovább létezhetsz, de már nem élsz. (Mark Twain)

Nem ok nélkül hiszik néha a bátortalanságot gögnek, ám ez annyi, mintha összetévesztenék a lányát az anyjával. (Voltaire)

Ahol minden tudás véget ér, ott kezdődik a hit. (Novalis)

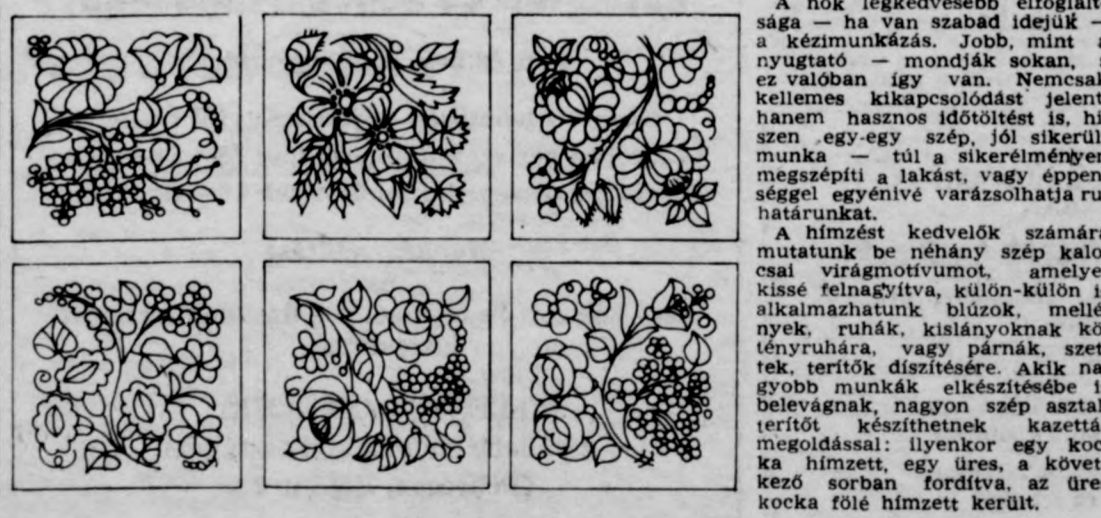
Sok hibának az az oka, hogy nem, vagy túl ritkán szakítják felbe a szónokokat. (Bertold Brecht)

Nem diszitiszül — biztonság kedvéért viselünk álarcot. (József Bester)

A hangszínből következtetni lehet a hangolóra. (Slawomir Trocki)

Ha kitarasz a helyeden, az gyakran annyit jelent, mint ha előrelépnél. (Krecia P.)

SZABAD IDŐBEN - KÉZIMUNKA

Bélyeggyűjtőknek

DUNA-HIDAK

A Magyar Posta előreláthatólag február 12-én a Duna hídjait ábrázoló blokkot és bélyegeket sorozatot bocsát ki. A bélyegek Novi Sadtól (Cjvidéktől kiindulva) felfelé haladva tárjak elénk a folyó partját összekötő különleges alkotásokat. Hazánkban a bajai híd, valamint a budapesti Margit-híd képviseli. Ez követi Bratislava új büszkesége, az egy pilléres híd, magyar tervezők és munkások műve. Bécs és Linz után a záróként Regensburg bolíves köhídjában gyönyörködhetünk. A bélyegeknek utalnak a megőrzött városok szépségére, jellegzetes épületek körvonalai szolgálnak háttérként. Budapestet a Mátyás-templom, Pozsony a Vár környéke, Bécs például a Stephanskirche idézi elénk. A blokk kerete a Duna útját ábrázolja Közép-Európa térképén, a bélyegeket a magyar főváros játképe díszíti, közepén az Erzsébet-híd körvonalai.

A sorozat 440 300 fogazott és 8800 vágott példányban készül, a blokkból 278 300 fogazott és 10 300 vágott darabot adnak ki. Az újdonságot Zsita Szabolcs grafikusművész tervezés alapján az Állami Nyomda osztályával állítja elő.

Magyar bélyegen hidak már többször szerepeltek. Közülük az elsőként épített Lánchíd Budapest jelképe lett, megjelent már az 1941. évi Széchenyi-sorban 1945-ben a Dunában benn álló pillérek képe buzdít újlépítésre. Ez a híd a filatelisták kíváncsian megvárják az új bélyeg kiadását, mivel három blokk megvételével járultak hozzá az újlépítés költségeihez. A harmadik blokk méretében is nagy, ez a kiadvány a mai napig a legnagyobb névértékű bélyeg, értéke szintén magas, 6500 forintot áll az árjegyzékben. Legutóbb az Európai Biztonsági és Együttműködési Konferencia eredményeire emlékeztetett a Lánchíd nemes ívetlen estű fénye, mert a híd emberi kapcsolatok, kultúrák és nemzetek együttműködését jelképezi.

ÚJDONSÁGOK

Felaras kiadvánnyal támogatja a sportot a német posta. Tekebábú és kenuzó díszli a bélyegpárt. A berlini posta egyidejűleg kiadott címetelt a „Kosárlabda EB-t és az asztalitenisz-szövetség jubileumát népszerűsíti. Eléri-e a gyűjtők száma a 20 milliót az Egyesült Államokban? Egyesek sokallják a számot, mások szerint még többen érdeklődnek a bélyegekről. Pontosan dönteni nehéz, mert a számot befolyásolja az, hogy ki tekinthető gyűjtőnek.

Svájc első sorozata négy, eléggé eltérő 1985. évi eseményre figyelmeztet, Centenáriuma áll a személyvonatok vasutasainak szövetsége, 2000 éve lakott a ladinok földje, konferenciát tartanak a völgyszáró gátrakról és jubileumot ünnepelnek a Genfi-tó mentől. Ez utóbbiak 100 év alatt 75 ezer fülöklőt mentettek ki a tóból.

A katonák díszes egyenruhában sorakoznak Portugália bélyegein. Diszteleznek a gyalogosok, a huszárok és a tüzérek. Ijesztően hat a negyedik címetlen az atom elleni védelemre felkészült műszakiak védőöltözete.

INGATLAN

Eladó 2 x 2 szoba, öszi-komfortos családi ház...

Eladó Debrecenhez közel, műút mellett 300 négyzetméter területen...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

Eladó Alsóújvási szakszövetkezetben levő 400 négyzetméter pöszméték...

APRÓHIRDETÉSEK

Városközpontban nagy méretű tanácslakást...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Városközpontban azonnal beköltözhető kétszobás-étkezős, OTP-s lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Eladó 2 + 2 fős szoba, III. em. szövetkezeti lakás...

Jó állapotban levő R-16-os gépkocsi...

Eladó Lada 1600-as, PG frsz. 37 000 km-t futott...

PG frsz. Skoda 120 L gépkocsi...

6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Eladó 6 éves Lada 1600-as 40 000 km-rel, friss műszaki...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Elvettétem január 29-én a 3-as autóbusszon pénztárkönyvet...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Halálozás: Fájó szívvel tudatjuk, hogy GAL BELÁNE...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Köszönetnyilvánítás: Köszönetet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz...

Alábbiakban közöljük az 1985. január havi „Topán-kedd” alkalmával kisorsolt sorsjegyek számait: TOPÁN 1. SZ. BOLT: 11 713, 11 723, 11 724, 11 729, 11 733, 11 734, 11 746, 11 754, 11 758, 11 763.

EXPRESSZ: Salgótarjánban 1. e. 56 négyzetméteres 1 + 2 fős szobás tanácslakásom...

A TIGÁZ KÖZPONT felvételre keres: műszaki fejlesztőt gépész vagy automatizálási üzemmérnöki képzés esetén 3 éves gépészmérnöki képzés esetén 5 éves gyakorlattal.

Dolgozókat alkalmaznak: Nyomdai revíziós munkára délután, esti elfoglaltsággal teljes munkaidős adminisztrátor keresünk.

A Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat felvesz húsipari munkákhoz szak-, betanított és segédmunkásokat heti 40 órás munkarenddel.

A DEBRECENI BAROMFI-FELDOLGOZÓ VÁLLALAT azonnali belépéssel felvesz 1-2 műszakos beosztás mellett csomagolószobához, daraboláshoz és feldolgozáshoz női és férfi dolgozókat.

Keresünk megfelelő végzettséggel ágazatvezető gépvezető gépek üzemeltetésének irányítására. Fémipari melléküzemágunkhoz hegesztőt, lakatost.

A HEKVA Kisvállalat rádió-, tv-műszerészeket és segédmunkást alkalmaz azonnali felvételre a h.-dorogi, h.-nánási és h.-böszörményi szervezetei.

A BÁBOLNAI MEZŐGAZDASÁGI KOMBINÁT kistermelők részére naposcsibét értékesít Tetra H vegyesivarban Marek-oltással 9,60 Ft/db.

Eredményérdeklők számára: az alábbi címre kérjük elküldeni: Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát kereskedelmi irodája.

AZ ALAKU műszaki feladatokra 1 fő főnök: A BME Villamos elvégzése, teleakusztikában való.

A Hajdú Kórház-Rendelő (Debrecen) pályázati felhívás: Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felelősen halottunk.

Építkezés: Hőszigetelő, rövid távú, közületek és kiszolgálók. Várjuk a jelentkezéseket.

Nagy gyakorlati középfokú végzettséggel rendelkező gépjárműjavító műhely-vezető gépjármű-üzemeltető alkalmazunk.

Közgazdasági végzettséggel rendelkező számviteli osztályvezető: (Kishegyesi út) A személyes egy.

DEBRECEN: Modern lakás, rusztikus bútorok, egyedi díszítés.

MINTA: Debrecen, Győr, AGRIA, BÁCSONY: egyedi díszítés, Széchenyi, Fiumei.

Eredményérdeklők számára: az alábbi címre kérjük elküldeni: Bábolnai Mezőgazdasági Kombinát kereskedelmi irodája.

INGATLAN

Eladó 2 x 2 szoba, összkomfortos családi ház két garázzsal, kövesít...

APRÓHIRDETÉSEK

Eladó Debrecenhez közel, műút mellett 300 négyzetméteres területen 3 szobás lakóház...

Jó állapotban levő R-16-os gépkocsi

Eldadó Lada 1600-as, PG frsz. 37 000 km-t futott, újszerű állapotban...

BÜTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása, Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

ÉPOLET-KARBANTARTÓ

1985. évből az alábbi szolgáltatásokkal áll a megrendelő rendelkezésére...

ÁLLÁS

Mestervizsgálóval rendelkező cukrász keres „Másdollár” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Kisgyermek felügyeletét egész léten vállalunk. „Öröm” jellegre a kiadóra.

ÁLLÁS

Eldadó egy üzempépes állapotban levő LO 250 1 típusú Robur autóbussz. Cím: ESZKV Hajdúnánás. Telefon: Hajdúnánás 117. Tel: 72 560.

ÁLLÁS

Lada 1200-as megkímelt állapotban eladó. Garázsban tartott, 3 éves műszakilag vizsgázott. Telefon: 26-946.

HALÁLOZÁS

Fájó szívvel tudatjuk, hogy GÁL BELÁNE Kovács Julanna, az Egységügyi Szekciós dolgozója, 45 éves korában, rövid, súlyos szenvedés után elhunyt.

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk a hajdú-böszörményi Vörös Csillag Tsz. dolgozóinak és munkásoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, CSOKA SÁNDOR temetésén megjelentek...

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, TERDİK LASZLO temetésén megjelentek...

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, KADÁS ISTVAN temetésén megjelentek...

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, ESZENYI IMRENE temetésén megjelentek...

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, ÖZV. FOLDVARI LAJOSNE temetésén megjelentek...

Köszönetnyilvánítás

Köszönet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat, MAGYAR SÁNDOR temetésén megjelentek...

Alábbiakban közöljük az 1985. január havi „Topán-kedd” alkalmával kisorsolt sorsjegyek számait: TOPÁN 1. SZ. BOLT: 11 713, 11 723, 11 724, 11 729, 11 733, 11 734, 11 746, 11 754, 11 758, 11 763.

A TIGÁZ KÖZPONT felvételre keres: műszaki fejlesztőt gépész vagy automatizálási üzemmérnöki képesítés esetén 3 éves, gépészmérnöki képesítés esetén 5 éves gyakorlattal, belső ellenőri munkakörbe.

A DEBRECENI BAROMFI-FELDOLGOZÓ VÁLLALAT azonnali belépéssel felvesz 1-2 műszakos beosztás mellett csomagoláshoz, daraboláshoz és feldolgozáshoz női és férfi dolgozókat.

EXPRESS Salgótarjáni l. c. 56 négyzetméteres 1+2 fős szobás lakóház eladó. Szabó Pál u. 31. Napocsibe azonnal szállítható, lózsá, Harmat út 45. sz.

Dolgozókat alkalmaznak Nyomdai revíziós munkára délutáni, esti elfoglaltsággal teljes munkaidős adminisztrátor keresünk. Hajdú megyei Lapkiadó Vállalat, Tóthfalusi tér 10.

Keresünk megfelelő végzettséggel ágazatvezető üzemgazdász gépek üzemeltetésének irányítására. Fémipari melléküzemágunkhoz hegesztőt, lakatosot. Hadháztéglás, BOCSKAI MGTSZ

A ZSADÁNYI MAGYAR-LENGYEL BARÁTSÁG TSZ MAGTÁRÁBAN az alábbi terményfeladások kaphatók: 30 négyzetleltételek térítés ellenében házhoz szállítunk.

A Hajdú-Bihar megyei Állatforgalmi és Húsipari Vállalat felvesz húsipari munkához szakbetanított és segédmunkásokat heti 40 órás munkarenddel.

A BÁBOLNAI MEZŐGAZDASÁGI KOMBINÁT kistermelők részére napocsibét értékesít Tetra H vegyesivarban Marek-oltással 9,60 Ft/db

AZ ALAKU műszaki feladatok 1 fő főnök. A BME villamos elvégzése, telep akusztikában való az Űkerti Debrecen pályázat. A Hajdú Kórház-Rendelő (Debrecen) pályázat főenergetikus egyetemi vagy energ. Berezés a 14. a fenti címről a megjelen. Építkezés Hőszigetelés, rövid, közületeket és kiszolgálunk Várj. KARC Nagy gyakorlattal középfokú végzettséggel rendelkező gépjárműjavító műhely-vezető gépjármű-ügynök alkalmazunk „60 gépjármű” jellegű kiadóra kérjük a jelentkezéseket. Közgazdasági és végzettségű számvető osztályvezető (Kishegyesi út A személyes egy DEBRECEN Modern lak rusztikus bú MINT Debrecen Gyár AGRIA, BÁCSEK egyes t. DÍJ Szív Fimol. HÉHÉ, kedd, me est. Eredményérdeklő gyakorlattal rendelkező pénzügyi és számviteli közgazdasági egy fővezető k vezetői munk. Jelentkezéseket a kiadóra kérünk

AZ ALAKULÓ VÁROSI TELEVÍZIÓ

műszaki vezetői és technikai feladatok ellátására 1 fő főállású dolgozót keres

FELTÉTEL:
A BME Villamosmérnöki kar híradástechnikai szak elvégzése, teletmatikában, videotechnikában és akusztikában való jártasság vagy hasonló érdeklődés.
JELENTKEZÉS:
az Újkeri Általános Művelődési Központ Debrecen, Jerikó utca 17-21. sz. igazgatójánál lehet pályázat benyújtásával személyesen.

A Hajdú-Bihar megyei Tanács Kórház-Rendelőintézete főigazgató főorvosa (Debrecen, Bartók Béla út 4. 4043)

pályázatot hirdet főenergetikus munkakör betöltésére

FELTÉTEL:
egyetemi vagy főiskolai végzettség, felsőfokú energetikus tanfolyam.
Bérezés a 14/1983. (XII. 17.) ÁBMH sz. rendelet alapján.

Pályázatot a fenti címre kell eljuttatni, legkésőbb a megjelenéstől számított 14. napig.

Építkezők, figyelme!

Hőszigetelő hungaropán üveg gyártását vállaljuk

rövid határidőre

bármilyen méretben! Kizárólag és magán személyeket egyaránt kiszolgálunk egyéni megrendelés esetén is. Várjuk megrendeléseiket!

KARCAGI ÜVEGGYÁR

5309 Berekfürdő

Nagy gyakorlattal, középfokú végzettséggel rendelkező gépjárműjavító-műhely-vezetőt és gépjármű-ügyintézőt alkalmazunk

„60 gépjármű” jellegre a kiadóra kérjük a jelentkezéseket

Kommunális Szolgáltató Ipari Szakcsoport

vállal

vízvezeték, víz, gáz, központi fűtés, csatorna, nyílt árok, járda felújítását és kiegészítését, esetleges tervezését.

Cím:

Debrecen, Lehel u. 10.

Telefon: 15-600

Közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettséggel, gyakorlattal rendelkező

számviteli és pénzügyi osztályvezetőt alkalmazunk

JELENTKEZÉS

a Debreceni Bútorgyár (Kishegyesi út 13. sz.) személyzeti vezetőjénél. A személyes megjelenés alkalmával kérünk egy részletes önéletrajzot

DEBRECENI BÚTORGYÁR

Modern lakószobák, kárpitos garnitúrák, rusztikus bútorok és kiegészítő kisbútorok, íróasztalok

MINTABOLTUNKBAN

Debrecen, Bartók Béla út 15. szám.

Gyárunk termékein kívül az AGRIA, BÁCSCA, IPOLY, SZATMÁR ÉS MÁS BÚTORGYÁRAK egyes termékei is megtalálhatók.

Díjtalan házhoz szállítás.

Szövetváltásnál lehetőség.

Fizetés OTP-hitellevéllel is!

NYITVA TARTÁS:

Hétfő, kedd, szerda, péntek napokon 9-17 óráig, csütörtökön 9-13 óráig, szombaton 8-13 óráig

Eredményérdekltségű költségvetési intézmény gyakorlattal rendelkező pénzügyi és számviteli főiskolai vagy közgazdasági egyetemi végzettségű

fővezető keres vezetői munkakör betöltésére

Jelentkezéseket „Perspektíva 1985” jellegre a kiadóra kérünk.

SPORT • SPORT • SPORT • SPORT

Ma Hajdú-Bihar 13 helyén:

Olimpiai ötpróba - gyalogtúra

Országos február 2-án kezdik az Olimpiai ötpróba kétéves programját. Ezúttal húsz kilométer a kitűzött cél, mégpedig gyalogosan, s ezt a távot öt órán belül kell megtenniük a próbázóknak. A teljesítők ezzel egy pontot szerezhetnek. (A két év alatt tíz pontot gyűjtők sporttáskát, a húsz pontot szerzők pedig egyedi sportfelszerelést kapnak.)

Tavasza készülnek a kosaras lányok

„Kabatösszehúzó”, kemény tel uralodik az utcán, de a Nyomatód utcai iskola tornatermében a kosaras lányoknak inkább melegük van a medencelabdá-gyakorlatoktól. Itt készül a DUSE női csapata az NB II tavaszi fordulóra. Az edzéseket Farkas István, az Agrártudományi Egyetem testnevelő tanára irányítja. Az edzés végén — míg a lányok a leveztető gyakorlatokat végezték — ültünk le beszélgetni.

— Mikor kezdődött a felkészülés és hetente hányszor gyakorolnak a lányok?

— Január 8-án tartottuk az első edzést az évben, és minden héten három tornatermi tréning van, amit kiegészít egy vasárnapi futás.

— Milyen az őszi mérlege a csapatnak, és mennyire elégedettek a helyezéssel? Milyen folytatást terveznek a tavaszi fordulókban?

— Az őszi idény még nincs befejezve, sok mérkőzést csak a tavaszi rajt előtt, februárban játszanak le. Nekünk egy mérkőzés maradt erre az időre, ezt február 9-én játszunk le. Várhatóan a 3-4. helyen fordulunk. Nem vagyunk szerencsés csapat, hisz a négy vereségből több esetben a hosszabbításban kaptunk ki egy ponttal. Az is nehezítette a munkánkat, hogy néhány rutinos versenyző, aki meghatározta a csapat eredményességét, befejezte a versenyzést, és ezek helyére fiatalok kerültek. A célunk azonban ilyen helyzetben is a dobogóra kerülés. Az jelenthet akadályt, ha kulcsembereink közül sérülnek meg.

— Beszéltek arról, milyen személyi változások voltak a csapatban. Milyen összetételű az együttes és mennyire szervezett az utánpótlás biztosítása?

— Tizennégyen kezdtük a felkészülést, amely még kiegészül a serdülő csapatból két emberrel. Ennek a keretnek egyharmada egyetemista, egyharmada középfokú, a többiek pedig már dolgoznak. Sajnálom, hogy az egyetemre került több jó képességű kosárlabdázó lány nem vállalta az NB II-t a megterhelő tanulás miatt. Szükség lenne rájuk, hisz középfokú iskoláink nagy része

Felvétel a TF-re

A Magyar Testnevelési Főiskola az 1985-86-os tanévre felvételt hirdet:

1. Edzői szak nappali tagozatra (tanulmányi idő 3 év, képesítés: okleveles szakedző) atlétika, kézilabda, kajak-kenu, evezés, röplabda, úszás és vívás sportágakban.
2. Edzői szak levelező tagozatra (tanulmányi idő 4 év, képesítés: okleveles szakedző) atlétika, cselgáncs, evezés, kézilabda, öttusa, röplabda, súlyemelés, tájékozódási futás és műugrás sportágakban.
3. Sportszervezői szak levelező tagozatra (tanulmányi idő 4 év, képesítés: okleveles sportszervező).
4. Tanári szak nappali tagozatra (tanulmányi idő 4 év, képesítés: középfokú testnevelő tanár).

ÉREMÁTADÁS

A Rózsakert vendéglő különterében rövid ünnepség, majd azt követő vacsora keretében került sor a DMVSC női kézilabdázóinak köszöntésére. A debreceni lányok az elmúlt évben az MNK küzdelemsorozatában harmadik helyen végeztek.

A szakosztály elnöke, Engi Sándor röviden méltatta a csapat tavalyi teljesítményét, majd az új esztendő feladatait ismertette. Kiemelte, hogy a magas szintű szakmai munka és a jó csapatszellem biztosíték arra, hogy az 1985-ös bajnoki évadban is a mezőny első harmadában végezzenek. A szakosztályvezetés nevében köszönetet mondott a társadalmi aktíváknak, a bázisvállalatok kollektíváinak és az egyesületi vezetőknek a jelentős erkölcsi és anyagi támogatásért.

Az MNK bronzérmes Hárpáti Béla, a megyei kézilabda-szövetség elnöke nyújtotta át a csapat tagjainak és Komáromi Ákos edzőnek.

Ezt követően Kulcsár József, a Debreceni MÁV-Igazgatóság igazgatója köszöntötte a sikeres szereplés résztvevőit. Hangsúlyozta, hogy a DMVSC szakosztályai közül a labdjátékok művelői — köztük a kézilabdások is — nagy tömegeket vonzanak a lelátókra, a sportcsarnok nézőterére. A sportolónak elsődrendű feladatai között kell legyen a jövőben ennek a közönségnek az igényes szórakoztatása. Kérte, hogy erre megkülönböztetett figyelmet fordítsanak. Elmondta, hogy a gazdasági helyzet feszíti a tevénytől ellenére a MÁV Debreceni Igazgatósága úgy, ahogy azt eddig is tette, a jövőben is igyekezni fog arányosan részt vállalni abban, hogy a DMVSC sportolói zavartalanul készülhessenek sportágukban, és eredményesen szerepeljenek a bajnokságokban és a versenyeken.

HÉT VÉGI SPORTMŰSOR

Február 2., szombat

Asztalitenisz
Püspökkladányi Zója Általános Iskola tornaterme, 8.: Körzeti újonc, serdülő, ifjúsági leány és fiú bajnokság.
Berettyóújfalu, 9.: A Felszabadulási SZÓVOSZ Kupa '85 női, férfi megyei döntő, egyéni és páros versenyszámokban.

Atlétika
DMVSC nagyerdői futófolyosója, 10 és 14.: A D. Sportiskola verseny Hajdú-bihari, illetve szabócs-szatmári részvevőkkel.

Labdarúgás
Vágóhid utcai sporttelep, 10.: D. Kinizsi-D. I. Universitas (Szabó J., Csicsódi, Farkas).
DMVSC nagyerdői (Oláh G.) sporttelepe, 11.: DMVSC-utánpótlás-Nagyerde (Papp Cs.). Előkészületi mérkőzések.

Ökölvívás
Hajdúsámsoni művelődési ház, 16.: A DSI fiataljainak bemutatója.

Sakk
Kabal művelődési ház, 9.: A püspökkladányi körzet ez évi női, férfi egyéni bajnoksága.
SZMT-székház (Debrecen, Péterfia u. 2. sz.), 9.30.: A Közalmozottak Szakszervezete és a Magyar Hírlap ez évi országos csapatversenyének területi döntője Békés, Szolnok Szabolcs-Szatmár és Hajdú-Bihar győztes csapatainak részvételével.

Tömegsport
Az olimpiai ötpróba 20 km-es gyalogtúrája. Rajt 8.30-kor: Debrecen (gyógyfürdő egyetem felől) bejárata). Hajdúböszörmény (MHSZ-léte), Hajdúszoboszló (közgazdasági kollégium), Hajdúnánás (gimnázium), Berettyóújfalu (TIVIZIG kultúrterem), Püspökkladány (sportcsarnok), Balmazújváros (sportcsarnok), Hajdúdorog (sportpálya), Biharkezes (gimnázium), Polgár (művelődési ház), Hadháztámasz (Bocskai), Derecske (művelődési ház), Nádudvar (indulás 8-kor a művelődési otthonról Miskolcra, autóbusszokkal).

Február 3., vasárnap

Kézilabda
Városi sportcsarnok, 9.: Derecskei Vörös Csillag-DMVSC (női, Sebők Tibi A.), — 10.10.: D. MEDICOR-D. Dózsa (férfi, Nádásdi, Pestli), — 11.20.: Mátészalkai MTK-D. Kinizsi (női, Tiba K.), — 12.30.: Mátészalkai MTK-Tiszavasvári Lombik (férfi, Nádásdi, Pestli), — 13.40.: Nyírbátori Bátor-Nádudvari Vörös Csillag (férfi, Nagy M., Talzs), — 14.50.: D. MEDICOR-D. Közdüi Építők (női, Sebők, Tibi A.).

Püspökkladányi munkacsarnok, 8.30.: Kaba-Püspökkladányi Zöld Mező (ifjúsági), — 9.30.: Hajdúszoboszló-Komádi (felöltött), — 10.30.: Komádi-Kaba (ifjúsági), — 11.30.: Földes-Nádudvari (felöltött), — 12.30.: Nádudvari Komádi (ifjúsági). A téli női terembajnokság második fordulójának mérkőzése.

Sakk

Hajdúszoboszló, 10.: H. Gázláng-Gyöngyös. — Kabal Cukorgyár, 10.: Kaba-Nyíregyházi SZAEV. OB II-es csapatbajnoki mérkőzések.

Teke

DMVSC nagyerdői autópályája, 11.: DMVSC-Szentmihályi MÁV (női), — 12.30.: DMVSC-Ceglédi Közeg (férfi). OB II-es csapatbajnoki mérkőzések. Berettyóújfalu Kórház SE pályája, 9.: Körzeti és városi serdülő, ifjúsági egyéni bajnokság. Nevezés a helyszínen.

Természetjárás

Kereskedelmi és Vendéglátóipari Szakközépiskola, 9 és 10.: A XXII természetbarát hét megnyitója, a Fazekas Mihály (úttörők) és a Hatvani István (középfokú iskolások és felnőttek) elméleti versenye.

Sorokban

DMVSC-D. UNIVERSITAS előkészületi labdarúgó-mérkőzést rendeznek február 4-én, hétfőn délután 1 órai kezdettel Debrecenben, az Oláh Gábor utcai sportkomplexumban (a játékevezetői hármast: Fazekas Hunyadi, Csicsódi). Háromnegyed 3-tól DMVSC-utánpótlás-Hajdúböszörmény edzőmérkőzést is játszanak.

A DERECSKEI AFESZ kispályás labdarúgócsapata Salgótarjánban részt vett a ZOLDKER Kupa téli teremturnán. A 12 csapat küzdelmét a derecskeiek nyerték, és részt vehetnek az évi országos döntőn.

A BECSI FEDETTPÁLYÁS nemzetközi atlétikai viadalon három magyar versenyző is győzött. A női távolugrásban Ványek Zsuzsa 6,32-vel, a férfi 200 méteren Nagy István 21,36-tal, a háromugrásban Kiss Tibor 15,91 méteres teljesítménnyel lett első.

SPORTEGYESÜLETI KÖZGYŰLESEK. Február 5-én, 18 óra: Hajdúszoboszló Buzakalás SE (tsz-klubban), 7-én, 14.30-kor: Debreceni BHG SE (Köntűgátsor).

HAJDÚSZOBOSZLON asztalitenisz-bajnokságot rendeztek. A győztesek: Lányok: Ujoncok: Farkas (3. sz. Alt. Isk.). — Serdülők: Szital (5. sz. Isk.). — Ifjúságiak: Szital. — Felnőtt: Ujoncok: Elek (H. Gázláng). — Serdülők: Elek. — Ifjúságiak: Kozma (H. Gázláng).

LYONBAN FOLYTATODOTT a nemzetközi férfi kézilabdatorna. Magyarország együttese — bár az első félidőben akadékos nehézségei — javított, legyőzte Franciaország B válogatottját. Eredmények: Magyarország-Franciaország B 24-17, Franciaország A-Izland 19-16, Csehszlovákia-Izrael 26-17. Az állás: Franciaország A és Csehszlovákia 4-4 pont, Izland és Magyarország 2-2, Franciaország B és Izrael 0-0.

WIJK AAN ZEE-BEN a 11. fordulóra került sor a nemzetközi sakkviadalon. Portisch Lajos világgal játszott a hazai Timman ellen. Erőpróbajuk nem tartott sokáig, mert Portisch 10 lépés után döntetlent ajánlott, amit a holland elfogadott. Portisch jelenleg a szovjet Romanyisinnel osztja a 6-7. helyet 5,5 ponttal. Az élcsoport: Timman 8 pont, Nunn 7, Lovron, Beljavszkij Georgiev (bolgár) 6-6.

A HÉT VÉGEN már nemesak magyar csapatok mérkőznek külföldön (a Videoton Kínában, az Eger Lengyelországban), hanem hat ország együttesei (Dinamo Minszk, Favoriti AC, Karl-Marx-Stadt, GKS Katowice, Olomouc, Szpartak, Szabadka) Magyarországon is vendégszerepelnek. Ezen kívül a szombati műsorban már lesz egy NB I-es találkozó is, a Vassas és a Bp. Honvéd között.

ULEST TARTOTT a Magyar Ökölvívó Szövetség elnöksége. Meghívották az EB szervező bizottság jelentését, s megállapították: jó útemben haladnak az előkészületek, Papp László a válogatott felkészülését ismertette, jelentése elismerést aratott. Már végleges, hogy pécsi kesztyűben lépnek szorítóba a budapesti Európa-bajnokság résztvevői. Az Európai Amatőr Ökölvívó-szövetség már 1981-ben Tamperében hivatalos versenykesztyűként fogadta el a Hunor Kesztyű- és Bőrruházati Vállalat „Rias” márkaneven ismert termékét.

ZABRZE-BAN nemzetközi teremlabdarúgó-torna kezdődött négy ország együttesének részvételével. Magyarországot az Eger képviseli. Az Eger rajta nem sikerült, annak ellenére, hogy Horváth István három gólt szerzett, a Magdeburg 6-3 (3-1) arányban jobbnak bizonyult.

Piaci árak

Table with 5 columns: Debr., H.-bősz., H.-nán., B.-újf., H.-szob. and rows of market prices for various goods like Burgonya, Sárkarepa, Gyökér, etc.

SZIVATTYÚTELEP TISZACSEGÉN. Folytatódnak a tisztasági szivattyútelep építési munkái.

EGYÜTTMŰKÖDÉS. Műszaki tudományos együttműködési szerződést írt alá a Hungária Műanyag-feldolgozó Vállalat az NPO „Plasztik” szovjet vállalatával.

ARANYLAKODALOM. Ötvenéves házassági évfordulóját ünnepli Debrecen-Bánkon Szabó András és felesége, Major Etelka.

GYERMEKEKNEK. Gyermekek részére hirdet tanfolyamokat (szabás-varrás, sakk, fotó, himző, szövő) a Horváth Árpád Művelődési Ház (Debrecen, Süveg u. 3.).

Február 1-én megnyitott Debrecenben, a Csapó utca 82. szám alatt a Művelő Nép Könyvtérrel járó állománykönyvesboltja.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: D. KARÁDI KATALIN - TEL.: 12-144

VÁRHATÓ IDÓJÁRÁS az ország területén szombat estig: Nyugat felől tovább növekszik a felhőzet, és egyre több helyen várható eső.

1985. FEBRUÁR 2., SZOMBAT. KAROLINA, AIDA NAPJA. A Nap kél 7.10 - nyugszik 16.47 órakor

ÉVFORDULÓNAPTÁR. Száz évvel ezelőtt, 1885. február 2-án született, és 40 éves korában, 1925-ben halt meg Mihály Frunze szovjet-orosz forradalmár.

PROGRAMOK

Február 2., szombat. Debrecen. 9-től 17.00 óráig: A megyei könyvtárban árusítás kislejelezett újságokból.

Mozart-hangverseny

Az Országos Filharmonia IV. B. bérleti hangversenyei február 4-én, hétfőn este fél nyolckor rendezi meg a Bartók teremben.

Péter (hegedű), Nagy Sándor (mélyhegedű). Műsor: Mozart: Figaró házassága - nyitány, Szimfónia koncertante, Esz-dúr, Bella mia fiamma - hangversenyári, D-dúr (Haffner) szimfónia.

A lottó nyerőszámai: 9, 46, 66, 67, 84

Közlemény

A Hajdú-bihari Napló február elseji számának 3. oldalán Vátozatok Volán-témára címmel cikket közlünk Földessy Dénestől.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV • RÁDIÓ

MOZI. Hombajó bokszoló (olasz). Kiemelt helyár: 27, 18, 8 Ft. Kedvezmények nem érvényesek! Vig ma, vasárnap n. 10. hn. 6. n. 9. Meteor ma, vasárnap 3.

Nemzetközi teremlabdarúgó-torna. 16.40 Alpezi sí VB. Női lesiklás. 17.35 Gólyavári esték. A klasszikus fizika kiteljesedése és bukása. 18.25 Kék fény. (ism.). 19.25 Iskolatév. 20.00 A zsebpénz. Francia film. 21.40 Képzőművészet.

nyomdákig. Kner Izidor, a nyomdalanló 21.10 Sir Kán, Bagira és a többiek Svéd Ismeretterjesztő rövidfilm. Az oroszlanok erdeje. 21.55 Képzőművészet.

Hírek. Utközben. 13.05 Miska levesteladása. 13.45 Időjárás- és vízállásjelentés. 14.00 Magunkat ajánljuk! Mi történt? 15.00 Hírek Kíváncsi. 16.05 En soha nem voltam művész, csak Irma néni... 16.58 Műsorismertetés. 17.00 Hírek. Utközben. 17.05 Johnny Mathis énekel. 17.30 Belépés nemcsak tornacipőben. 18.30 Slágerek mindenkinek. Közben: 19.00-19.05 Hírek. Utközben. 19.45 Mesélő mikrofon. 20.40 A Karácsony népzenei felvételei. 21.00 Hírek. Utközben. 21.05 Szivárvány. A társaságról (ism.). 22.30 Noták. 23.00 Hírek. Időjárás. Sport. 23.15 A mai dzsessz. 24.00-6.00 Éjféltől hajnalig.

3. MŰSOR: 7.00 Román nyelvű nemzetiségi műsor. 7.30 Szlovák nyelvű nemzetiségi műsor. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.08 A kiállítottak programjából. 8.11 Sztérek beállított műsor. 8.17 Sztérek beállított műsor. 8.30 Slágerek mindenkinek. 8.35 Slágerek mindenkinek. 8.40 Slágerek mindenkinek. 8.45 Slágerek mindenkinek. 8.50 Slágerek mindenkinek. 8.55 Slágerek mindenkinek. 9.00 Slágerek mindenkinek. 9.05 Slágerek mindenkinek. 9.10 Slágerek mindenkinek. 9.15 Slágerek mindenkinek. 9.20 Slágerek mindenkinek. 9.25 Slágerek mindenkinek. 9.30 Slágerek mindenkinek. 9.35 Slágerek mindenkinek. 9.40 Slágerek mindenkinek. 9.45 Slágerek mindenkinek. 9.50 Slágerek mindenkinek. 9.55 Slágerek mindenkinek. 10.00 Slágerek mindenkinek. 10.05 Slágerek mindenkinek. 10.10 Slágerek mindenkinek. 10.15 Slágerek mindenkinek. 10.20 Slágerek mindenkinek. 10.25 Slágerek mindenkinek. 10.30 Slágerek mindenkinek. 10.35 Slágerek mindenkinek. 10.40 Slágerek mindenkinek. 10.45 Slágerek mindenkinek. 10.50 Slágerek mindenkinek. 10.55 Slágerek mindenkinek. 11.00 Slágerek mindenkinek. 11.05 Slágerek mindenkinek. 11.10 Slágerek mindenkinek. 11.15 Slágerek mindenkinek. 11.20 Slágerek mindenkinek. 11.25 Slágerek mindenkinek. 11.30 Slágerek mindenkinek. 11.35 Slágerek mindenkinek. 11.40 Slágerek mindenkinek. 11.45 Slágerek mindenkinek. 11.50 Slágerek mindenkinek. 11.55 Slágerek mindenkinek. 12.00 Slágerek mindenkinek. 12.05 Slágerek mindenkinek. 12.10 Slágerek mindenkinek. 12.15 Slágerek mindenkinek. 12.20 Slágerek mindenkinek. 12.25 Slágerek mindenkinek. 12.30 Slágerek mindenkinek. 12.35 Slágerek mindenkinek. 12.40 Slágerek mindenkinek. 12.45 Slágerek mindenkinek. 12.50 Slágerek mindenkinek. 12.55 Slágerek mindenkinek. 13.00 Slágerek mindenkinek.

SZÍNHÁZ. Csokonai: 19 óra: A fekete ember - Szentpéteri-b. Műv. Központ. 19 óra: Szabad szél - bérlet-szünet, a dec. 26-ra megváltott jegyek érvényesek.

BUDAPEST, 1.: 9.00 Az állatok farsangja. Arnyjáték. 9.10 Művészi megmondom neki. Csehszlovák film. 10.35 Kalinka. Verses, zenés összejelentés. 11.00 Képzőművészet. 11.05 Műsorismertetés. 11.10 Fialatok pályaközvetítés. 11.15 Pálya. A hangverseny. 11.20 Gálaműsor. 11.25 Pálya. A hangverseny. 11.30 Gálaműsor. 11.35 Pálya. A hangverseny. 11.40 Gálaműsor. 11.45 Pálya. A hangverseny. 11.50 Gálaműsor. 11.55 Pálya. A hangverseny. 12.00 Gálaműsor. 12.05 Pálya. A hangverseny. 12.10 Gálaműsor. 12.15 Pálya. A hangverseny. 12.20 Gálaműsor. 12.25 Pálya. A hangverseny. 12.30 Gálaműsor. 12.35 Pálya. A hangverseny. 12.40 Gálaműsor. 12.45 Pálya. A hangverseny. 12.50 Gálaműsor. 12.55 Pálya. A hangverseny. 13.00 Gálaműsor.

BUDAPEST, 2.: 15.55 Műsorismertetés. 15.55 Nemzetközi teremlabdarúgó-torna 17.45 Alpezi sí VB. Férfi lesiklás. 18.55 Kocsis Zoltán és Rados Ferenc zongoraestje. 19.55 Képzőművészet. 20.00 Ásványok a kézetek virágai. III/2. rész. 20.30 Reklám. 20.35 A háti tékától a nyomai

19 óra: A fekete ember - Szentpéteri-b. Műv. Központ. 19 óra: Szabad szél - bérlet-szünet, a dec. 26-ra megváltott jegyek érvényesek.

19 óra: Szabad szél - bérlet-szünet, a dec. 26-ra megváltott jegyek érvényesek.

TELEVÍZIÓ. SZOMBAT. BUDAPEST, 1.: 9.00 Az állatok farsangja. Arnyjáték. 9.10 Művészi megmondom neki. Csehszlovák film. 10.35 Kalinka. Verses, zenés összejelentés. 11.00 Képzőművészet. 11.05 Műsorismertetés. 11.10 Fialatok pályaközvetítés. 11.15 Pálya. A hangverseny. 11.20 Gálaműsor. 11.25 Pálya. A hangverseny. 11.30 Gálaműsor. 11.35 Pálya. A hangverseny. 11.40 Gálaműsor. 11.45 Pálya. A hangverseny. 11.50 Gálaműsor. 11.55 Pálya. A hangverseny. 12.00 Gálaműsor. 12.05 Pálya. A hangverseny. 12.10 Gálaműsor. 12.15 Pálya. A hangverseny. 12.20 Gálaműsor. 12.25 Pálya. A hangverseny. 12.30 Gálaműsor. 12.35 Pálya. A hangverseny. 12.40 Gálaműsor. 12.45 Pálya. A hangverseny. 12.50 Gálaműsor. 12.55 Pálya. A hangverseny. 13.00 Gálaműsor.

BUDAPEST, 2.: 15.55 Műsorismertetés. 15.55 Nemzetközi teremlabdarúgó-torna 17.45 Alpezi sí VB. Férfi lesiklás. 18.55 Kocsis Zoltán és Rados Ferenc zongoraestje. 19.55 Képzőművészet. 20.00 Ásványok a kézetek virágai. III/2. rész. 20.30 Reklám. 20.35 A háti tékától a nyomai

BUDAPEST, 2.: 15.55 Műsorismertetés. 15.55 Nemzetközi teremlabdarúgó-torna 17.45 Alpezi sí VB. Férfi lesiklás. 18.55 Kocsis Zoltán és Rados Ferenc zongoraestje. 19.55 Képzőművészet. 20.00 Ásványok a kézetek virágai. III/2. rész. 20.30 Reklám. 20.35 A háti tékától a nyomai

BUDAPEST, 2.: 15.55 Műsorismertetés. 15.55 Nemzetközi teremlabdarúgó-torna 17.45 Alpezi sí VB. Férfi lesiklás. 18.55 Kocsis Zoltán és Rados Ferenc zongoraestje. 19.55 Képzőművészet. 20.00 Ásványok a kézetek virágai. III/2. rész. 20.30 Reklám. 20.35 A háti tékától a nyomai

BUDAPEST, 2.: 15.55 Műsorismertetés. 15.55 Nemzetközi teremlabdarúgó-torna 17.45 Alpezi sí VB. Férfi lesiklás. 18.55 Kocsis Zoltán és Rados Ferenc zongoraestje. 19.55 Képzőművészet. 20.00 Ásványok a kézetek virágai. III/2. rész. 20.30 Reklám. 20.35 A háti tékától a nyomai

48 óra. VILÁG PROLETÁRIAI EGYESÜLETÉKÉI. HAJDÚ-BIHARI. XLII. ÉVFOLYAM 28. SZÁM. ÁRA: 1,80 FORINT. 1985. II. 4. HÉTFŐ. A MAGYAR SZOCIÁLISTA MUNKÁSPÁRTI HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Egy mondat. A rendőrség új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca 6. sz. emelet 17-es lakásban gázbojlerrobbanás miatt, a lakásban Karádi Antal és a szed Rauch L. nyolc napon belül gyűlt össze a szűkebb körű lakosok, akik a tűzoltóság ügyvezetőjével egyeztetve a tűzoltóság új naplójába péntek délután 12-kor rendkívüli mértékű jegyzeteket Hájnal utca